

ZA DAN REPUBLIKE IN NJENE 40. OBLETNICE

ČESTITAJO DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM

SKUPŠČINA OBČINE ŽALEC
IZVRŠNI SVET SKUPŠČINE OBČINE ŽALEC
OBČINSKA KONFERENCA SZDL ŽALEC
OBČINSKI KOMITE ZKS ŽALEC
OBČINSKI ODBOR ZZB NOV ŽALEC
OBČINSKI SVET ZVEZE SINDIKATOV
ŽALEC
OBČINSKA KONFERENCA ZSMS ŽALEC
SAMOUPRAVNE INTERESNE SKUPNOSTI
OBČINE ŽALEC
UREDNIŠTVO SAVINJSKI OBČAN

Celje - skladišče

D-Per

III 5/1983

1119830994, 11

COBISS

SAVINJSKI OBČAN

Leto VI
Številka 11
November 1983

»SAVINJSKI OBČAN« izdaja Občinska konferenca
Socialistične zveze delovnega ljudstva Žalec.

Ureja uredniški odbor: Jože Jan (glavni urednik), Janez Kroflič (odgovorni urednik), člani: Elza Golob, Franc Izlakar, Franc Ježovnik, Kristjan Markovič, Cveta Mikuž, Irena Terglav, Lojze Trstenjak, Breda Verstovšek, Marjan Vidmar, Nevenka Zohar in Milan Žolnir.

Naslov uredništva: Žalec, Ulica heroja Staneta 1, telefon 710-671

Grafična priprava: Savinjski občan

Tisk: CGP Večer Maribor

Naklada: 11.000 izvodov

Po sklepu republiškega sekretariata za informacije št. 421-1/72 je časnik »Savinjski občan« oproščen prometnega davka.

Ob njenem rojstnem dnevu

Če sorodnik ali prijatelj obhajata 40-letnico, se nameniš v bližnjo cvetličarno po 40 rdečih nageljnov, lepo zavitih v celofan, zavezanih s pentljo. Slavlencu so prav gotovo v ponos.

Toda kaj podariti Njej — naši jubilatki — avnojski republiki?

Rojena v krvi in hranjena s krvjo najboljših. Prezrta, od mračnih sil osovražena, pa od nas tolikanj bolj ljubljena. V preteklosti ranjena in vendar veličastna v svojem vzponu. In mogočno zmagovita z Njim — Titom, z avnojskimi dokumenti, s samoupravljanjem.

Biseri kraljeve krone so končali v barih. Biseri potnih srag, rojenih zanjo, za republiko, pa z nezmanjšano močjo žarijo še danes.

Trnova je bila njena pot, ki je naša pot. Toda rože med trnjem so vselej dehtele s plemenitim vonjem. Tudi takrat, ko so ujme klestile njeno cvetje, tudi sedaj, ko njene cvetove vzhemirja vihar. Zdrave korenine pa so vedno poganjale brsteče cvetove. Tudi sedaj se bodo ubranile mraza. Zdaj, ko jih je že štirideset, se bo tem laže branila. Tudi s trnjem, proti trnju.

Kaj naj torej poklonimo Njej in Njemu za jubilej? Rdeče vrtnice. Ljubezen in obljuba žarita iz njih. Toda brez trnjev. Obdržimo jih zase, čeravno nas bodo ranili.

To smo dolžni Njima in sebi. Ljubiti ju in spoštovati. Dolžni smo držati, obljubo, ki smo jima dali pred štiridesetimi leti prostovoljno in pripravljeno v vse žrtve.

Če te obljube ne bomo držali, ne bomo vredni ne Nje, ne Njega. Republike in Tita!

Cveta Mikuž

Sreča je imeti domovino, kakršna je naša. Brezskrbno otroštvo v njej in upanje, da bo vselej tako.

Osrednja proslava dneva republike

Občinska konferenca SZDL Žalec vabi na osrednjo proslavo dneva republike in 40-letnice AVNOJ-a, ki bo 26. novembra 1983 ob 18. uri v Hmezavodi dvorani v Žalcu. Slavnostni govornik bo Janez Meglič, predsednik občinske konference SZDL Žalec, v kulturnem programu pa bosta sodelovala moški pevski zbor in mladinski pihalni orkester Svobode Žalec ter operni

solisti: Marija Bitenc-Samec, Zlata Ognjanovič in Stane Koritnik, ki jih bo s klavirjem spremljal Ciril Cvetko, z literarnimi umetninami pa povezoval gledališki igralec Andrej Kurent.

Občinska konferenca SZDL Žalec poziva OZD, krajevne skupnosti, ustanove in občane, da za dan republike izobesijo zastave.

STABILIZACIJSKI NAČRT JE PREMALO KONKRETEN

Tako so menili člani predsedstva občinskega sveta ZSS Žalec, ko so na svoji novembrski razširjeni seji predsedstva obravnavali načrt uresničevanja dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v občini Žalec, ki sta ga pripravila skupščina občine in izvršni svet.

Predloženi načrt vsebuje najpomembnejše aktivnosti in naloge vseh področij v občini, s ciljem, da bi uresničili obveznosti in usmeritve, ki izhajajo iz izhodišč in načrta uresničevanja dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v Sloveniji.

Temeljno izhodišče načrta v občini je v prizadevanjih za večjo proizvodnjo, večji konvertibilni izvoz, dvig kakovosti proizvodnje in gospodarjenja ter nadaljnje

prilaganje porabe na osnovi dejanskih možnosti. Načrt podrobno opredeljuje naloge s področja vključevanja v mednarodno delitev dela, rasti proizvodnje in učinkovitejšega gospodarjenja ter reproductivne sposobnosti gospodarstva; prav tako pa določa tudi naloge s področja družbenih dejavnosti in splošne porabe.

Člani predsedstva občinskega sveta sindikatov so program v celoti podprli, vendar so dejali, da bi moral načrt še bolj konkretizirati nosilce in roke za posamezne naloge, da bodo lahko vsaki šest mesecev preverjali uresničevanje zastavljenih nalog. Poleg tega so menili, da je v načrtu v celoti opuščen razporejanje ustvarjenega dohodka, ki bi ga prav tako morali vključiti v občinski stabilizacijski program.

8. stran

RODILA SE JE NOVA JUGOSLAVIJA

Ponedeljek je. Majhno bosansko mesto, stisnjeno med dolino reke Plive, ki se v čudovitem slapu in prijetnem šumenju spaja z Vrbasom, je na pragu zgodovinskega dogodka. Sončno, a mrzlo novembrsko jutro veselo pozdravlja delegate, predstavnike ljudstva, ki jim je poverjena zgodovinska odločitev. Njihov glas bo enoten: svoboda, nova ureditev, socializem. Glas in hotenje ljudstva, ki se v okupirani Evropi bori za svojo nacionalno in socialno osvoboditev, je dobivalo svojo veljavo v sklepih AVNOJ-a. Rodila se je nova Jugoslavija.

ODKRITJE SPOMINSKEGA OBELEŽJA

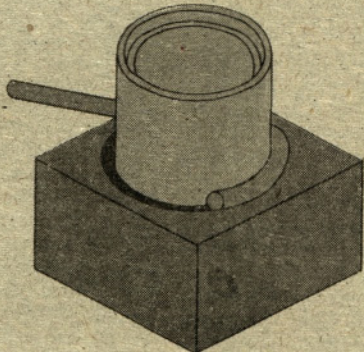
V petek, 25. novembra, ob 15.30 uri bodo v Andražu odkrili spominsko obeležje v spomin na pomembno partizansko zmago. Prvi bataljon Šercerjeve brigade je namreč 6. novembra 1944 uničil nemški kamion, na katerem je bilo 28 vojakov. V srčitem spopadu je padlo 17 nemških vojakov, 11 pa so jih zajeli. Po nesrečnem naključju sta padla tudi dva borca Šercerjeve brigade. Odkritje spominskega obeležja sodi v okvir letošnjih proslav dneva republike in 40-letnice legendarnega pohoda XIV. divizije na Štajersko.

9. stran

Jeronim je lepa vasica. Ravno prav je travnikov tod okrog, ravno prav gozdov in ravno prav valovi ravnina, da si je marsikdo želel pognati korenine v tem kraju. Tako kot ljudje, o katerih objavljamo reportažni zapis v današnji številki, o njihovem delu, življenju in navezanosti na ta kraj, pod obronki dobroveljskih hrbov.

**INDUSTRIJA
GRADBENEGA
MATERIALA
GRADNJA ŽALEC**
„30 let“

schiedel®
troslojni montažni dimnik

Kakšen naj bo novi dimnik?
Kje se nabavi?
Kako se montira?
Ta in še druga vprašanja naslovite na našo tehnično službo. Radi vam bomo odgovorili.

10 let
schiedel®

IZ NAŠIH DELOVNIH KOLEKTIVOV—ZARJA PETROVČE

Stabilizacijsko naravnano gospodarjenje

Ni naključje, da Zarja Žalec — Petrovčec zaključuje še eno uspešno leto. Imajo dobro organizacijo dela in s posodabljanjem delovnega procesa visoko produktivnost, delavci se o vsem samoupravno dogovarjajo, uveljavlja se tudi teamsko delo, ki povezuje tozde v homogeno celoto. Poleg naštetega imajo v Zarji dober posluš za zahteve tržišča doma in na tujem.

Čeprav november še ni mesec, ko lahko razgrnemo dosežke celoletnega gospodarjenja, za Zarjo že lahko zapišemo, da bo kolektiv tudi letos uspešen, saj poslovanje kaže ugodne rezultate.

Uspeh je še posebej razveseljavajoč zato, ker gre za dokaj mlado DO, ki si je v zadnjih letih z nemajhnimi naporimi in prizadevanji zgradila prostore na novi lokaciji v Petrovčah in prejšnji obrtniški način proizvodnje posodobila v industrijskega, hkrati pa se s svojo proizvodnjo lepo uveljavila doma in na tujem.

Bili so časi, ko so si odgovorni ljudje v žalski občini zastavljali vprašanje, ali naj obdržijo nepovezane delavnice ter jih še naprej usmerijo kot storitvene dejavnosti za potrebe občanov ali pa združijo vse dejavnosti na enem prostoru in jih usmerijo v industrijsko proizvodnjo. Izbrali so drugo pot in danes ugotavljajo da je bila pravilna. Sicer pa prislusnimo, kaj pravijo vodje tozdoz oziroma starejši delavci:

O VSEM SE SAMOUPRAVNO DOGOVARJAMO...

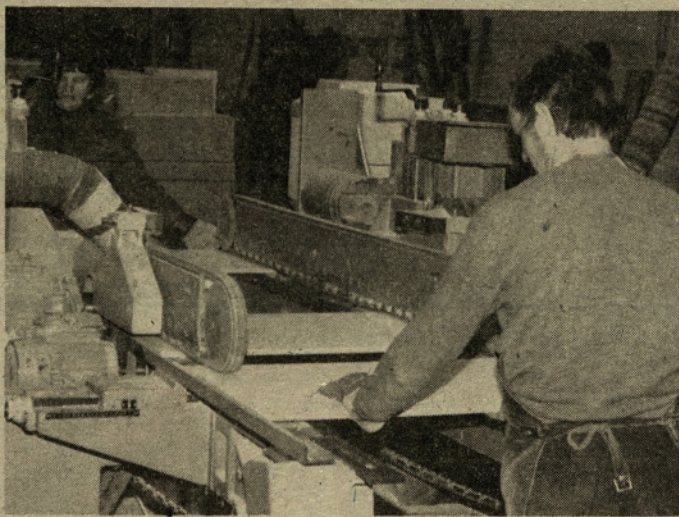
Jože Ogrizek, sedanjí vodja tozdoz Kovinooprema, je prišel v

staro delavnico kot mlad tehnolog. »V prejšnji DO sem delal pri strojih, na novem delovnem mestu pa je bilo delo ročno. Bilo nas je 30 zaposlenih in izdelovali so kljuko, žlebove in podobne reči po naročilu. Prostori so bili slabi, saj smo montažna dela opravljali kar na prostem, kar je bilo zlasti nerodno pozimi, saj je bilo treba delati na mrazu in v snegu.« Jože se še spomni prvega večjega naročila, ko so v Splitu na neki novi zgradbi montirali žaluzije v splošno zadovoljstvo investitorja.

Po prihodu direktorja Viktorja Drame se je marsikaj obrnilo na bolje. Bil je mlad in zagnan za delo, mojstrski način dela se je moral umakniti industrijskemu načinu proizvodnje.

Lesna industrija in Modna konfekcija sta že delali v novih prostorih na lokaciji v Petrovčah, kovinarji pa so še delali v stari delavnici v Žalcu. Upali so, da se bo tudi zanje položaj izboljšal, ko bodo zgrajene nove delavnice. To se je slednjič zgodilo in danes je Kovinooprema že v celoti uveljavila industrijski način dela. Kar 70 odstotkov vseh izdelkov namenja kooperacijskim naročilom. Tako preko Kostroja v Slovenskih Konjicah izvažajo kompletne sušilne naprave za usnjarsko industrijo v SZ. V kooperaciji delajo tudi za RIKO Ribnica in sicer gre tu za polizdelke. Končni izdelki gredo na tržišče v Egipt. Lani so začeli uspešno sodelovati tudi v proizvodnji športne opreme, za neko firmo v Zurichu proizvajajo opremo za kegljišča.

»Vsa naročila izdelamo v določenih časovnih rokih. Za vsako

Iz proizvodnje v TOZD Lesna industrija

naročilo se posebej samoupravno dogovorimo in potlej vsak na svojem delovnem mestu storimo vse, da je delo pravočasno opravljeno. Lahko rečem, da je s takšno samoupravno naravnanojstjo lepo delati v kolektivu.«

MODNA KONFEKCIJA TUDI V IZVOZU

Dušan Kovač, vodja tozdoz Modna konfekcija: »Čeprav nam še marsikaj manjka do boljše opremljenosti, je produktivnost pri nas že krepko nad jugoslovanskim poprečjem. Produktivnost smo v zadnjih letih močno povečali. Veliko damo na sodobne tehnološke prijeme, saj se zavedamo, da bomo uspešni le, če bomo imeli visoko produktivnost. Poleg pokrivanja domačih potreb po modni konfekciji se uspešno vključujemo na področje izvoza. Tako delamo za kupca v Zahodni Nemčiji, cenijo pa nas tudi na drugih tržiščih. S kupci na

tujem se dogovarjamo tudi za posle, pri katerih gre zgolj za storitve, blago pa dajejo oni.«

Prednost Modne konfekcije Zarja je v hitri prilagodljivosti zahtevam kupecv. Tako lahko izdelajo določene količine modnih hlač v zelo kratkem času, kar je velika prednost pred velikimi konfekcijami. Žal trgovci pri nas niso tako hitri, kar sicer zunaj ni nič novega. Zanimivo je, da so sedanji prostori že utesnjeni in tako bo treba v doglednem času dograditi nove prostore.

Tudi lesna industrija se s svojim proizvodnim programom uspešno usmerja v kooperacijske posle. O njenem proizvodnem programu bomo obširneje spregovorili drugič.

Ivan Vidrih, Pleskarstvo: »Delavnico imamo še vedno v Žalcu, z delom pa smo že vključeni v proizvodni program Zarje. Tako pleskamo novo strojno opremo.

Seveda pa opravljamo tudi vrsto naročil na širšem prostoru. Pologamo podce, izdelujemo fasade in opravljamo podobna dela ter se tako vključujemo v Zarjin program.«

Bruno Randl, vodja splošnega kadrovskega sektorja: »Zarja se je odločila za vrsto stabilizacijskih ukrepov že pred leti. Močno smo zmanjšali režijo, uvedli varčevanje na vseh delovnih mestih in uspeh se je kmalu pokazal. Razmerje med režijo in proizvodnjo je pri nas 1:6. Pomeni, da v delovni organizaciji ni ljudi, ki bi tako ali drugače vedrili na račun drugih. Pomembno je tudi, da se o vsem samoupravno dogovarjamo in tako so vsi člani kolektiva odgovorni za delo in rezultate dela.«

Direktor Viktor Drama: »Vse, kar imamo, je bilo pridobljeno s pridnim in zavestnim delom. Naši ljudje nastopajo kot samoupravljavci in so kot taki odgovorni za izvajanje našega proizvodnega programa pa tudi za rezultate poslovanja.«

Jože Srebre, dosedanji računovodja: »V Zarji sem bil 18 let in doživljal težave na začetku, ko so se vodilni kadri često menjavali, in uspešen razvoj v zadnjem obdobju, ko je vodstvo prevzel Viktor Drama. Prav on je znal okrog sebe zbrati delavne in ustvarjalne kadre in ob timskem delu tudi rezultati niso izostali. Kljub intenzivni investicijski dejavnosti nismo zanemarjali skrbi za likvidnost podjetja in standarda delavcev. Predno smo se odločali za posamezne faze razvoja, smo vedno temeljito pretehtali finančne možnosti. Seveda smo za to združevali sredstva, zapiranja v tozdovske okvire pa pri tem nismo poznali.«

Komentiramo

Nerazumljiv odnos

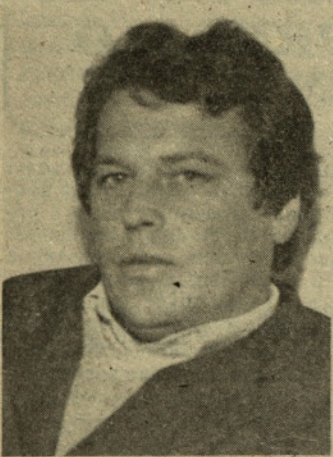
Tudi majhna udeležba delegatov na problemski konferenci, ki jo je sklicala občinska konferenca SZDL o stanju požarne varnosti v občini, je potrdila, da se še premalo zavedamo njenega pomena. Od vabljenih 115 delegatov se jih je udeležilo le devetnajst. Razprava je analizirala stanje in opozorila na probleme, s katerimi se srečujejo društva in občinska zveza. Tehnična opremljenost društev se vsako leto izboljšuje, še vedno pa ne moremo biti zadovoljni z delom posameznih društev. Škoda, ki jo povzročajo požari, ni majhna, zato je toliko bolj nerazumljiv odnos odgovornih dejavnikov v OZD in krajevnih skupnostih do te dejavnosti, tudi z vidika družbere samozaščite. Razpravljavci so tudi kritično ocenili odnos Komunalnega podjetja Žalec pri skrbi za hidrante, saj so le-ti v mnogih primerih neuporabni in je zato posredovanje gasilcev neučinkovito. jk

V RAZPRAVI JE ODLOK O JAVNEM REDU IN MIRU

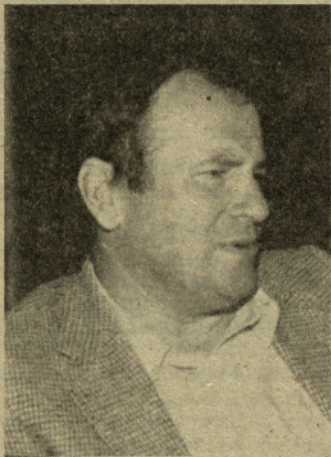
Zbori občinske skupščine so na zadnji seji obravnavali osnutek dopoljenega odloka o javnem redu in miru ter o komunalni ureditvi, ki je bil objavljen v 10. številki Delegata. Sedaj je predlog v javni razpravi in prav je, da nanj opozorimo, saj so kršitve s tega področja v porastu. Gre torej za pomemben dokument, ki naj bi urejal varstvo javnega reda, zdravja ljudi in premoženja ter zunanje videza krajev in občine; opredeljene pa so tudi sankcije proti kršiteljem. Da bi odlok bil kar najpopolnejši, je prav da morebitne predloge in pripombe posredujemo sedaj v času oblikovanja, ne pa potem, ko bo sprejet. Več o vsebini odloka bomo pisali v naslednji številki. jk

LETOS MANJ NESREČ IN ŽRTEV

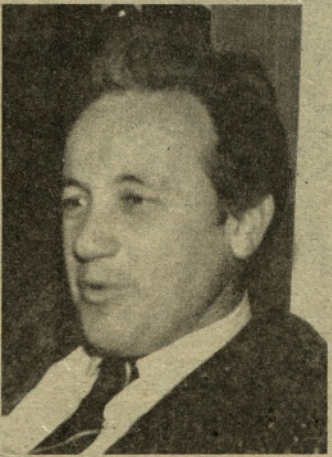
Ne samo zaradi zmanjšanja prometa, ampak predvsem zaradi stalne skrbi za varnost v cestnem prometu je bilo do konca oktobra letošnjega leta manj nesreč in manj mrtvih kot lani v istem obdobju. Predvsem je bilo manj nesreč na magistralni cesti, največ žrtev pa je terjala regionalna cesta Arja vas — T. Velenje, ki postaja črna točka. Prav tako je vedno bolj ogrožena varnost na lokalnih cestah, med povzročitelji pa se vse več pojavljajo otroci in mladina. Alkohol je še vedno v ospredju vzrokov nesreč, sledi prehitra vožnja, izsiljevanje in prehitvanje ter neprimerno hitro na cestne razmere. Tudi žalska obvoznica letos ni terjala večjega števila nesreč, do nesreč pa je prihajalo predvsem zaradi tega, ker ne delujejo semaforji. Krivdo za to so člani sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pripisali Komunalnemu podjetju Žalec, ki slabo skrbi za vzdrževanje semaforjev. Sicer pa je svet obravnaval poročilo o opravljenih akcijah v letošnjem letu in sprejel program akcij za naslednje leto. Namen vseh teh akcij je preventivno delovanje, opozarjanje in vzgoja udeležencev v prometu, da bi bil krivni davek na naših cestah še manjši. Odpravljanje črnih točk je naloga, ki bo tudi v prihodnje zahtevala še večjo skrb krajevnih skupnosti, samoupravne komunalne interesne skupnosti, sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu in drugih za to odgovornih dejavnikov. Evidentiranih je veliko števil črnih točk, vseh ne bo mogoče odpraviti naslednje leto, mnogo pa je takšnih, da bi jih bilo mogoče odpraviti takoj, saj ne terjajo večjih sredstev. Še vedno pa predstavljajo največjo nevarnost nezavestni železniški prevozi, avtobusna postajališča, ozka cestišča in nepregledni ovinki. jk

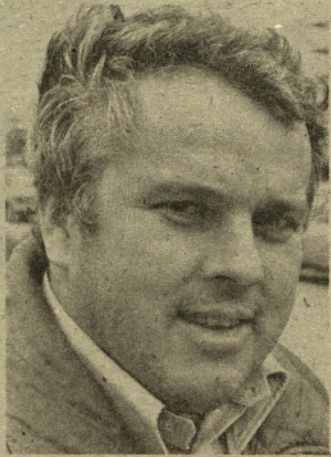
Jože Ogrizek

Dušan Kovač

Ivan Vidrih

Bruno Randl

Jože Srebre

PROGRAMSKO VOLILNA KONFERENCA SZDL

Potrebna še večja produktivnost in odgovornost

Občinska konferenca SZDL se je sestala na programsko volilni seji in obravnavala poročilo o delu za obdobje 1979/83, sprejela programske usmeritve in izvolila organe ter vodstvo konference. Za predsednika in sekretarja sta bila ponovno izvoljena Janez Meglič in Pavlina Glušič, za podpredsednika pa Štefka Popit — za področje družbenih dejavnosti, Anton Vratuša — za področje gospodarstva, in Milan Zupanc — za področje krajevnih skupnosti.

Ob obravnavi poročila je bilo ugotovljeno, da je bilo preteklo obdobje prepleteno z mnogimi zahtevnimi nalogami, ki pa so jih s prizadevnim delom članstva uspešno izvajali. Socialistična zveza je bila prisotna s svojim delovanjem, z oblikovanjem stališč, sklepov in priporočil, z dajanjem pobud in predlogov na vseh področjih družbenoekonomskega in družbenopolitičnega življenja. Do raznih pomanjkljivosti, do negativnih pojavov, slabosti in odstopanj od načel frontne SZDL je bil zavzet kritični odnos. Frontnost Socialistične zveze se je odražala v enakovredni

borbi mnenj, izkušenj in argumentov. Nesporna je ugotovitev in tudi usmeritev, da je treba voditi bitko za doslednejše uresničevanje sistema, ne pa za spreminjanje letga. Ob tem pa je zaskrbljujoča ugotovitev, da ni dovolj zagretosti za politično delo v temeljnih samoupravnih sredinah, da le-ta poenjuje tudi v vrstah ZK. Delegat ni ustrezno motiviran, saj praviloma nima variantnih rešitev, zaradi prevelikega administriranja nima možnosti vpliva na odločitve, za vsem tem pa se skriva tudi neaktivnost. Predvsem pa si bo treba zastaviti vprašanje, kakšen je odnos odgovornih dejavnikov do delegatskega sistema. Družbeno-ekonomski položaj se zastruje predvsem tam, kjer se delavci sami ne zavedajo, da je premagovanje težav možno le z delom, z združevanjem in povezovanjem, razvojem samoupravnih socialističnih odnosov, z izvozom in racionalno porabo sredstev. Drugače pa je v tistih OZD, ki so se teh nalog zavedale že pred leti. Zanje gospodarska stabilizacija ni le fraza, je dejstvo, je perspektiva. Socialistična zveza preko orga-

nizacij in društev združuje interese in delo delovnih ljudi in občanov. V njihovem delu je veliko zagretosti, zagnanosti in požrtvovalnosti. Zato jim je konferenca izrekla priznanje.

Delo organov konference je bilo uspešno, čeprav so ugotavljali, da preveliko število svetov in koor-

dinacijskih odborov ne prispeva k učinkovitosti dela.

Sprejete programske usmeritve izhajajo iz ocene družbeno-ekonomskega razvoja gospodarstva in družbenih dejavnosti, družbenopolitičnih odnosov in neposrednih nalog gospodarske stabilizacije. Za njihovo uresni-

čitev pa bo potrebna mobilizacija vseh delovnih ljudi in občanov, ki so povezani v frontni SZDL.

Novoizvoljenim članom konference, predsedstva, svetov in koordinacijskih odborov želimo veliko delovnih uspehov. jk

Upravičena zahteva prosvetnih delavcev

Osební dohodki v družbenih dejavnostih so v primerjavi z gospodarstvom v zadnjih dveh letih močno zaostali, tako da je stanje že kritično. K temu je največ pripomoglo omejevanje porabe, lani pa tudi gospodarska gibanja v občini.

Problem osebnih dohodkov delavcev vzgoje in izobraževanja je prisoten že dalj časa, vendar se stanje kljub opozorilom ni izboljšalo. Zato so sklicali konferenco sindikata, na katero so povabili predstavnike občinskih družbenopolitičnih organizacij in izvršnega sveta in jih seznanili s svojim materialnim položajem,

hkrati pa zahtevali takojšnje ukrepanje. Z navedbo konkretnih podatkov, da prosvetni delavec s petnajstletno delovno dobo prejema 18.000 din in tisti pred upokojitvijo 20.000 din, so kritično ocenili, da delavci v gospodarstvu ob enakih pogojih prejemajo tudi po 10.000 din večji osebni dohodek. Velik del delavcev v vzgoji in izobraževanju ne dosega niti poprečnega osebnega dohodka, občine, pojavljajo pa se že tudi socialni problemi. Seveda je ob vsem tem težko pričakovati njihovo motiviranost in pripravljenost za angažirano in predano pedagoško delo. Sicer pa gre na-

vsezadnje tudi za vrednotenje dela in poklica. »Kljub temu da si prizadevamo z razpoložljivimi sredstvi varčno gospodariti, notranjih rezerv skorajda ni več ob nenehnem dviganju materialnih stroškov.« so menili razpravljavci in zahtevali, da ustrežni občinski in republiški dejavniki preučijo materialni položaj šolstva in ustrezno ukrepajo. Kot smo zvedeli, je akcija že stekla in so že predvideni ukrepi, ki naj bi vsaj delno oblažili sedanji kritični položaj osebnih dohodkov delavcev vzgoje in izobraževanja in drugih družbenih dejavnosti. jk

KLJUB POVEČANIM NAPOROM BO TEŽKO URESNIČEVATI IZVOZ

V resoluciji o izvajanju družbenega plana naše občine smo za leto 1983 načrtovali nekoliko višjo gospodarsko rast kot na ravni SR Slovenije. Tako naj bi družbeni proizvod gospodarstva v letu 1983 realno porasel za 3-4 odstotke, pri čemer naj bi industrijska proizvodnja porasla za 3 odstotke, kmetijstvo pa naj bi doseglo najmanj 6-odstotno realno rast.

Zavedajoč se, da bo načrtovane cilje mogoče doseči le na podlagi učinkovitejšega gospodarjenja, predvsem pa z večjo vključitvijo v mednarodno delitev dela, smo za to leto planirali 15-odstotno povečanje izvoza oziroma naj bi bil dosežen v višini 2,56 milijard dinarjev. Devetmesečni rezultati na tem področju pa kažejo, da načrtovana višina ne bo dosežena, saj je do konca septembra dosegel skupni izvoz le 62 odstotkov planiranega, medtem ko je bil izvoz na konvertibilno področje dosežen komaj 52-odstotno.

Vrednostno je znašal skupni izvoz gospodarstva 1,59 milijarde dinarjev ter je v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta porasel za 11%, izvoz na konvertibilno področje pa je bil dosežen v višini 1,05 milijarde dinarjev, kar je za 17 odstotkov več kot v letu poprej. Pri tem je šest organizacij združenega dela (KIL Liboje, SIP Šempeter, TT Prebold, Juteks Žalec, Hmezad, Tovarna nogavic Polzela) ustvarilo kar 85% od celotnega izvoza. Od navedenih organizacij združenega dela je dosegel največji

izvoz Juteks Žalec in sicer v višini 494 milijard dinarjev, medtem ko je na konvertibilno področje izvozila največ Agrosova delovna organizacija SIP Šempeter v višini 265 milijard dinarjev.

Zaradi vse večjih uvoznih omejitev ter vse manjšega deleža razpolaganja z ustvarjenimi devizami se je uvoz gospodarstva nominalno močno znižal. Dosežen je bil v višini 976 milijonov din, kar je za 22% manj kot v enakem obdobju preteklega leta. Z upoštevanjem povečanja uvoznih cen pomeni dosežena višina uvoza realno še večji padec ter tako še slabšo oskrbljenost gospodarstva s surovinami in reprodukcijskimi materiali, ker je eden temeljnih vzrokov stagniranja industrijske proizvodnje.

Fizični obseg proizvodnje je porasel za 0,5%, ugotavljamo pa, da je v nekaterih podskupinah dejavnosti padel pod doseženo raven lanskega leta. Takšen padec je značilen za proizvodnjo končnih lesnih izdelkov, proizvodnjo gradbenega materiala, proizvodnjo živilskih proizvodov, medtem ko je nadpovprečno porasel obseg proizvodnje v strojni industriji, predelavi kemičnih izdelkov, proizvodnji tekstilnih proizvodov in tkanin ter proizvodnji krmil.

Pri ostalih ekonomskih kategorijah so se tendence visokih stopenj rasti, ki so bile značilne za prvo polletje, nadaljevale tudi v tretjem trimesečju. Dohodek gospodarstva je bil dosežen v višini 5,94 milijarde din (indeks 141), primerljivi dohodek oziro-

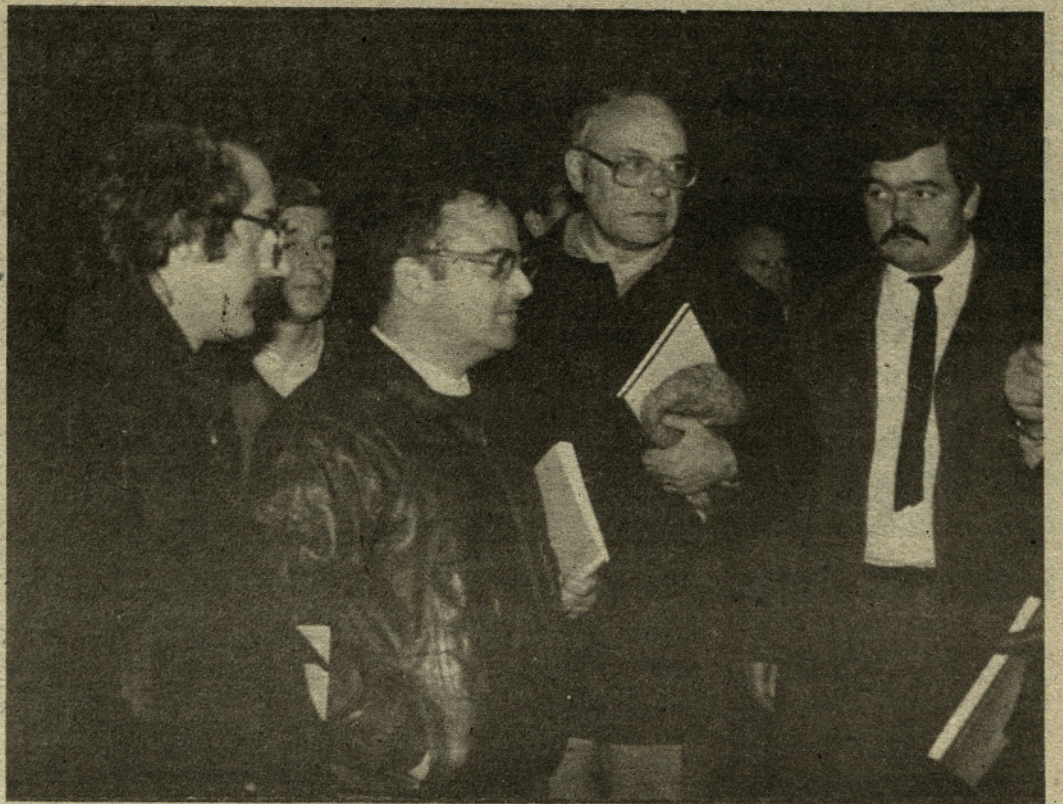
ma družbeni proizvod pa v višini 6,73 milijarde din (indeks 142). Kakovost gospodarjenja, merjena z ekonomičnostjo, se je zaradi nadpovprečne stopnje rasti porabljenih sredstev znižala za en odstotek, rentabilnost poslovanja pa je porasla za šest odstotkov.

Kljub zadovoljivemu porastu globalne stopnje rentabilnosti pa ostaja še naprej zaskrbljujoče veliko število organizacij, ki poslujejo z nizko stopnjo rentabilnosti.

Gospodarstvo naše občine pa tudi ob devetmesečju ni poslovalo brez izgub, vendar pa je opazno zmanjšanje števila OZD, ki so izkazale negativne finančne rezultate z manjšimi vrednostmi izgub. Skupni znesek izgube znaša 21.861 tisoč dinarjev, z izgubo pa sta poslovali (DEM, TOZD Elektroprenos Podlog, in Montana-Proizvodnja nekovinskih in kovinskih rudnin Zaloška gorica).

Opozoriti velja na pojav naraščanja nelikvidnosti v gospodarstvu. Čeprav OZD na področju naše občine mnogo več terjajo od OZD, kot pa jim dolgujejo (razmerje med terjatvami do kupcev ter obveznostmi do dobaviteljev znaša 1,8 v korist terjatev), ima to za posledico čezmerno najemanje kratkoročnih in dolgoročnih kreditov za zagotavljanje tekoče likvidnosti. To pa ob sedanjih visokih obrestnih merah pomeni, da jemljejo obresti gospodarstvu že kar desetino ustvarjenega dohodka oziroma znašajo že dobro tretjino akumulacije.

F. Vovk

Člani delegacije med ogledom proizvodnje kmetijskih strojev v SIP-u Šempeter.

Delegacija italijanskih sindikatov v Žalcu

»Boj proti fašizmu in prizadevanja za izboljšanje položaja delavcev sta tisto, kar družbi italijanske in jugoslovanske sindikalne organizacije,« so dejali člani federacije italijanskih sindikatov pokrajine Emilijo Romana, ko so se pred dnevi med svojim obiskom po Sloveniji ustavili tudi v Žalcu.

Predstavnike italijanskih sin-

dikatov so člani Občinskega sveta ZSS iz Žalca seznanili z značilnostmi občine, njenim gospodarskim, političnim in samoupravnim razvojem. Gostje so se v pogovoru zanimali predvsem za delovanje in izkušnje naših sindikatov, tako v združenem delu kot tudi v zasebnem sektorju, poleg tega pa so jih zanimala nekatera vprašanja v zvezi z ustvarjanjem, delitvijo in razporejanjem dohodka.

Delegacija si je med kratkim obiskom v naši občini ogledala Šmiglovo zidnico, kjer jim je predstavnik Zveze borcev povedal nekaj o njeni zgodovini in pomenu za revolucionarni boj Savinjske doline, zatem pa so si gostje iz sosednje dežele ogledali še proizvodnjo kmetijskih strojev v Šempetrem-Sip-u. Ogledu tovarne je sledil še kratek razgovor o pomenu in vlogi sindikata v tej delovni organizaciji. ij

Kadrovanje na odgovorne naloge

Vloga poslovnih organov in ostalih delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi je zlasti v sedanjih zaostrenih pogojih gospodarjenja posebno pomembna, saj so nosilci prizadevanj v organizacijah združenega dela za poslovni oziroma gospodarski napredek, boljšo organizacijo dela, doseganje večje produktivnosti, večjo usmeritev gospodarstva v mednarodno delitev dela in razvijanje socialističnih samoupravnih odnosov. Torej mora biti tudi ter vlogi primerno uveljavljanje načrtnosti, stalnosti ter pravočasnosti kadrovanja, upoštevanje pomembna načela demokratičnosti, javnosti ter celovitosti strokovnih znanj in osebnostnih kvalitiet.

Družbeni dogovor o uresničevanju kadrovske politike v občini Žalec nalaga udeležencem spremljanje razvoja kadrov in ocenjevanje uspešnosti dela poslovnih organov in delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.

Novi postopek kadrovanja opredeljuje naloge posameznih udeležencev tako, da posamezne službe in organi sodelujejo v postopku kadrovanja v okviru svojih pristojnosti.

Izvršni svet občinske skupščine oziroma organ izvršnega sveta,

pristojen za kadrovske zadeve, oblikuje oceno uresničevanja posameznih nalog poslovnih organov s širšega družbenega vidika. Ta ocena temelji tudi na oceni uspešnosti poslovnega organa, ki jo pripravi organ upravljanja organizacije združenega dela oziroma skupnosti, kjer poteka razpisni postopek.

Osnova za oblikovanje teh ocen so določila zakona o združenem delu in družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v občini Žalec.

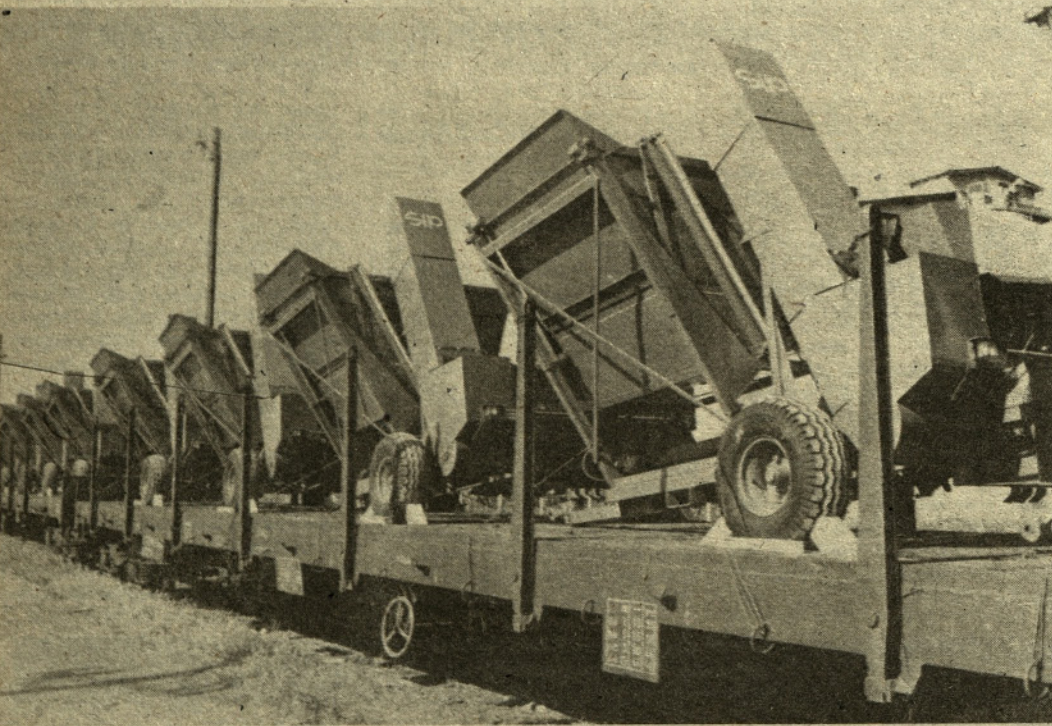
Dejstvo je, da položaj, vloga, pristojnosti, odgovornosti in postopek za imenovanje poslovnega organa urejajo ustava, zakon o združenem delu, zakon o družbenem planiranju ter predpisi s posameznih področij dejavnosti.

Družbeni dogovor nalaga udeležencem spremljanje razvoja kadrov in ocenjevanje uspešnosti

dela posameznih delavcev. Ocenjevanje uspešnosti uresničevanja planskih in razvojnih nalog, še zlasti izvajanja sprejetih družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov ter razvijanja samoupravnih odnosov mora biti stalna praksa in ne le temeljni pogoj pri ponovni izbiri na odgovorne naloge.

Posebno vlogo imajo v postopku tudi družbenopolitične organizacije, tako v organizaciji združenega dela ali skupnosti, kjer poteka postopek, kot kadrovske komisije pri občinskih družbenopolitičnih organizacijah, ki ocenjujejo kandidatov odnos do družbenopolitičnega dela, njegovo aktivnost, prispevek k izvedbi posameznih družbenopolitičnih nalog. Tudi skupščina SR Slovenije je ob obravnavi poročila o uresničevanju družbenih dogovorov o kadrovski politiki v letih 1980-1982 sprejela priporočilo, da se je potrebno na vseh ravneh v zvezi s kadrovanjem na najodgovornejša dela in naloge zavzeti za spremljanje perspektivnih kadrov, ki bi bili sposobni prevzemati odgovorne naloge v združenem delu in v organih ožje in širše družbenopolitične skupnosti.

Vera OREŠNIK-JUHART

TT Prebold

Akcijska konferenca ZK

Komunisti Tekstilne tovarne Prebold so se zbrali na akcijski konferenci, da bi ocenili aktualna vprašanja gospodarjenja in naloge komunistov po osmi seji CK ZKS.

Tako, kot vedno doslej, so kritično spregovorili o trenutni gospodarski situaciji in o načrtih za naslednje leto. Klub ugodnim kazalcem poslovanja so menili, da se ne kaže uspravati na rezultatih, temveč si je potrebno še bolj prizadevati za povečanje produktivnosti, kakovost proizvodov za spoštovanje dobavnih rokov. Največ razprave pa so namenili povečanju izvoza.

Ko so razmišljali, ali naj za povečanje proizvodnje zaposlijo 150 novih delavcev, so se bolj nagibali k predlogu za povečanje produktivnosti. Komunisti so opozorili, da bo potrebno razmišljati o nakupu sodobnejših in produktivnejših strojev, vendar so ugotovili, da za to v tem času ni nobenih možnosti. Rezerve bodo iskali v uporabi poliestrov in odpadnih surovin. Za izboljšanje delovne discipline so sprejeli poseben program aktivno-

sti. Skratka: program za naslednje leto vključuje naloge osme seje CK ZKS, ki so opredeljene v petih točkah. Sicer pa je že dosedanja usmeritev delovanja komunistov bila v duhu stališč te seje in pro-

grama dolgoročnega razvoja stabilizacije.

Osnovne organizacije ZK so v svoje vrste sprejele osem novih članov, kar je najštevilnejši sprejem letošnjega leta v občini. jk

Tiskar Matjaž Štorman sprejema statut in program ZK

Garant Polzela

Cenovna nesorazmerja in nelikvidnost

V Garantu Polzela kljub doseženim planskim ciljem z rezultati gospodarjenja niso zadovoljni. Fizični obseg proizvodnje so sicer povečali, saj so delali vse sobote, vendar dohodek vse bolj zadržata skokovit porast cen re-

promateriala in obresti za najete kratkoročne kredite. Obresti bodo namreč letos predstavljale že 35 odstotkov ostanka dohodka, za kar bodo porabili več kot pet milijard starih dinarjev, to pa je toliko, kot namenijo za osebne dohodke za šest mesecev. Prav zaradi tega se vse bolj bojijo napovedanega ukrepa, s katerim ne bo mogoče prej izplačati osebnih dohodkov, dokler se ne poravnajo obveznosti. Če bo ta ukrep sprejet, potem trgovin ne bo mogoče več

kreditirati, s tem pa bo tudi ogrožena prodaja.

»Oskrba z repromaterialom je bila doslej nemotena, vendar smo morali zagotoviti devizno soudeležbo. Problem pa je, ker devizni prilivi kasnijo tudi do šest mesecev, medtem ko moramo devizne kredite vrniti v dveh mesecih. Zato moramo najemati kredite, ki pa so zelo dragi. V izvozu dosegame lesarji nizke cene, tako da niti ne pokrijemo stroškov materiala. Res je, da tečaj tujih valut hitro raste, še hitreje pa rastejo cene materiala, tako da predvidenega učinka oziroma spodbude za izvoz za nas ni. Trenutno izvažamo 15 odstotkov proizvodnje, lahko pa bi je še več. Do konca leta bomo na tujih tržiščih v Ku-

vajtu, Saudski Arabiji, Jemenu, Emiratih in na Madžarskem iztržili 1,5 milijona dolarjev. Vse bolj pa se nam odpirajo možnosti za izvoz na avstrijsko in nemško tržišče. Tako planiramo za naslednje leto tri milijone dolarjev izvoza, kar pomeni 30 odstotkov proizvodnje, izvoz bomo torej povečali za 100 odstotkov. To je sicer plan, realizacija pa bo odvisna od cenovnih razmerij, saj ne moremo zanemariti skrbi za dohodek, od katerega je tudi odvisen položaj delavca,« je dejal Erni Ramšak, direktor pohljivne industrije Garant, ko smo se z njim pogovarjali o devetmesečnih gospodarskih gibanjih. jk

PO POTEH NOB V SAVINJSKI DOLINI

Izdaja na Bregu pri Polzeli

V novembru 1941 je osvobodilno gibanje v Savinjski dolini doživelo hud udarec, saj sta takrat padla sekretar Okrožnega komiteja Anton Pečnik in član OK Franc Lapajne.

O dogodku je ohranjeno nemško poročilo, ki navaja, da se je dne 14. XI. 1941 okoli 17. ure javila neka neznana ženska vojaštvu na Polzeli in sporočila, da se nahajajo »banditi« na Bregu v hiši št. 37. Po poročilu je vojaštvo obklopi hišo in ko sta stražmojstra Niggers in Haupt stopila v hišo, sta bila izstreljena dva strela. Niggers je bil zadet in je

kasneje podlegel, »bandita« pa sta planila na prosto, vendar sta po kratki borbi oba padla. Po tem poročilu naj bi bila to Strnad iz Migojnic in Hartner iz Žalca, v resnici pa sta bila to Anton Pečnik in Franc Lapajne, znana partijska delavca.

Drago Kumer v sestavku Smrt okrožnega sekretarja navaja pričevanje Zalike Kroflič iz Kaplje vasi, upokojene učiteljice Pavle Potočnik in še nekaterih, ki se spominjajo obeh, da sta bila prejšnji večer pri Kronovškovih v Orli vasi, kjer je bila javka. Tu je Pečnik organiziral odbor OF, od

tu pa sta odšla na Breg pri Polzeli, kjer sta prav tako namestila ustanoviti odbor OF.

Iz več virov (tudi pričevanja Albina Vipotnika-Strgarja) sta oba ilegalca 14. 11. zjutraj obiskala Alojza Juga, da bi se z njim pogovorila o delu OF, vendar ga ni bilo doma, zato ju je žena povabila, da ostaneta. Ko se je Jug vrnil iz službe, se ju je razveselil, saj je Pečnika dobro poznal. Medtem pa je bila policija že obveščena, obklopila je hišo in tako sta oba ilegalca padla.

Anton Pečnik in Franc Lapajne sta bila med prvimi aktivisti v naši dolini. Znana predvojna komunista sta se takoj priključila oboroženi vstaji. Po ustnem izročilu naj bi bila leta 1937 v Zabukovici v stanovanju Franca Lapajne predkongresna partijska konferenca, na kateri je bil Albin Vipotnik izvoljen za delegata ustanovnega kongresa KPS na Čebinah. Franc Lapajne je bil v času od leta 1939 do 1941 sekretar II. skupine rudniške celice v Zabukovici, njegova žena Anica pa je bila članica vaške skupine.

Anton Pečnik je bil sprejet v partijo leta 1937 in je kmalu postal sekretar novoustanovljene partijske celice v tekstilni tovarni v Preboldu. Januarja 1941 je bil interniran v Ivanjico v Srbiji, ob napadu Nemčije na Sovjetsko zvezo pa je odšel v ilegalo. Že

pred tem sta se aprila na Homu Slavko Šlander in Albin Vipotnik dogovorila, da bosta osnovala Savinjski okrožni komite, katerega sekretar je postal Anton Pečnik, člani pa so bili Julka Čilenšek, Jože Letonja, Albin Vipotnik in Franc Lapajne. Partijska organizacija je tedaj štela 39 članov. Okrožni komite je imel stalno povezavo s Pokrajinskim komitejem za Štajersko, ki ga je vodil Slavko Šlander; po njegovi smrti pa Leon Novak.

Okrožni komite so obiskovali tudi Miloš Zidanšek, član CK, zadolžen za vojaške zadeve v Pokrajinskem komiteju, Sergej Kraigher, inštruktor CK KPS, in drugi.

Anton Pečnik je bil kot sekretar okrožnega komiteja zadolžen za vodenje terenskega dela. Skupaj z Lapajnetom sta organizirala vaške odbore OF po Savinjski dolini, množično organizirala pristaše OF ter koordinirala akcije na terenu z operacijami prve savinjske partizanske čete. Na tej dolžnosti sta tudi hrabro padla.

F. J.

VIRI: Rado Zakonjšek: Velika preizkušnja. Anton Kotnik: KP v revolucionarnem delavskem gibanju. Med Mrzlico in Dobroveljami, 60 let KPJ in SKOJ — KO ZZZ NOV Prebold

Utrinek z Dobrovelj

Če se z Dobrovelj ozreš v dolino, pogled pritegne srebrn trak Savinje.

Savinja. Lepa, oboževana in tolikokrat prekleta. Pohlevna v soncu, v nevihtah divje hrumeča. Ledena, ko s hribov potegne sever, ki s seboj prinaša sneg in zavije dolino v zelenkast mrak. Ko na Dobroveljah izpod skal pokukajo prvi rožnati telohi, snežna odeja v nižini še ni kos prvi odjugi. Kadarkoli jo bredeš bos, te še dolgo trese.

Tak, kot danes je bil pogled z Dobrovelj tudi v tistih težkih časih, ko si smel dolino podnevi samo gledati. Gomazeči zeleni švabski mrčes je branil v vas k prijaznim ljudem, toplim pečem in skromno obloženim mizam.

Toda noči so bile naše in tistih, ki so nam radi odpirali svoja vrata. Ne zasede ne hrumeči kamioni na cestah, ne utrjene nemške postojanke niso mogle zavreti silnega razmaha naše borbe. Gnane od neizmernih želje, da bi spremenili obstoječ sovražni svet, nas je sililo v dejanja, ob katerih se še danes zamisliš in se vprašaš, kako si jih zmoget. Res je, bili smo mladi; v mladih pa je vedno žar in pogum. In ideja. Vizija novega sveta, katerega gradiš skozi glad in mraz, pa ti je pri srcu vedno toplo. Zapoješ, ko si lačen, se zasmeeš, ko je pokanje iz zasede za teboj in čutiš, da si cel. In tovarišstvo. Svetla luč, ki je razsvetljevala najtemnejše noči. Nikoli nisi bil sam. Bil si del tovarišev in oni so bili del tebe.

In končno svoboda. Nasmejano sonce, nasmejani ljudje. Od velike radosti ti trepeče srce še tudi potem, ko z ožuljenimi rokami le komaj dviguješ kramp na udarniškem delu, ko po napornem delavniku sedaš v šolske klopi in nadomeščaš zamujeno znanje. Opazuješ svoje otroke in se sprašuješ, kakšni ljudje bodo, ko odrastejo. Veš le eno: vanje si zacementiral ljubezen do domovine, Partije, Tita in socializma. In ko končno spoznaš, da se leta neizbežno odmikajo, si zaželiš malce miru. Toda kako le? Saj brezdelja ne poznaš. In venomer nekam hitiš kot dobro navita ura.

V teple uri pa sem mirna. Zopet zrem z Dobrovelj na srebrni trak Savinje. Zopet si je jesensko sonce in zlati hoste, naš nekdanji dom.

Gledam obraze tovarišev, s katerimi sem leta delila dobro in slabo. Sivolasi so, starejši, niso pa utrujeni. To potrjuje žar v njihovih očeh. Pomislím: še smo to, kar smo bili. Še nosimo v sebi neizmerno bogastvo ideje in nekdanje vizije. Še lahko računajo na nas in naše izkušnje vsi tisti cvetoči poganjki naše krvi, ki nas obkrožajo danes, ko se na Čreti spominjamo prve borbe in zmage borcev naše doline.

Cv. MIKUŽ

KOMANDANTOV KURIR OPASAČ

Mlad, z ognjem v očeh, iznajdljiv in hraber v boju, tak je bil v minuli narodnoosvobodilni vojni Ludvik Kukovec-Opasač. Bil je kurir komandanta Levstikove brigade Jožeta Ožbolta, poznejšega narodnega heroja in generala.

Od tistih viharnih časov bo kmalu minilo 40 let, doba, ko spomini prično bledeti, vendar nam je Ludvik povedal veliko zanimivega iz partizanskih dni. Nekaj spominov smo strnili v mozaik naše reportaže.

Sredi živga pripovedovanja

Ko smo prispeli do njegove hiše, se je Ludvik Kukovec s traktorjem odpravil po gnojilo. Krepak petinpetdesetletnik nam je segel v roke in nas povabil v hišo. »To vožnjo bom danes že še opravil,« je dejal smeje.

Ko smo mu zaupali namen obiska, se je zresnil in dejal: »Predolgo je že, da bi se spomnil vsega!« Iz sprva nepovezanih besed smo spleтали mozaik dogodkov.

Ludvik je preživljal otroštvo med otroci rudarjev in dninarjev v Zabukovici, kjer je oče takrat delal v rudniku. Spominja se, kako se je oče takoj po prihodu Nemcev povezal z naprednim gibanjem in začel delati za OF. Ludvik je že kot 13-letni pobič opravljal občasno kurirske posle, v letu 1943 pa je deloval že organizirano. Ne dolgo potem je odšel v partizane v Zgornjo Savinjsko dolino, od tam pa na Dolenjsko, kjer se je vključil v 8. Levstikovo brigado. Postal je kurir komandanta Jožeta Ožbolta, poznejšega narodnega heroja in generala.

Komandant Ožbolt je bil pravi vojskovodja, hraber in odločen. Tako kot komandant je imel tudi kurir Opasač srečo, da so se ga krogle izogibale. Ožbolt je skoraj vedno jurišal v prvih vrstah, ob

njem pa je bil tudi kurir. Le med jurišem na Hinje so ga zadeli drobci kamnov v noge, ko je blizu trščila granata. Drobce mu je izvelkel iz ranjenih nog brigadni zdravnik dr. Jensterle.

V Hinjah so jih obklopili Nemci in belogardisti, vendar so se rešili iz obroča z jurišem, tako kot večkrat prej in pozneje.

V GADJE GNEZDO PO ZAPIRAČ...

Med akcijo v Hinjah je mitraljezec na nekem dvorišču pozabil zapirač in je bil potlej v hudi zagati. Za primer je zvedel komandant in poklical kurirja. »Opasač, šel boš nazaj v vas in poiskal zapirač, važno je!« mu je rekel.

»Najraje bi mu odvrnil, da naj gre po zapirač mitraljezec, ki ga je izgubil, a sem le pokimal, kajti, kar je komandant rekel, je bilo kot pribito.

Vedel sem, da so v vasi Nemci in belčki, zato sem se previdno tihotapil med domačijami, ter obstal pred dvoriščem hiše, kjer je mitraljezec pozabil zapirač. Ker na dvorišču ni bilo nikogar, sem vstopil v hišo. Za mizo so sedele tri ženske, gospodinja in njuni hčeri. Pobaral sem jih, če so našle zapirač, one pa so rekle, da ne. Nisem jim verjel, saj

sem vedel, da imajo oba dedca (gospodarja in sina) v beli gardi. Ustrelil sem rafal v strop, požugal z mašincino in rekel, da jim bo trda predla, če ne dajo zapirača. Prebledeli so in zapirač se je znašel na mizi. Vtaknil sem ga v žep, hkrati pa še nekaj špulic sukanca, ki so bile na mizi, in z njimi razveselil borce v brigadi. Umikal sem se po drugi strani zaselka in to me je rešilo, kajti na prejšnji poti bi bil padel v nemško zasedo. Opazili so me in začeli streljati, jaz pa v kritje in sem jo užgal nazaj, da se je prasila zemlja. Toliko sem jih zadržal, da sem se umaknil proti hosti.

KURIRJA PADETA V NEMŠKO ZASEDO

Bil je lep dan v pozni jeseni, ko sta šla iz Bele krajine proti Kočevski reki dva kurirja. Z Opasačem je bil tovariš Lojze. Sovražnika ni bilo in kurirja sta se glasno menila in z užitkom stopala po odpadlem listju. Tedaj sta se znašla pred nemško patroljo v zasedi.

»Nemci so iz vsega orožja začeli streljati, midva pa sva se znašla v grapi in nabijala nazaj ter se hkrati umikala v hosto. Še danes mi je uganka, kako sva jo takrat odnesla živa in nepoško-

dovana. Lojzetu je rafal razcefal obratnik plašča, meni pa so šle krogle med nogami in mi razcefrale hlače, druge pa so tūcale v plašču. Tudi Nemci so bili presenečeni in so zato najbrž slabo ciljali.

NAPAD NA NEMŠKO KOLONO

Pod noč se je številčno močna in do zob oborožena skupina Nemcev in belogardistov utaborila v požganem zaselku Nemške Loke pri Koprivniku. Levstikovci smo jih obklopili in čakali jutra, da jih bomo napadli. Čeprav smo ležali in čepeli v sveže zapadlem snegu, nas ni zeblo, kajti mislili smo le na boj.

Napočilo je jutro in ko se je sovražnik začel razvrščati v kolono, je tihoto jutra razparal krik komandanta Ožbolta: »Fantje, po njih!« Presenečenje je bilo popolno in sovražnika smo povsem razbili. Nekaj skupin se je brezglašno rešilo v bližnje hoste, veliko je bilo mrtvih in ranjenih. Pozneje smo izvedeli, da je bil ranjen tudi Rupnikov sin.

Kurir Opasač je bil za svojo hrabrost petkrat odlikovan, od tega kar dvakrat za hrabrost.

Srečno, kurir Opasač!
Lojze Trstenjak
posnetki: Ljubo Kosber

SAVINJSKA DOLINA POD UDAROM NEMŠKIH VOHUNSKIH SLUŽB

Ni naključje, da je gestapo v letu 1942 v Savinjski dolini organiziral številna oporišča in postojanke. Poleg Pohorja, kjer je šef varnostne policije in varnostne službe (SIPO in SD) za spodnjo Štajersko že septembra 1941 razglasil »zaprti ozemlje« (Spergebiet), je bila Savinjska dolina s svojim pogorjem najbolj »nemirna« na Štajerskem. To so ugotovili tudi nacistični veljaki, ki so se občasno sestajali na tako imenovanih »štabnih razgovorih. Vladni predsednik dr. Müller Haccius je 11. maja 1942 potrdil poročilo Komandanta SIPO in SD, da je v tem času okrožje Celje najnemirnejše.¹

Nacisti je tudi vznemirila vest, da pride na to področje partizanska enota II. grupa odredov. Zato so se z vso resnostjo pripravljali na borbo. Standartenführer SIPO in SD Otto Lurker je julija 1942 prestavil svoj štab KDS iz Maribora v Celje.

Lurker je prišel v Celje s širokimi pooblastili od najvišjega gestapovskega mesta v Berlinu, poveljujočega generala Rösenerja z Bleda (Befehlshaber der Sicherheitenpolizei und SD) in šefa civilne uprave za sp. Štajersko dr. Siegfreda Uiberreitherja. Uiberreither je 16. avgusta 1942 ponovno izdal odredbo o smrtni

kazni. Ta odredba je bila le potrditev enakih odredb 14. aprila 1941 in 17. maja 1941.²

Lurker in njegov štab sta ob prihodu v Celje z vso doslednostjo organizirala totalno vohunstvo in uveljavljala iztrebljenje slovenskega prebivalstva. Že tajni akt SIPO in SD iz Berlina (št. 2549/41 z dne 22. oktobra 1941), ki ga je prejel tudi Lurker, pove, kako je treba organizirati vohunsko službo in ravnati z nasprotniki rajha.

Med drugim v strogo zaupnem aktu piše... »Dejavnost SIPO in SD je treba razviti do totalnega uničenja komunizma. Zavarovati je treba vse objekte, ki so važni za nemško vojno gospodarstvo... Zato je treba brezpogojno ustvariti mrežo državne policije (gestapo) preko vsega ozemlja...«³

Tudi okupirana Savinjska dolina ni bila izjema v tej okupatorjevi dejavnosti. Okusila je vse gestapovske zvižajne metode, preizkušene že v drugih krajih in državah. Kot drugje, so tudi pri nas uporabljali nezasišano brutalnost, samo da bi dosegli svoje cilje. V teh akcijah sta jih nacistična politična voditelja — vodja štajerskega Heimabunda Franz Steindl in celjski kreisführer Anton Dorfmeister celo spodbujala.

Mentaliteto zveznega vodje Heimabunda Franza Steindla nam še danes kaže ohranjeni stenoogram tajnega posvetovanja 3. 2. 1943 na okrožnem vodstvu ST HB v Celju, ko je dejal: ... »Pravica pesti naj se pokaže, kajti mi smo politični vojaki. Vodje krajevnih skupin niso uradniki, področje teh skupin so bojni odseki...« Kreisführer Anton Dorfmeister pa je svoje župane in krajevne vodje Heimabunda spodbujal za sodelovanje z gestapom. Izdal je

vrsto terorističnih protipartizanskih odlokov. Tak je bil n. pr. odlok št. 738/41 z dne 11. 8. 1941 za aretacijo partizanskih žena⁴. V takšnem vzdušju in podpori Lurker ni imel ovir.

»Nemirno« Dobrovelje in ostala pogorja v Savinjski dolini je Lurker dobesedno obklopil. To potrjujejo tudi številke gestapovskega kadra na izpostavi v Celju.

Takoj ob prihodu okupatorja na Štajersko je Lurker poslal na izpostavo gestapa v Celje 16 ofi-

cirjev (Gestapoersatzgruppe), ki so prišli iz Gradca. V času, ko so zaradi selitev pričakovali upore (konec leta 1941), je bilo v Celju 27 gestapovcev. Poleti in jeseni 1942 je imel Lurker okoli svojega štaba v Celju in na terenu 82 oficirjev, 39 tolmačev in 14 pomožnih sodelavcev. Okoli standartenführerja Lurkerja je bila v Celju vsa komanda KDS iz referata IV N. Z Bleda je od poveljstva policije BDO dobil specialno izurjene oficirje za borbo proti partiza-

nom. Poslali so mu strokovnjake za borbo z gerilo iz Graza, Dunaja, Berlina in posebno gestapovsko komando 26 gestapovcev iz Strassburga, ki jih je vodil kriminalistični komisar Diessner. Večji del teh so poslali na gestapovska oporišča v Savinjsko dolino.

V času, ko je bil Lurker v Celju in je »čistil« teren, je celjsko področje razdelil na 6 sektorjev in tako organiziral 6 gestapovskih delovnih skupin (julij 1942 — februar 1943).

Na čelo prve skupine je postavil SS oberschaführerja Karla Niederbergerja. Tej skupini so bili podrejeni naslednji kraji: Žalec, Griže, Prebold, Polzela, Mozirje, Gornji Grad, Ljubno in Solčava. Drugo skupino gestapovcev za področje Šaleške doline, Gorenja, Smartna ob Paki je vodil SS oberschaführer Herbert Augustin. Trejto skupino v Savinjski dolini pa je vodil SS scharführer Johan Berložnik — Hans Hübner. Ker je bil domačin, so mu zaupali Šoštanj in Velenje.

CELJSKI GESTAPO NA TERENU V PROTIPARTIZANSKI AKCIJI

(se nadaljuje)

BALADA O STAREM KISOVARJU

Zadnja vojna je zatekla starega Kisovarja na njegovi domačiji v hribih. Ze pred leti je oddal posestvo sinu Rudiju, toda tudi potem je še pomagal pri delih na polju. Nekoč prej se je po tratah okrog hiše podilo in igralo četrto hčera in prav toliko sinov, ki so doraščali najprej za pastirje, nato pa, razen Rudija, naslednika, kmalu zapustili domače njive in se podali v svet.

Ko so vdrli Nemci v deželo, se je sin Lipče vrnil domov. Krojač po poklicu, komunist; v domače hribe se je umaknil pred nacisti. Ko sva tisto prvo poletje večer za večerom hodila z Lipčetom k Štajnerju, kjer so imeli radio, naju je stari Kisovar vedno čakal. Tik pred domačo hišo se je iz teme pojavil pred nama, ves željan velikih novic. Njegovo prvo vprašanje je bilo:

„Kaj je povedala tista radija?“ In potem sva mu povedala, kaj vse sva slišala iz Londona, Pariza, Moskve. To je bilo tiste tedne, ko še ni bilo partizanov v naše hribe, ko je bila prihodnost še vsa zavita v najbolj črno temo, ko je čez in čez ležala samo strahotna grožnja, da mora biti vsega, kar je slovensko, konec.

Jeseni leta 1942 je Lipče padel. Kako naj to povem staremu? To je bila zame najtežja naloga. Kadarkoli sva se prej kdaj vrnili v domače hribe, nama je nosil hrano v gozd nad hišo. Hodil je okrog hleva, pokašljeval in tako dajal znak, da sva se mu oglasila. Dostikrat je zaman pogledoval navzgor v gozd, odziva pa ni bilo. Takrat je bil razočaran.

Med pobožnimi prebivalci fare Jurija pri Taboru je bil Lipče kot edini znan komunist v župniji garjava ovca. K temu je mnogo pripomogel župnik Pečnak, ki je v svojih pridigah leto za letom razčenjeval strahote življenja, kakršnega živijo ljudje v komunistični Rusiji, in spet o velikih zločinah, ki jih počenjajo komuni-

sti v bratomorni vojni v Španiji. Vse to je bilo povedano tako prepričljivo, da so nekaterim njegovim bolj plahim ovčicam od groze vstajali lasje.

O starem Kisovarju morda še to: bil je ključar pri podružnici Sv. Miklavža. Ko je izvedel, da je bil tudi njegov Lipče s skupino komunistov v Celju obsojen in zaprt, je ves ogorčen zaklel: Prekleti far, ta Korošč! (Korošč je bil tedaj notranji minister.)

Dve leti zatem, ko je padel Lipče, je Kisovarjovo domačijo in njene ljudi zadel nov strašen udarec. V poletju 1944 sem iz brigade dobil Rudija, gospodarja na Kisovarjevini. Komandant brigade Jerman mi ga je odstopil potem, ko sem mu razložil, da potrebujem Rudija v neki akciji, povezani z nabavo tehničnega materiala. Ko sva se z Rudijem po tistem srečala, mi je pokazal svoje močno ožuljene noge, bil je docela neprimerno obut. Vključil sem ga v tehniko Cankar.

30. novembra 1944 je bil meglen dan. Rudi se je s tovarišem Francem Florjanom, doma z Vranskega, napotil h Kisovarju, da bi tam izvedla ilegalni zakol prašiča. Okrog devete dopoldne je oče Kisovar zagledal, da se domačiji bližajo neki ljudje. V megli se ni dalo razločiti, zato je Rudi rekel: „Naši so!“ Ze hip nato je bilo vsem jasno, da je to sovražna kolona. Rudi in Florjan sta se pri zadnjih vratih pognala na prosto in se začela vzpenjati v breg. Rafal izza hišnega vogala jima je presekal pot. Florjan je bil takoj mrtev, Rudi pa težko ranjen, naker so ga po tleh privlekli do hišnih vrat. Iz hiše so prignali očeta in ga porinili pred sina. „Poznaš bandita? Kdo je?“ je silil vanj Nemec. Oče in smrtno ranjeni sin sta se nekaj trenutkov molče gledala. Za obaso bili to grozni trenutki. Kdo bi vedel, kolikšna bolečina se je zarezala v očetovo srce in kaj vse je bliskovito šinilo skozi njegovo za-

vest, da je spoznal, da mora preprečiti še hujšo nesrečo, kot se je že zgodila. Odkimal je in zamomljajal: „Ne, ne poznam ga! Ne vem, kdo je.“ Obrnil se je proč, a Nemec, ki je hotel izsiliti kaj več iz njega, ga je zadržal. Toda stari je že presodil sam pri sebi, da mora sedaj rešiti vsaj njegovo ženo Julko in njunega otroka. Rešiti domačijo, saj jo bodo sicer zverine požgale, če ugotove, da je ta, ki leži pred njimi, gospodar te domačije.

„Prišli so, vzeli prašiča in ga zaklali, saj si nismo mogli pomagati!“ Teško mu je šla laž iz ust, saj ni bil vajen lagati. Vojaki pa so medtem že zganjali živino iz hleva. Stari je moral vpreči vola v voz. Nanj so znosili, kar so naropali po hiši in shrambi, na vrh vrgli zaklanega prašiča in Rudija.

In že je krenila žalostna povorka nazdvoj po kolovozu med njivami proti Kaduncu in pod Štajnerjem proti Grajski vasi. Vojaki so zganjali živino, ki kar ni hotela z neznanimi ljudmi. Stari Kisovar je skrušen korakal pred volmi, saj je vozil najtežji tovor v svojem življenju. Nekje sredi poti je Rudi izdihnil. Pokopali so ga v Preboldu, oče pa je moral naprej v Celje in v Stari pisker.

Julka je po tistem z otrokom tavalila od hiše do hiše, toda povsod so se je branili. Bila je ofenziva in vsi so se bali. Njen dom so tako temeljito izropali, da ji ni ostalo niti za en sam obrok hrane.

Starega Kisovarja je osvobodila skupina drznih partizanov, ki je decembra 1944 izvedla uspešno akcijo na zapore Stari pisker v Celju. Na sam dan osvoboditve pa je izgubil še tretjega sina, tudi partizana, najmlajšega Viktorja. Tiho, zadržano bolečino v sebi je stal ob odprtem grobu, ki mu je vzel spet največ, kar je bil primoran žrtovati za svobodo.

Rado Zakonjšek

Matevž Babič

BILO NAM JE ŠE TEŽJE, A SMO VZDRŽALI

Matevž Babič iz Migojnic dobro skriva svojih 75 let. Najin razgovor je izzvenel kot prijetno kramljanje o predvojnih, medvojnih in povojnih dogodkih, ki jih je živo povezoval in spletal v celoto. Zanj je značilen optimizem, ki kar veže iz njegovega pripovedovanja. Pravi, da smo Jugoslovani preživljali že težje čase, a smo vzdržali in tako bomo uspešno prebrli tudi zdajšnje krizno obdobje.

Začetki njegovega političnega delovanja segajo v predvojni čas, ko se je že kot mladenič opredelil za delavsko gibanje. Leta 1938 je postal član KP. To je bil čas osvobodilnega protijudskega režima, ki je

preganjal vse, kar je bilo naprednega, zlasti še komuniste. Matevž Babič je svojo politično zavest komunistična in revolucionarna utrjeval in krepil z aktivističnim delom med rudarji v Zabukovici in Libojah. Tak, za delo zagnan in predan Partiji (poznejši ZK) je ostal med vojno in po osvoboditvi. Njegovi ožji sodelavci, ki se jih rad spominja, so bili Albin Vipotnik, Betka Cilenškova pa Reberšak in drugi.

Matevž je kmalu po prihodu okupatorja padel v krepilje gestapu, ki ga je postal v zloglasno taborišče Mathausen, od koder se je vrnil leta 1942 okostnjak. Čeprav mu je taboriščno trpljenje hudo

zrahljalo zdravje, se je doma kmalu ponovno vključil v delo. Po nalogu Partije in OF je opravljal posebne naloge, nemalokrat mu je šlo za nohte. In ko je leta 1944 s terena odšel v partizane, je nadaljeval z organizacijskim delom, opravljal razne funkcije, skrbel za narodno zaščito in drugo.

Vztrajen in za delo zagnan je ostal Matevž tudi vsa leta po osvoboditvi. Bil je član okrožnega in okrajnega komiteja ZK, delal je kot sekretar v rudniku Zabukovica, deloval je v borčevskih organizacijah, na področju ljudske oblasti in še na raznih drugih področjih. Ves čas je bil aktiven tudi v svoji krajevni skupnosti, za katero pravi, da je po zadnji vojni veliko pridobila in to predvsem z vztrajnim delom krajanov. V Grižah in okolici je razvejano tudi kulturno življenje in med društvi zelo uspešno deluje in se vključuje v delo tudi organizacija upokoencev.

Čas se je odmaknil in Matevž je zaradi zrahljanega zdravja bil primoran opustiti prejšnji način dela; da pa je treba počasi izpreči, ga opozarjajo tudi leta.

„Ni bilo prav, da smo preveč popustili vajeti gospodarjenja in da smo rabili več, kot ustvarili, kar nas sedaj tepe,“ je modroval Matevž. Vendar meni, da bomo tudi sedanje težave premagali in to s produktivnim delom in s skromnejšo porabo. V tem pogledu imamo Jugoslovani nedvomno velike možnosti ne le v industriji, marveč tudi v kmetijstvu. Iz zemlje bo treba iztisniti več in potlej ne bo treba uvažati tega in onega, marveč bomo te proizvode lahko prodali sosedom. Dejal je še, da nam nihče ne bo dal večjega hleba kruha; treba ga bo pripraviti z lastnim ustvarjalnim delom.

Babičeva v teh letih nista osamljena. Njun dom je nemalokrat poln sedaj že odraslih petih otrok in dvanajstih vnukov. Ko se zberejo skupno za mizo, je v hiši praznik.

Poiovlili smo se in Matevžu in njegovi življenjski družici zaželeli še veliko zdravih, srečnih let.

Lojze Trstenjak
posnetek: L. Korber

Arheološka najdišča v Savinjski dolini

Savinjska dolina — geografsko zaključena enota je intenzivno živela že v davni. Prav rodovitnost, klima in transitne danosti so prispevale k poselitvi že v kameni dobi, v obdobju mousterjana in aurignasiana, če se spominimo paleolitских postaj Potočke zijalke, Špehovke in Mornove zijalke in pa za Zalcem ležeče, še neraziskane Bezgečeve jame.

Vendar nam ostaja to davno obdobje precej nejasno, prav tako pa tudi zgodnja kovinska obdobja. Znana je bronastodobna zakladna najdba srpov iz Črete nad Vranskim, ki sodi v Hallstatt A1. Starejši železni dobi — hallstattskemu B in C obdobju pa moremo pripisati že gosto poseljenost s cesto — morda kolovozom — skozi dolino. Tu nekje je držala jantarna pot iz Baltika na Apeninski polotok. Jantarna se je imenovala zaradi tega, ker so po njej trgovali in tovorili jantar iz Baltskega morja v Italijo, kjer je jantar služil za oblikovanje nakita in drugih dragocenih predmetov. Morda so izkoriščali za vodno pot že tudi

Savinjo, kar se je pozneje dogajalo vse od Rimljanov do 20. stoletja.

Približno 70 gomil v Grižah, Seščah in Gorenji vasi izpričuje poseljenost na jugu doline. Temu grobišču pripadajoča naselbina, ugotovljena ob arheološki topografiji leta 1956, se je nahajala na Humu in Langerju, ki pa je ostala zaenkrat arheološko neraziskana. Železnodobne plane grobove smo odkrili tudi na vzhodnem delu Šempetrške nekropole, kjer so jih uničili Rimljani s svojimi grobovi in z gradnjo ceste.

Pomembnejša najdba iz obdobja latena — mlajše železne dobe, ko se v naših krajih naseljujejo Kelti, je grobišče v Drešnji vasi, ki pa so ga uporabljali tudi v rimskem obdobju. Morda preseneča dejstvo, da je keltskih ostalin tako malo v dolini, ko nam pa rimsko obdobje izpričuje močan keltski živelj. Predvsem je tu izpovedna epigrafika, numizmatika, pa tudi ostala tvarna kultura, ki je črpala svoje oblike izpred rimskega obdobja.

Obravnavano območje omejujeta dve pomembni naselbini: Celeja na vzhodu in Trojane na zahodu. Ko se je popotnik namenil iz Emone v Norik po italijanski cesti je najprej prišel na Trojane, v Atrans, ki ga omenjajo antični itinerariji: Tabula Peutingeriana — kot Adrante, Itinerarium Antonini kot Adrante mansio, Itinerarium Burdigalense kot mansio Hadrante. Trojane so ležale na meji z Italijo, kjer je bila epigrafsko izpričana mitnica, imenovana statio Atrantina in verjetno od 2. stoletja naprej beneficiarijska postaja, z domačim božanstvom Atrans. Sistematičnih raziskav ni bilo, vendar nam pogoste slučajne najdbe in zaščitna arheološka izkopavanja potrjujejo lokacijo kraja. Cesta je držala preko Presedla, Tabora, Gomilskega proti Šempetru, kjer se srečamo z antičnimi ostalinami. Cestni odcep je moral držati s Trojan tudi preko Vranskega, kjer je ugotovljena večja naselbina. Med ruševinami se tukaj pojavljajo opeke z žigom

Pernovo, reliefni kamen vzidan v cerkev sv. Ožbalta. Noriška deklica s skrinjico in zrcalom. Sestavni del rimske grobnice. 2. stol. n. št. Foto: V. Berk

RAGANDO, enako v gomili na Gomilskem, kar govori za domačo opekarino.

V antičnih itinerarijih je omenjena postaja Ad Medias, ki jo različni avtorji različno locirajo. Z odkritjem šempetrške nekropole in z nekaterimi naseljenimi elementi bi lahko domnevali, da je Šempeter istoveten z rimsko Ad Medias.

Antična nekropola v Šempetru je najatraktivnejše odkritje povojnih arheoloških izkopavanj v Sloveniji. Razkošne marmorne grobnice, peščenčeve pepelnice in preprosti, v zemljo vkopani grobovi so bili nanizani ob severni strani glavne ceste. Po dosedanjem vedenju se je nekropola razprostirala v dolžini približno 700 m in je trajala od sredine 1. stoletja do 2. pol. 3. stoletja. Poplava jo je uničila, prekrila s prodom in nam jo ohranila do današnjih dni.

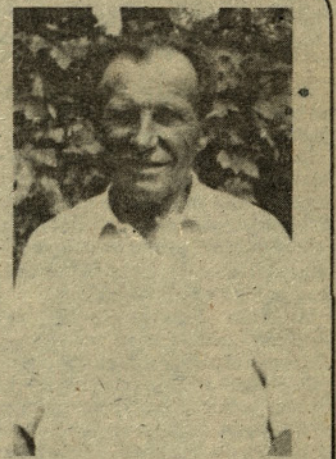
Videz grobišča pa nam je izpričal njegov vzhodni del, ki se je ohranil na platoju pred Šempetrom. V zadnjih letih je prišlo v Dobrteš vasi na območju SIP-a in v dolini pod cesto do odkritja grobišča, ki je pripadalo koncu 3. in 4. stoletja. Premalo je zaenkrat odkritih grobov, da bi lahko govorili o njihovem daljšem trajanju. V Šempetru je znano domače

Martinovih sedemdeset let

Teško bi našli bolj priljubljenega občana v KS Vinska gora kot je Martin Drev.

Pred 70 leti se je rodil v idlični vasi Prelska, kjer še danes živi in uspešno kmetuje. Krajan ga pozna kot naprednega družbenega delavca, ki je vsa leta povojnega življenja posvetil razvoju in napredku kraja in domačinov, saj ni akcije, na kateri Martin ne bi sodeloval ali jo vodil. Med občani je izredno priljubljen, saj z nasveti in delom rad pomaga vsakomur. Številni prijatelji cenijo njegovo odločnost, delovno pripravljenost in požrtvovalnost.

V času vojne vihre je bil borec Tomsčičeve brigade in kasneje četrte operativne cone. Po osvoboditvi se je z vso zavzetostjo posvetil družbenopolitičnemu delu v svojem kraju. Bil je zagret delavec v OF in v krajevnem ljudskem odboru. Dolga leta je predsedoval organizaciji ZB in četrto stoletja vodil društvo Rdečega križa, v katerem je tudi z osebnim zgledom posvečal vso skrb kvodajalskim akcijam. Še danes ga srečujemo kot delegata na sejah SIS v občini Zalec in v drugih organih. Prav posebno je vnet za delo med

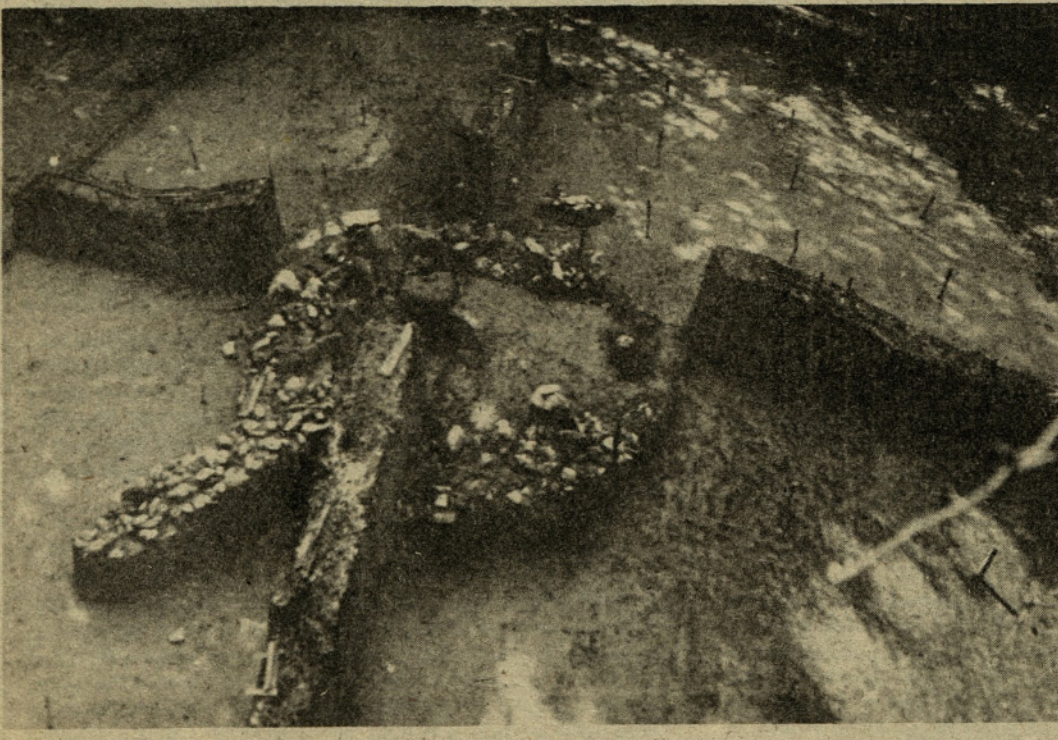

Martin Drev

invalidi. Je tudi ustanovni član te občinske organizacije, ki uspešno deluje že petnajst let.

Za Martina velja prepoved, da kdor poje, slabo ne misli, saj že vrsto let prepeva in organizira delo pevskih zborov, za kar je letos prejel visoko Gallusovo priznanje. To pa je le eno izmed številnih priznanj in pohval. Še posebno je pomenen na odlikovanje za hrabrost, na medaljo zaslug za narod in medaljo dela s srebrno zvezdo.

Plodno in bogato je življenje Martina Dreva, sicer skromnega krajana Vinske gore. Za visok življenjski jubilej iskrene dobre želje še za mnogo zdravih let v krogu šestih otrok in trinajstih vnukov. F. L.

Izkopana gomila v Pongracu pri Grižah. Gomila je nastala okoli leta 600 pred našim štetjem. Foto: V. Berk

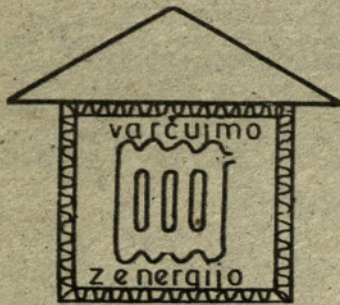
božanstvo Karvonija. Temu božanstvu postavljen spomenik hrani celjski muzej. Iz Šempetra poznamo tudi novej pripadajoče 6. stoletju.

3 km severovzhodno od Šempetra, med vasema Ločica in Breg pri Polzeli, so zgradili leta 168 vojaško taborišče za II. italiko legijo, ki naj bi ščitila prelaz na Trojanah pred vzhodom germanskih plemen Kvadov in Markomanov. Pravzaprav je ta tabor najpomembnejši spomenik obdobja markomanskih vojn (166—181 n. št.) na našem ozemlju. Tabor, velik 543 x 435 m je izkopaval v letih 1916—1918 Franc Lörger in

ugotovil v njegovi notranjosti zgradbo poveljnika taborišča, skladišče, bolnišnico in kasarne.

Vojna nevarnost je kmalu minila in drugo italiko legijo so prestavili na mejo, ob Donavo. Areal taborišča je danes spomeniško varstveno zaščitena in čaka na sistematični arheološki izkop. V neposredni bližini obeh velikih najdišč Ločice in Šempetra je na več mestih ugotovljena rimska poselitve, kot npr. v Zg. Grušovljah, Novem Kloštru, Podlogu, Zalcu, Petrovčah, Levcu in Pernovem.

Vera Kolšek

Rudi Kronovšek Varčevanje z energijo v stanovanju

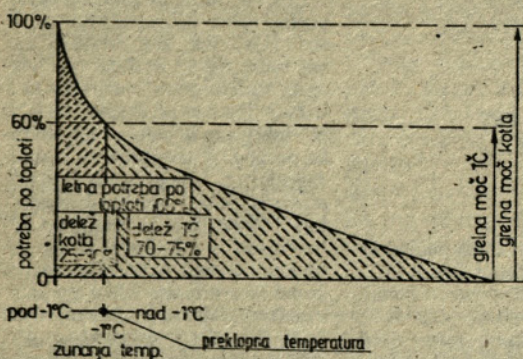
NAČIN UPORABE TOPLOTNE ČRPALKE

Toplotna črpalka se uporablja na dva načina: kot samostojna grelna naprava ali pa v kombinaciji s kotlom.

Ce se uporablja samostojno, govorimo o MONOVALENTNEM SISTEMU. V tem primeru toplotna črpalka uporablja takšen vir toplote, ki ima dokaj stalno temperaturo skozi vso zimo (talna voda, toplota zemlje). V tem primeru toplotna črpalka zmore celoletno ogrevanje prostorov.

V večini primerov pa toplotne

črpalke uporabljajo kot vir toplote zunanji zrak. Ko temperatura zraka pade nekaj stopinj pod ničlo, postane delovanje toplotne črpalke manj ekonomično. Zato avtomatiko toplotna črpalka izklopi in vklopi kotel. Torej, pri nizkih temperaturah poteka ogrevanje s kotlom. V tem primeru govorimo o BIVALENTNEM SISTEMU ogrevanja. Temperaturo, pri kateri je prehod ogrevanja iz toplotne črpalke na kotel, se imenuje preklonna temperatura.

preklonna tempera.	delež TČ
-3	82%
-2	78%
-1	75%
0	72%
+1	55%
+2	58%
+3	52%
+4	46%
+5	40%

Bivalentni sistem: delež TČ v primerjavi s kotlom

2-VARČEVANJE Z ENERGIJO ENERGETSKA BILANCA (enodružinska hiša)

Narejen je primer za ogrevanje in pripravo tople vode v enodružinski hiši s 150 m² površine in različnimi načini ogrevanja. Letne toplotne izgube znašajo 25.500 kWh (toplotna obremenitev cca. 1300 Kcal/h).

a) Ogrevanje z el. energijo (uporovno grejte)

Poraba el. energije: 25.500 kWh (brez upoštevanja izgub)

b) Ogrevanje z oljem

Poraba olja: 3400 l

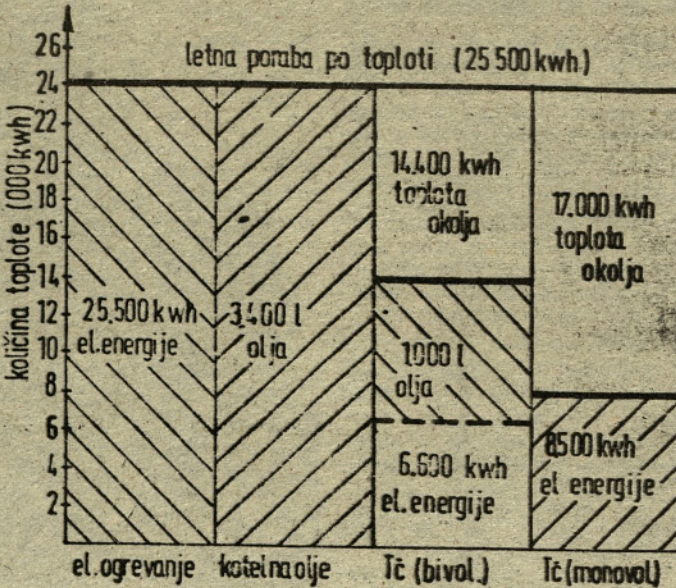
c) Ogrevanje s TČ v bivalentni izvedbi (70% TČ — 30% olje)

Poraba el. energije: 6600 kWh

Poraba olja: 1000 l
Toplota iz okolja: 14.400 kWh

Poraba el. energije: 8500 kWh
Toplota iz okolja: 17.000 kWh

e) Ogrevanje s TČ v monovalentni izvedbi

Odvisnost porabe energije (goriva) od načina ogrevanja

3 VARČEVANJE Z ENERGIJO GOSPODARSTVO TČ ZA POTROŠNIKA

Letni ogrevalni stroški na gospodinjstvo

pri pov. ceni II. tarife 3,00 din kWh

pri ceni olja 32,00 din/l
pri ceni premoga 1.800,00 din/tono

el. uporovno ogrevanje: 51.000 din

oljna kurjava: 108.000 din
TČ bivalentno: 45.200 din
TČ monovalentno: 17.000 din
premog 30.600 din

Stroški ogrevanja kažejo, da je TČ zanimiva tudi za potrošnike. Pri tem je potrebno poudariti, da povečanje cene energije prizadeva uporabnika TČ samo s cca. 30 do 40% mine deležem, ker se cena energije okolja k sreči ne more

večati (je ves čas zastoj). To so pa tudi argumenti, ki omogočajo amortizacijo TČ v polovičnem času njene življenjske dobe kljub visoki nakupni ceni. Le-ta je v ZRN med 6 in 12 tisoč DM. Domača (LTH in Gorenje) bodo imele v naslednjem letu ceno okrog 250.000 dinarjev. Pri trenutni ceni energije se stroški investicije v sistem s toplotno črpalko povrnejo v štirih do petih letih. To velja v primerjavi z normalno stanovanjsko hšo in pri ogrevanju na olje. Ti izračuni so potrjeni tudi s praktičnim preizkušanjem toplotne črpalke v stanovanjskem objektu.

Pozabiti pa ne smemo na gospodarsko korist celotne države. Z uporabo toplotnih črpalk bi privarčevali znatni delež primarne energije. Zato bi morala tudi država spodbujati ukrepe za pospešitev prodaje toplotnih črpalk, kar je na zahodu že dolgo veljavni.

Poudarek razvojni dejavnosti

Rezultati razvojne službe v TT Prebold se potrjujejo v proizvodnem programu. Medvlage, preflam, neplam, jeans in sedaj preterm energetska zavesa so sad 13-letnega dela in znanja strokovnjakov razvojne službe TT Prebold.

Zahtevo, da je lastno znanje treba vnašati v proizvodni program, v TT Prebold uresničujejo že petnajst let. Njihova razvojna služba je tedaj ponudila proizvodnjo medvlage za konfekcijo in čevljarstvo industriji. Ko je bila ta za tovarno pomembna naloga opravljena, so se lotili nove. Zaščitni program oblačil za delovno mesto in posebne namene je doživel nesluten uspeh. Danes so zaščitna oblačila PREPLAM in NEPLAM nepogrešljiva v industriji, gasilstvu in za potrebe SLO in DSZ.

Zaščitna oblačila PREFLAM so namenjena za zaščito v gasilstvu za delo pri odprtem ognju, v železarnah in livarnah, v keramični in kemijski industriji, v emaljirnicah, steklarnah, koksarnah in toplarnah, na letališčih, za milico, na ladjah in drugod.

Oblačila NEPLAM so namenjena gasilcem in gasilsko tehniški službi. Izdelana so iz dveh plasti, ki se med sabo dopolnjujeta in dajeta močne varovalne učinke. Zaščitni sloj negorljive in upogibne snovi je nanesen na posebej obdelano tkanino, izolacijska plast pa je sestavljena iz posebne mešanice volne, bombaža in sintetičnih vlaken.

V gasilskih akcijah je treba nositi NEPLAM oblačila vedno v kombinaciji z zaščitnim slojem, saj

le-ta zagotavlja popolno zaščito. Zaradi nepremočljivosti in toplotne izolacije pa so ta oblačila priporočljiva tudi za motoriste, kmetovalce oziroma voznike traktorjev.

NOVOST: ENERGETSKA ZAVESA PRETERM

V prizadevanjih za varčevanje z energijo so se v GLIN Nazarje odločili za raziskovalno nalogo, ki so jo zaupali GORENJU. Kako zaščititi energijo pred okensko površino. V raziskavo so pritegnili tudi strokovnjake TT Prebold. Rezultati raziskave so že znani, pred nami pa nov element varčevanja z energijo. Zavesa PRETERM ima trojni učinek:

- toplotno izolacijski, saj za 27% izboljša toplotno izolacijo
- zvočni (zmanjša hrup),
- in zatemnitev (v primeru vojne).

Toplotno izolativnost je mogoče še povečati, tudi do petdeset odstotkov, seveda s pravilnim nameščanjem zaves na okno. Naleganje se izvede s permanentnim magnetom. Med šipo in zaveso tako nastane zračna plast, ki je glavni izolacijski dejavnik. Svetla obdelava zaves še zmanjšuje toplotne izgube. Zavesa se zvečer namesti, jutraj pa sname.

Priprave na proizvodnjo PRETERM zaves že tečejo, v TT Prebold pa jih bodo začeli izdelovati po novem letu. Tako bodo dosegli še eno delovno zmago v prizadevanju za vključevanje lastnega znanja in tehnologije. Zavesa PREFERM pa je rezultat skupnega dela Glin Nazarje, Gorenja in TT Prebold.

(EP)

Kako bomo izvajali davčno politiko?

Pogovarjali smo se z načelnikom občinske uprave za družbene prihodke Silvestrom Joštom

Savinjski občan: V sklepnih dokumentih 8. seje CK ZKS in 10. seje CK ZKJ so zapisane naloge, ki zahtevajo učinkovitejšo odkrivanje in preganjanje primerov neupravičenega bogatenja. Kako se boste te naloge lotili v naši občini?

S. Jošt: Delavci uprave za družbene prihodke se zavedamo, da nam zakonodaja in stališča najvišjih organov ZKS nalagajo težke in tudi politično odgovorne naloge v izvajanju obdavčenja občanov. Izhodišča davčne politike temeljijo na takšnem načelu, da bi za zadovoljevanje splošnih in skupnih potreb več prispeval tisti, ki več zasluži. Davčna politika teži k zmanjševanju socialnih razlik med občani in k temu, da zajamemo vse vrste dohodkov, ki jih občani prejmejo. Sklep 8. seje CK ZKS Slovenije nam posebej nalaga naloge v zvezi z dohodki, ki ne izvirajo iz dela. Čeprav je v političnem žargonu prisotna beseda neupravičenega bogatenja, želim opozoriti,

Silvester Jošt

da tega pojma naša zakonodaja ne pozna. Uprava za družbene prihodke ima zakonsko obvezno, da spremlja pojave nesorazmernega pridobivanja premoženja in porabe sredstev. Zoper občana, ki ima premoženje ali razpolaga s sredstvi

oziroma troši sredstva, ki so znatno večja od dohodkov, davčni organ uvede postopek za odmero davka od napovedanega dohodka. V postopku raziskujemo izvor premoženja občanov, ki pa je običajno zelo zapleten. Sedaj smo dobili navodila za vodenje evidence premoženja in dohodkov občanov. Tako bomo za določeno obdobje ugotavljali pridobitev dohodkov, še zlasti neobdavčenih."

Savinjski občan: S kakšnimi problemi se srečujete pri odkrivanju in preganjanju raznih oblik neupravičenega bogatenja oziroma izvora premoženja?

S. Jošt: „Največji problem pri ugotavljanju premoženja predstavlja pridobivanje podatkov za premoženje premoženja večjih vrednosti, ki ni evidentirano pri posameznih upravnih organih. Pri odkrivanju in preganjanju šušmarstva smo nemočni, saj občani, ki koristijo usluge „prijatelj“ in „znancev“, tudi skrivajo plačila za te usluge. Nasploh pa je ugotavljanje dohodka posameznih občanov

težka naloga, še posebej takrat, ko gre za gotovinsko poslovanje. Vse to je torej prepuščeno inšpektorjem in dokler bo tako, ne bo mogoče govoriti o nekem učinkovitem sistemu odkrivanja pojavov izvora in prikrievanja premoženja."

Savinjski občan: Ali je za to potrebna sprememba zakonodaje davčnega sistema, da bi učinkoviteje odkrivali in preganjali te pojave?

S. Jošt: „Sodim, da smo z zakonodajno odliko občanov in z drugimi predpisi vzpostavili dokaj popolno zakonodajo. Manjka pa več povezanosti in sodelovanja v celotni sferi odkrivanja posameznih nepravilnosti — s tem mislim na organe pregona, Službo družbenega knjigovodstva, upravo za družbene prihodke in ne nazadnje tudi komisije za SLO in DSZ ter na delavsko kontrolo. Ob vsem tem pa ne kaže zanemarjati pomena kadrov, ki morajo biti ustrezno motivirani za opravljanje te odgovorne družbene funkcije."

jk

HOTEL GOLDING—RUBIN JE DOBITNIK RDEČE VRTNICE

VSE POTI VODIJO V ŽALEC

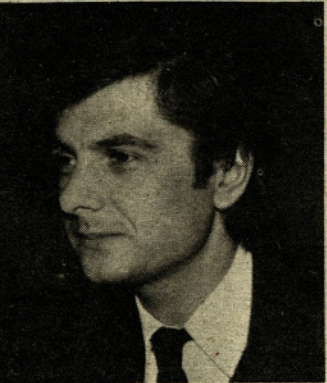
Ljubo Knežević, direktor hotela Golding Rubin, ugodno ocenjuje letošnje turistično sezono.

Nasim bralcem smo dolžni pojasniti, da je dosedajni direktor hotela Golding-Rubin v Žalcu, tovariš Čirkovič, odšel na novo službeno mesto, njegove naloge pa je prevzel Ljubo Knežević, ki je sicer od vsega začetka zaposlen v hotelu.

„Do izteka leta nas loči le še dober mesec. Kaj bi lahko rekli o letošnji turistični sezoni in kakšen bo sklepnih obračun poslovanja?“
„Zaradi zaostrenih pogojev gospodarjenja pa tudi manjše kupne moči domačih gostov leto 1983 za gostinstvo ni bilo rožnato. K uspešnemu poslovanju in gospodarjenju hotela Golding-Rubin je veliko pripomogel dober obisk Nizozemcev, ki so pri nas že nekaj let redni gostje. Zabeležili smo 3000 inozemskih nočitev, kar je več kot prejšnja leta.“
„Kako so bili Nizozemci in

ostali inozemski gostje zadovoljni z vašimi storitvami?“

„Bili so zelo zadovoljni in tako imamo že za prihodnje leto veliko naročil. Storili smo vse, da so se pri nas prijetno počutili. Poleg dobre kuhinje in nočitev smo poskrbeli za razvedrilo, med drugim smo organizirali tudi krajše in daljše izlete v Logarsko dolino, Dobrno, Rogaško Slatino in druge zdraviliške kraje, pa v Zagreb z ogledom Kumrovc; v spodnjem delu Savinjske doline pa so se vrstili ogledi jame Pekel in rimskih izkopanin v Sempetru. Lepo so uspeli tudi izleti v Postojno, Lipičo, Bled in v druge kraje.“
„Kakšni so bili vtisi?“
„Gostje so se vračali polni hvale in priznanj. Rekli so, da Jugoslovani niti ne vedo, kakšne lepote imajo. S kakšnimi vtisi odhajajo domov, sem se lahko prepričal med mojim nedavnim obiskom na Nizozemskem. V nekem uglednem turističnem uradu sem lahko prebral napis: VSE POTI VODIJO V

Ljubo Knežević

ŽALEC. Vsekakor lepo priznanje našemu ne ravno velikemu mestecu in ševeda našemu hotelu. To ugodno oceno bi želeli ohraniti tudi v bodoče, zato se bomo še naprej trudili, da bo gostom pri nas prijeto.“

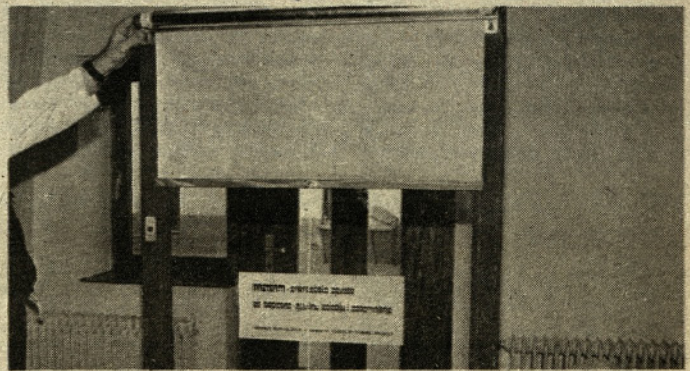
„In ostali gostje?“
„Med inozemci je poleg Nizozemcev še precej Avstrijcev,

ki pa se ustavljajo pri nas bolj prehodno, ko potujejo na morje ali se vračajo domov. Potem so tu seveda domači gostje, katerim prav tako posvečamo vso pozornost. Prirejamo razne zabavne, prireditve, občasne razstave in podobna srečanja. Vsak petek in soboto igra godba za ples.“

Za Nizozemce (vsaki skupini) pripravimo piknik v Preserju s pečenimi postrvmi in drugimi specialitetami. Edino, kar gostje pogrešajo v Žalcu, je bazen. Tega še vedno ni, pa bi bil še kako potreben. Povedal bi še, da prihajajo v Žalec razne košarkarske in druge tekmovalne skupine. Vadijo v bližnjem športnem centru, stacionirani pa so v hotelu.

„Sodelovanje z ostalimi turističnimi dejavniki?“

„Sodelujemo s hotelom Prebold in z drugimi turističnimi dejavniki na širšem celjskem, slovenskem in jugoslovanskem prostoru. Letos smo bili posebno veseli republiškega priznanja — Rdeče vrtnice, ki nas spodbuja k še uspešnejšemu delu.“
Lojze T.

TOVARNA NOGAVIC POLZELA

Z ZASTARELO TEHNOLOGIJO NE BO MOGOČE POVEČATI IZVOZ

Kljub temu da so se v Tovarni nogavic Polzela srečevali s problemom preskrbe s surovinami zastojev v proizvodnji ni bilo. K temu je največ prispeval povečan izvoz in tako so si z devizno participacijo zagotovili surovine za nemoteno proizvodnjo. V prvih devetih mesecih so dosegli ugodne finančne rezultate s petnajstodstotno večjo proizvodnjo in petodstotno večjo fizično storilnostjo. Plan proizvodnje za devet mesecev so presegli, za šest odstotkov so presegli plan izvoza, ki je v primerjavi z lanskim obdobjem večji za 67 odstotkov. Tako v Tovarni nogavic Polzela pokrivajo uvoz z izvozom že z devetdesetimi odstotki. Kazalci gospodarjenja po devetih mesecih so zelo ugodni, saj so prihodek povečali za 64 odstotkov, dohodek za 48 in čisti dohodek za 58 odstotkov. Poprečni osebni dohodki na zaposlenega so bili 18222 dinarjev.

Proizvodnja nogavic je v Jugoslaviji padla za deset odstotkov, zaradi potreb po devizah smo tudi več izvažali, zato je prišlo tudi do pomanjkanja nogavic. Naš kolektiv se je zato odločil za delo v prostih sobotah, pomagala nam je mladina, pa tudi režijski delavci smo delali v proizvodnji, da smo ublažili pomanjkanje nogavic. Na pomoč sta nam priskočili tudi tovarni v Ajdovščini in Otiški vrh, nam je povedal glavni direktor Tovarne nogavic Polzela Alojz Došler.

Sicer pa je problem cenovnih nesorazmerij vedno večji, saj cene surovin rastejo tudi do 100 odstotkov hitreje kot cene končnih izdelkov. Pa tudi kvaliteta surovin je vedno slabša, da o dobavnih rokih sploh ne govorimo, inozemski kupci pa zahtevajo kvalitetne proizvode; vse to je torej neskladno z interesi naše družbe v prizadevanjih za povečanje izvoza.

Pri izplačilu izvoznih stimulacij prihaja do precejšnjih zamud, še večji problem pa so ozko odmerjene pravice razpolaganja z devizami. V tehnološki opremljenosti iz leta v leto bolj zaostajamo, razkorak med nami in konkurenčnim zapadnim troom je vedno večji. Kritično moram oceniti tudi administriranje pri uvedbi opreme, saj je potrebno toliko različnih soglasij in dokumentov, da je to nezaslišano, je opozoril Alojz Došler.

Ko sva govorila o planu za naslednje leto, je dejal, da planirajo izvoz povečati še za 15 odstotkov, kar pomeni, da bodo izvozu namenili polovico izdelkov. To pa je tudi zgornja meja, sicer bo domači trg preveč osiromašen. V načrtih imajo tudi investicije v višini 12 milijard starih dinarjev v strojno opremo in v objekt, namenjen izvoznim prizadevanjem. Tovarna nogavic Polzela gospodarji v specifičnih pogojih, zato je njen razvoj usmerjen v kvaliteto izdelkov za domači trg in izvoz. Sicer pa brez prizadevanj delavcev tudi v bodoče ne bo mogoče dosegati planov oziroma dobrih rezultatov.
jk

HMEZADOVA NOTRANJA TRGOVINA

Vse za potrebe kmetijstva

V tem sodobno urejenem in dobro založenem blagovnem centru dnevno postrežejo od 1500 do 3000 kupcev iz vseh krajev Jugoslavije. Ponudba zajema tudi širok asortiment blaga za potrebe ostalih panog gospodarstva, vključeno tudi obrt — Ker prostori ob vse večjem obisku in prometu postajajo že pretisni, bodo gradili nove objekte in tako zaokrožili to trgovsko središče v Žalcu.

Ni naključje, da v Hmezadovo DO Notranja trgovina v Žalcu prihaja vse več kupcev iz raznih krajev Jugoslavije. To je nedvomno za zdaj eden najpopolnejših

trgovin za oskrbo kmetijstva in drugih vej gospodarskih dejavnosti pri nas. Promet je iz leta v leto večji in je letos na področju maloprodaje dosegel že 70 milijard st. dinarjev. Sicer veliki prostori že postajajo pretisni in to še posebej velja za parkirišča, ki so natrpana z vozili.

Nekaj novih parkirišč bodo pridobili z razširitvami, v perspektivi pa se bodo lotili programske izgradnje še drugih prostorov in tako ta sodoben trgovski center zaokrožili v urejeno celoto.

VSE TRDNEJŠI POSLOVNI ODNOSI Z OBRTNIKI

Novost, ki jo je treba omeniti, so

dobro zastavljeni poslovni stiki z obrtniki. Tako DO Notranja trgovina vključuje v svoj program že čez 200 obrtnikov, od tega jih je ena tretjina iz žalske občine, ostali pa bo iz 15 občin. V bistvu gre za postopni proces podružbljanja obrti.

Notranja trgovina bo v Novem Celju zgradila sodoben obrtni center s 40 obratovalnicami, v katerih se bo v obrti lahko zaposlilo cca 200 delavcev. Za to sodelovanje se zlasti zanimajo zdomci, tisti, ki se bodo vrnili domov in bi radi odprli svojo obrt. Zdomci bi sodelovali z nakupom ustrezne strojne opreme,

Hmezad DO Notranja trgovina pa bo pripravila prostore in skrbela za potrebne reprovornitve. Ker gre za usmerjeno, programirano proizvodnjo, bo trgovina obrtnikom hkrati zagotovila plasman na domačih in inozemskih tržiščih. Je pa to korak do večjega sodelovanja obrti z industrijo. Tako že omenjajo zanimive programe izdelkov kovinske in plastične galanterije. Lahko zapišemo, da je zanimanje za omenjeni način sodelovanja med obrtniki vse večje, pač zato, ker jim omogoča boljše perspektivo pa tudi nemoteno oskrbo z reprovornitvami.

V okviru svoje dejavnosti organizirajo gradbeno operativno in preko temeljne organizacije Transport sodelovanje z avtoprevozniki. Za zdaj omenjajo 30 avtoprevoznikov.

Notranji programi DO Notranja trgovina zajemajo poleg oskrbe kmetijstva z zaščitnimi sredstvi, semeni, strojno mehanizacijo in drugimi pripomočki še bogat asortiment blaga za ostale dejavnosti, skratka prizadevajo si, da bi kupec dobil v njihovi specialni trgovini vse potrebno blago.

Da bi si zagotovili kar najboljšo ponudbo, imajo sklenjene zanimive sporazume, s katerimi si dolgo

ročno zagotavljajo iskano blago. Takšni sporazumi so kajpak povezani tudi s sovlaganjem, saj je to trdno zagotovilo, da jim oskrba ne bo zašepala. Pri tem je treba omeniti, da sovlaganje temelji na skupnem prihodku. V širši okolici dobro sodelujejo s SOZD Agros in to še posebej velja za SIP Šempeter in Strojno Žalec.

Vodstvo DO Notranja trgovina ima ob vse večjem prometu spodbudne razvojne načrte. Predvsem bi želeli dograditi še ostale prostore na sedanji lokaciji, med drugim omenjajo tudi postavitev obrata za predelavo hmeljskih odpadkov in druge naložbe. (E. P.)

Kolektiv DO Notranja trgovina v okviru SOZD Hmezad čestita svojim poslovnim strankam in ostalim občanom za praznik republike — 29. november.

PRED NOVO PRIDOBITVIJO V PREBOLDU

Savinjski magazin gradi preskrbovalni center

Nov preskrbovalni center, ki ga gradi trgovsko podjetje Savinjski magazin v Preboldu ob sovlaganju združenega dela, bo s svojimi 2000 kv. metri površine veliko pomenil za boljše preskrbo

sredstva — investicijo v Preboldu za določen čas odložiti.

Preskrbovalni center v Preboldu bo imel dva tisoč kv. metrov prostora, kar bo zadoščalo potrebam. Poleg samopostrež-

tu zagotovila prostore. Poleg Tekstilne tovarne Prebold sodelujejo kot sovlagatelji še MIK Prebold, SIP Šempeter, Gradnja Žalec in krajevna skupnost Prebold, ki bo uredila okolje, predvsem pa je njena domena ureditev ceste mimo vrta, izvesti vse potrebno za ureditev kanalizacije in podobna ureditvena dela, nam je v razgovoru povedal predsednik sveta krajevne skupnosti Prebold Jože Drča. Dejal je še, da Prebold nima urejene preskrbe (trgovine), saj obstoječe prodajalne zaradi svoje majhnosti in razdrobljenosti ne nudijo zadostne izbire blaga in s svojo skromno ponudbo ne morejo zadovoljiti rastočih potreb.

»Pri tem ne bi smeli pozabiti,« je dejal Drča, »da se je Prebold s svojo industrijo in drugimi dejavnostmi v povojnem obdobju hitro razvijal, ljudje so se priseljavali, si gradili stanovanja in tako so rasle tudi potrebe po urejeni preskrbi. Podatek kaže, da se je v tem obdobju priselilo v Prebold cca 500 ljudi, to pa je za tak kraj veliko.« Meni tudi, da poslej, ko bo odprt preskrbovalni center, v Preboldu ne bodo potrebovali sedanjega števila trgovin, saj bodo porabniki našli zaželeno blago na enem mestu.

Lokacija za nov objekt je dobro izbrana, saj leži sredi Prebolda, torej poleg hotela, šole in drugih objektov. Treba bo urediti le nekatere najbližje

stare zgradbe, ki, takšne kot so, kazijo lokacijo novega preskrbovalnega centra.

Z izgradnjo novega preskrbovalnega centra v Preboldu pa Savinjski magazin ne bo zaključil svojih investicij, ki si jih je zastavil v svojem programu. Nov trgovski objekt bodo gradili na Vranskem, delno pa tudi v Petrovčah in najbrž še kje. Res pa je, da danes ni lahko graditi takšne objekte, saj se gradnja nenehno draži. Vendar pa Savinjski magazin ne bo odstopil od zastavljenega programa, ki se izraža v

želji, da bi tudi na podeželju izboljšali preskrbo, kar pa je težko izvedljivo

brez urejenih prodajnih prostorov. (EP)

Jože Drča, predsednik sveta krajevne skupnosti Prebold

Prebolda in okolice — Nov trgovski objekt bo predvidoma dograjen do avgusta prihodnjega leta

Vse kaže, da se bo slednjič uresničila dolgoletna želja Preboldčanov: pridobiti nov, moderen in dobro založen preskrbovalni center. Izgradnja tega prepotrebne trgovskega objekta je bila v programu že v prejšnjem srednjoročnem programu, žal pa je bilo treba zaradi že sprejetih obveznosti — Savinjski magazin je dograjeval samopostrežno trgovino na Polzeli in za to porabil razpoložljiva

ne trgovine v pritličju bo imel v novem objektu sovlagatelj — Tekstilna tovarna Prebold — trgovino industrijskega (tekstilnega) blaga. Preskrbovalni center bo imel še bife in druge prostore, skratka, Preboldčanom se v novem objektu obeta boljše preskrba blaga, tudi tistega, ki ga doslej ni bilo v prodaji.

Investicija pomeni za Savinjski magazin nedvomno velik zalogaj, zato je bilo potrebno sovlaganje združenega dela. Največji delež ima Tekstilna tovarna Prebold (sedem milijonov din), ki bo si tudi v novem objek-

Gradnja temeljev novega preskrbovalnega centra

Rodila se je nova Jugoslavija

Ponedeljek je. Majhno bosansko mesto, stisnjeno med dolino reke Plive, ki se v čudovitem slapu in prijetnem šumenju spaja z Vrbasom, je na pragu zgodovinskega dogodka. Sončno, a mrzlo novembrsko jutro veselo pozdravlja delegate, predstavnike ljudstva, ki jim je poverjena zgodovinska odločitev. Njihov glas bo enoten: svoboda, nova ureditev, socializem. Glas in hotenje ljudstva, ki se v okupirani Evropi bori za svojo nacionalno in socialno osvoboditev, je dobivalo svojo veljavo v sklepih AVNOJ-a. Rodila se je nova Jugoslavija.

Daleč, daleč je že tisti čas. Polna štiri desetletja so že minila od takrat, a vendar se zdi, kot bi bilo včeraj. Jajce ni le mesto v eni izmed naših republik, temveč je mesto vsega jugoslovanskega ljudstva, je rojstno mesto nove Jugoslavije, mesto naših hotenj in obveznosti: delati in živeti v duhu avnojskih sporočil in izročil. Tisoči in tisoči vsako leto obiščejo ta zgodovinski kraj in spoznavajo v njem velik in neponovljiv del jugoslovanske zgodovine. In po poteh, kjer so nekoč stopali njihovi očetje in dedje, stopajo vsako leto mladi iz vse naše domovine — pohodniki enote AVNOJ, ki je letos že trinajstič krenila na svojo dolgo pot.

»Pomemben element v pripravah na SLO je prenos tradicij, izkušenj iz NOB in vaš pohod ima zato neprecenljiv pomen. Na pohodu se boste srečevali s pomniki revolucije, srečevali se boste z ljudmi, ki so to revolucijo izbojevali. Spoznali boste, kaj je pomenilo in kaj pomeni bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti. Utrdili boste spoznanje, da si lahko sami pišemo zgodovino in krojimo usodo le v najtrdnjši povezaniosti vseh narodov in narodnosti...«

S temi besedami so pospremili pohodnike na dolgo pot

avnojska karavana mladincev, borcev, pripadnikov jugoslovanske ljudske armade in drugih prvič krenila na svojo štirinajstrednjo pot po sledih delegatov slovenske delegacije na zgodovinsko zasedanje AVNOJ-a v Jajcu. To je pot tovarištva in spominov, pot, ki neguje, ohranja in plemeniti generacije mladih. Pohod je velika šola samoupravljanja, šola življenja, človekovih vrlin in njegove zavesti, je tisto, kar daje zgodovinskemu dogodkom trajno življenje in vsebino. In ko mladi iz raznih krajev Slovenije vsako leto odhajajo

pohodnike Baza 20, vodi pot mlade do majhne vasice Sinji vrh, ki jih vsakič sprejme s široko odprtimi rokami in gostoljubjem. Takšnim, kot so ga bili deležni delegati slovenske delegacije novembra 43. Proti večeru so pohodniki dospeli do Kolpe, kjer so skupaj z domačini obujali spomin na dni, ko so le-ti pomagali slovenskim delegatom priti na hrvaško stran.

PREKO KOLPE NA HRVAŠKO STRAN

Naslednje jutro se je obetal lep dan, prvi zamahi vesel čolnarja Žagarja pa so že udarjali ob gladino Kolpe. Brigadirji in pohodniki so s pesmijo na ustih zapuščali slovenski breg in mahali v pozdrav domačinom Damlja in Sinjega vrha. Franc Žagar, človek, ki je skupaj s Francem Šebaljem v zavetju noči prepeljal na drugo stran Kolpe tudi delegate na 2. zasedanje AVNOJ-a, je varno prepeljal čez reko, tudi pohodnike. In vmes obujal spomine: »Pred desetletji, ko je sovražnik teptal našo zemljo, je bilo treba prehod preko reke izpeljati v največji tajnosti. S pomočjo zaščitne čete so delegati varno prečkali tudi cesto Karlovac—Reka in nadaljevali svojo pot proti Ogulinu, kjer naj bi se srečali z Ogulinskimi odredom.

Pred izvoljenimi delegati se je dvigal Klek, bil pa je že 11. november. Ob spremstvu domačih partizanov je kolona nadaljevala svojo pot ob

snežene zamete Male Kapele in se končno znašli na Otočcu, središču hrvaškega osvobojenega ozemlja. Tu je bilo zbranih nekaj desetih najbolj znanih političnih in vojaških

ljudstva. Srb je bil leta 43 samo še ruševina, celih je bilo le nekaj hiš, delegati pa so prespali na slami v »komandi mesta«. Kmalu zatem, ko so delegati odšli, so v Srb vdrl

ODLOČITEV

Dolga in naporna pot pohodnikov je bila končana. Prispeli so na svoj cilj, 1300 mladih je v nekaj dneh podživljalo del tistega, kar so

Sokolska dvorana v Jajcu, kjer se je 29. novembra 1943 rodila nova Jugoslavija.

voditelj Slovenije in Hrvaške. Tu je bil tudi pesnik Vladimir Nazor, dr. Ivan Ribar in še vrsta mož, ki so se odpravljali na pot v Bosno, je končal svojo pripoved France.

Počasi je drsel čoln preko Kolpe, ko jim je mož pripovedoval že drugo zgodbo: »17. novembra so se delegati vkrcali na kamione in nadaljevali svojo pot proti takrat še neznanemu kraju zasedanja. Oboroženo spremstvo, ki je spremljalo slovenske delegate, se je večidel že poslovilo, le nekaj jih je nadaljevalo pot v Bosno. S kamioni so se vozili skoraj do Udbine, od tod pa so na pot krenili peš. Pot jih je vodila po samotnih poteh in mimo vasic, ki so jim ponudile svojo gostoljubnost. Pot po snegu in blatu jih je končno pripeljala do ceste Bihač—Knin, ki so jo nadzorovali Nemci s četniki in ustaši. Cesto so prečkali ponoči, nato pa spet čez drn in strn, preko vrtač in globeli do reke Une.

UPORNI SRB

Dolga pot je pohodnike privedla do spomenika vstaje hrvaškega naroda v Srbu, kjer je pred leti potekala zvezna mladinska delovna akcija. Tudi tu so se mladi srečali z domačini in v pogovoru z njimi zvedeli novo zgodbo. Zgodbo o upornem kraju Srbu, kjer so napredni ljudje zanetili upor hrvaškega

nemški tanki, vendar so takrat bili delegati že na poti proti Drvarju, hiteli so čez

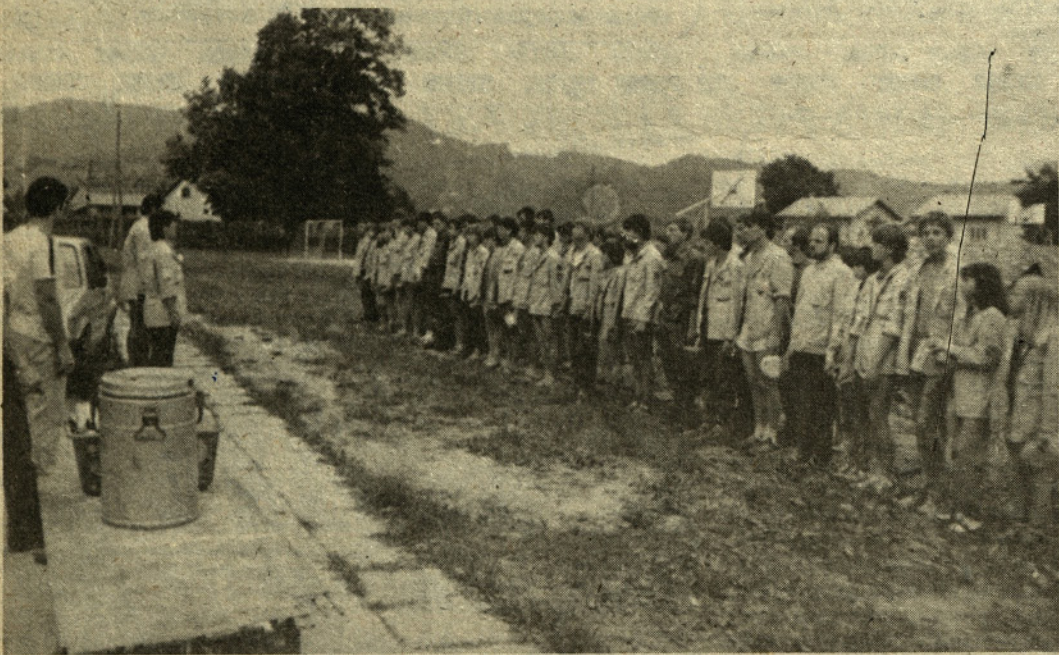
Slovensko delegacijo na II. zasedanju AVNOJ-a so sestavljali: Boris Kidrič, Josip Vidmar, Josip Rus, Zoran Polič, France Lubej, Edvard Kocbek, Tone Fajfar, Marjan Breclj, Jaka Avšič, Josip Jeras, Božidar Jakac, Ivan Novak-Očka, zdravnik Pavle Lunacek, Mica Slandrova in Lado Vavpetič. Tu so bili tudi France Svetek, Maks Šnuderl in Anton Kržišnik, ki pa so zaradi zdravstvenega stanja in naporne poti ostali doma. Edvard Kordelj je mesec prej odpotoval k Vrhovnemu štabu, Franc Rozman-Stane, Ivan Maček-Mitja in še nekateri drugi izvoljeni delegati pa so bili zadržani zaradi vojaških opravkov.

Glamočko polje in od tod naprej proti Livnu, kjer so ostali vse do 28. novembra. Šele tu so izvedeli, da bo zasedanje v Jajcu.

doživljali naši delegati. Na svoji poti so se poklonili marsikateremu pomniku zgodovine, toda tu, v Sokolskem domu, jim posnetki na magnetofonskih trakovih pričarajo vzdušje in dogajanje tistega dne, ko se je porodila nova Jugoslavija. Iz ust številnih udeležencev zasedanja se utrinjajo spomini: »Okrog tristo ljudi se nas je zbralo v tem prostoru. Predstavniki raznih narodov in narodnosti, predstavniki ljudstva. Tu so bili politiki, prišli so stari srbski borci, ki jim je to bila že tretja vojna, prišli so muslimanski hodže in pravoslavni duhovniki, žene in mladina, partizanski komandanti in organizatorji osvobodilnega boja. Tu je bil Tito s svojimi najozjim sodelavci, pa ljudje različnih prepričanj. A vsi z istim ciljem: doseči zmago nad tujimi in domačimi sovražniki, ustvariti novo Jugoslavijo, osvobodeno socialno in narodnostnega zatiranja, domovino enakopravnih narodov in narodnosti, v kateri bo imelo ljudstvo vsoblast.

To so naloge in cilji, ki jih bodo mladi pohodniki imeli vedno pred očmi, saj je cena — 1.700.000 žrtev — tako velika, da je ne smemo nikdar pozabiti. Še posebno v času, ko smo zabredli v eno najtežjih obdobij po vojni.

Darko Naraglav

Mladi pred svojim odhodom po poteh slovenske delegacije

člani republiškega štaba teritorialne obrambe. Tako ali na podoben način so spremljali pohodnike tega tradicionalnega pohoda tudi številni drugi predstavniki že vse od leta 1971, ko je ta

na to pot, pred njihovimi očmi znova oživijo dogodki novembrskih dni, ko se je pisalo leto 43.

Preko Žužemberka in kočevskih gozdov, kjer kot pomnik zgodovine pozdravlja

reki Mrežnici in preko nje prešla na osvobodeno ozemlje. Za njimi je ostajala požgana Perjasica, ki pa jim je kljub vsemu nudila zavetje. Perjasico so zapuščali v kamionih, med potjo zašli v

Avnojske sklepe še premalo uresničujemo

naših vsakdanjih odločitvah? O tem je govoril predsednik Občinske konference SZDL Zalec Janez Meglič.

Savinjski občan: »Novembra 1943. leta so bili postavljeni temelji našega družbenopolitičnega sistema, ki so hkrati pomenili tudi osnovo oziroma okvire za naš gospodarski, kulturni, politični napredek in razvoj na vseh področjih dela in življenja. Kako ocenjujete ta štiridesetletni razvoj?«

Janez Meglič: »Razvoj družbenopolitičnega sistema je dosegel v 40-letnem obdobju kar precejšnjo raznovrstnost. V razvoju ljudske oblasti smo skozi celotno obdobje ugotavljali naše posebnosti, pa tudi slabosti oziroma je bilo glede na razvoj samoupravnih socialističnih odnosov v naši družbi pred desetimi leti ugotovljeno, da bo potrebno menjati odborniški oziroma poslanski skupščinski sistem.

Uvedba delegatskega sistema je predstavljala revolucionarno spremembo in po tem se še danes zgledujemo mnogi drugi.

Predvsem je bil namen delegatskega sistema, da bi interes delovnega človeka in občana, njegovo soodločanje prišlo kar najbolj do izraza ter da bi volja volilcev, občanov bila kar najbolj izražena tudi pri odločanju o zakonskih in drugih odločitvah, ki se sprejemajo na najvišjih ravneh.

Vendar se nam je tudi v delegatskem sistemu pojavila vrsta slabosti, ki jih skušamo na različne načine odpravljati. Kljub temu pa pomeni korak naprej, saj je v prejšnjem sistemu odločala le sorazmerno majhna skupina odbornikov in poslancev, danes pa imamo samo v občini več tisoč občanov, ki so vključeni v delegacije in imajo možnost obravnave različnih predlogov in stališč ter vpliv na sprejemanje odločitev. Kakšen je

ta vpliv, pa je seveda zelo veliko odvisno od dela delegacij, njihovega rednega sestajanja, interesa izvoljenih članov za delo oziroma za aktivnejše vključevanje v proces odločanja.

Savinjski občan: »Kako ocenjujete uresničevanje sklepov iz leta 43, kako se avnojska izhodišča uresničujejo danes in ali jih upoštevamo dovolj pri naših vsakdanjih odločitvah?«

Janez Meglič: »Pri razvijanju našega družbenopolitičnega sistema, pa še zlasti pri izvajanju skupščinskega sistema, se nedvomno premalo naslanjamo na same sklepe AVNOJ-a. Ti sklepi so namreč dejansko predstavljali osnovo za razvoj ljudske oblasti, za razvoj nove Jugoslavije, za razvijanje medsebojnih odnosov in za uresničevanje vsega, kar smo si z narodnoosvobodilnim bojem in revolucijo priborili. Razvoj ljudske oblasti je že takoj v povojnih letih izgradnje naše domovine naletel na vrsto težav.

Potrebno je bilo prelomiti z zastarelimi odnosi, nujna je bila vrsta administrativnih uredenj in šele po letu 1953 smo pravzaprav lahko začeli razvijati samoupravne odnose — tako v združenem delu, krajevnih skupnostih kot tudi v samem skupščinskem sistemu.

Savinjski občan: »Katera pa so tista področja, kjer se najmanj uresničujejo sklepi, ki so jih sprejeli naši narodi in narodnosti na zasedanju v Jajcu?«

Janez Meglič: »Nekatera izročila in sklepi se resnično še ne izvajajo oziroma jih premalo dosledno uresničujemo — recimo: bratstvo in enotnost narodov in narodnosti Jugoslavije. Najbrž se marsikdaj mi vsi skupaj premalo zavedamo, da je Jugoslavija glede narodnostne sestave zelo heterogena država, da smo podedovali različen gospodarski razvoj, različne kulturne in druge pomembnejše značilnosti v stoletnem razvoju

in da seveda mnogih stvari ni možno v tako kratkem času poenotiti oziroma spremeniti.

Mislím, da si v Jugoslaviji vsi prizadevamo, da bi se najbolj pereča družbenoekonomska vprašanja reševala čim bolj enotno, torej vprašanja družbenoekonomskih odnosov glede enotnega jugoslovanskega tržišča in glede enotnega nastopanja na tujih trgih. Prav tako si prizadevamo, da bi družbenoekonomski razvoj čim bolj poenotili in da bi odpravili zaostalost in nerazvitost ter da bi dosegli enakomernjši razvoj na vseh območjih. To nam je že v dokajšnji meri uspelo, so pa tudi še zelo različna gledanja na oblike pomoči in na podporo za napredek manj razviti, kar povzroča konfliktno situacijo. Pričakujem, da jih bomo tako kot doslej uspeli reševati, vendar bo zato potrebna pripravljenost in volja na vseh ravneh.

— ij —

Štirideset let je pravzaprav kratko obdobje. Pa vendar dovolj, da se je iz neobgljene in zaostale dežele, porojene v novembrski noči trinajstredsetega leta, razvila država, katere ime poznajo danes ljudje vseh kontinentov sveta. Avnojska izhodišča in sklepi so bili temelj izgrajevanja in oblikovanja dežele jugoslovanskih narodov in narodnosti. Kako pa jih spoštujemo danes? So avnojski sklepi dovolj upoštevani pri

IZ KRAJEVNE SKUPNOSTI VRANSKO

Jeseničnikovi so dobili vodo

Naši bralci se bodo spomnili reportaže „Po partizanskih poteh“, v kateri smo v decembrski številki Savinjskega občana pred dvema letoma obširneje spregovorili o tegobah Hribarjevih, po domače Jeseničnikov na Jeronimu. Domačija je v minuli vojni bila prijazno zatočišče partizanom. Ob našem prvem obisku so bili Jeseničniki brez vode in ceste, pa tudi elektrike še ni bilo. Kaj se je med tem spremenilo, objavljamo v današnji reportaži.

Nedavna pot k Jeseničnikom na Jeronim je bila podobna tisti pred leti. Tudi tokratna jesen je lepo obarvala gozdove, mesecni so rdeli in rumeneli v prijaznem soncu. Bolj ležli kot hodili smo navkreber po poti, ki se je vila med mogočnimi bukvami in z nogami zadevali ob korenine pod odpadlim listjem.

Tiho je bilo v hosti, med minulo vojno pa je tu večkrat hudo pokalo. V globelih je še danes moč najti kakšno odvrženo vojaško čelado. Med pogovorom je naenkrat zmanjkalo gozda in znašli smo se na položni rebri — na vrhu. Jeseničnikova domačija je bila vsa skromna prilepljena v hrib.

Pred hišo nas je pričakala Jeseničnica in nas povabila v hišo. Dva otroka sta spala v sobi, eden v staji-

ci, drugi na kavču. „Govorjenje jih ne bo zbudilo,“ je menila gospodinja in nam natočila kačje sline.

Rekli smo ji, da bi si poprej želeli ogledati izvir vode na Slapeh, nazaj grede pa bi se potlej zaustavili v hiši. Vodovodne cevi so bile položene po strmih in kamnitem terenu v dolžini dobrih dveh kilometrov. Akcijo so solidarno opravili krajan KS Vransko s pomočjo delovnih organizacij in drugih. Bil je krepak zalogaj, vendar je akcija lepo uspela. O tem, kako so zavihali rokave in izpeljali akcijo, sta nam pripovedovala predsednik sveta krajevske skupnosti Vransko Franc Dolinšek in podpredsednik Stane Učakar.

STOTRIDESET KRAJANOV JE GRADIL VODOVOD

Prve delovne akcije na Jeronimu se je udeležilo 80 krajanov, druge 30, tretje pa 18, skupno 130 ljudi. Prišli so s krampi in motikami, pripeljali so potrebne stroje in strokovne ljudi, da je delo hitreje šlo. Bine Homšek in Ivan Reberšak sta s traktorskimi plugi zorala zemljo povsod tam, kjer ni bilo kamena, skalnat svet pa so razstreljavali. To je pokalo in grmelo kot nekoč v partizanih. Jeseničniki so bili veseli, saj so spoznali, da bodo slednjič le dobili vodo v hišo.

Joj, kako dolgo so jo nosili iz grape v hrib in kako težko je bilo pozimi goniti živino po zaledenelih strminah v globel na vodo. Pomagali pa so tudi drugi: Inde Vransko je dal svoj kombi za prevoz delavcev, Sigma je odstopila buldožer, sodelovala je tudi šola Vransko.

Stane Učakar: Družine Jeseničnik nismo hoteli obremenjevati, saj tudi ne bi zmogla stroškov, ki so nastali pri gradnji vodovoda. Uporabili smo združena sredstva, pri tem nam je krepko pomagal SKIS žalske občine. Krajanji so delali tako kot vedno, kadar smo se lotili podobnih solidarnostnih akcij. V tem primeru pa je šlo za partizansko kmetijo, ki je dala med vojno veliko, dobila pa skoraj ničesar. Naj povem, da je v akciji zgledno sodeloval tudi Slovan, ki je skrbel za prehrano.

Franc Dolinšek: „V tej solidarnostni akciji nihče ni terjal plačila, saj smo se zavedali, da bomo napepljali vodo ljudem, ki so tako ali drugače sodelovali v NOV, sedaj pa odmaknjeni od doline težko živijo. V krajevni skupnosti Vransko imamo še nekaj podobnih domačij, ki še čakajo na elektriko in boljšo prekrbo z vodo pa tudi boljše ceste si želijo, da se bodo povezali z dolino. Zato bomo z akcijo nadaljevali.“

IZGRADNJA CESTE BO NAJTRŠI OREH

Ko smo se vrnili z ogleda, smo se z Jeseničniki pogovarjali o cesti. Najraje bi jo imeli speljano čez hrib od Orehovca. Vendar bi zaradi velike strmine bila to hudo draga gradnja, stala bi toliko, da je ne bi zmogli tudi s skupnimi naporji. Zato se ogrevajo za drugo varianto v smeri Lipa—Smartno, zlasti še, ker tu nastopajo združeni investitorji. Z napeljavo elektrike ne bo večjih težav, saj jo ima bližnji sosed že napeljan v hišo, vendar je tudi za to potreben denar.

Kot so nam povedali, se za to akcijo, namreč za izgradnjo ceste, zanimajo odgovorni ljudje občine Zalec in tako je pričakovati, da se

V gospodinjinem nasmehu se odraža tudi zahvala vsem, ki so pomagali, da je iz pip pritekla voda

bo tudi Jeseničnikova domačija lepše povezala z dolino.

NOVE PERSPEKTIVE KMETIJSKE PROIZVODNJE

Sedaj, ko je Jeseničnikova kmetija na Jeronimu dobila vodo, so se izboljšali pogoji za usmerjeno proizvodnjo. Ogledali smo si velike in lepe senožeti, pašnike in travnike, na katerih bi se paslo ali prehranjevalo vsaj dvakrat več goveje živine, kot je imajo danes. Teren pa je pripravljen tudi za rejo ovac, skratka, obeta se večja živinorejska proizvodnja in s tem večji dohodek ter lažnejše življenje.

Seveda pa bo treba Jeseničnikom in podobnim kmetijam še naprej pomagati, da se izvlečejo iz životarjenja. O tem, koliko živine rediti, naj poleg domačinov povedo svojo mnenje tudi kmetijski strokovnjaki.

V hiši so štirje mladi ljudje, kar zagotavlja, da bo mladi rod nadaljeval delo. Saj se je tudi na Jeronimu čas premaknil naprej.

Lojze Trstenjak
posnetki: Janez Kroflič

ZLATKOVA DOLGA POT V ŠOLO

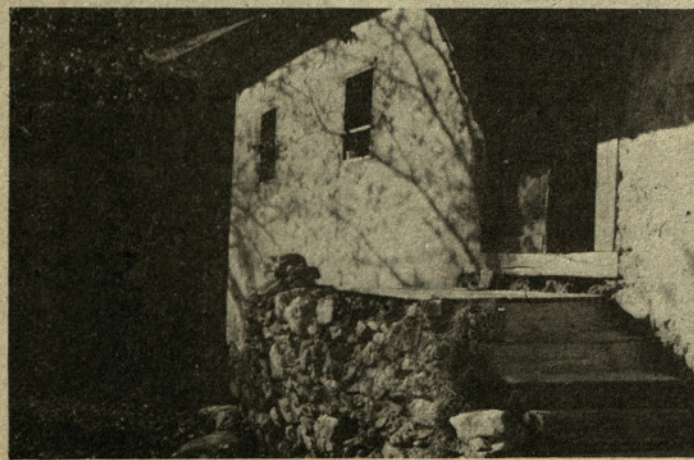
Presneto dobro moraš gristi kolena v strmi breg Jeronima, da priležeš tja do hišne številke 4; Do domačije, kjer živi sedmošolec Zlatko Semprimožnik.

Zlatko sodi med tiste učence, ki morajo prej, preden sedejo v šolske klopi, prepešati se lep kos poti. Dobrih pet kilometrov mora prehoditi vsak dan nizdol, pa spet v breg. „Poleti se kar gre, pozimi pa je bolj težko,“ je povedal fantič, ki po končanem pouku kaj rad

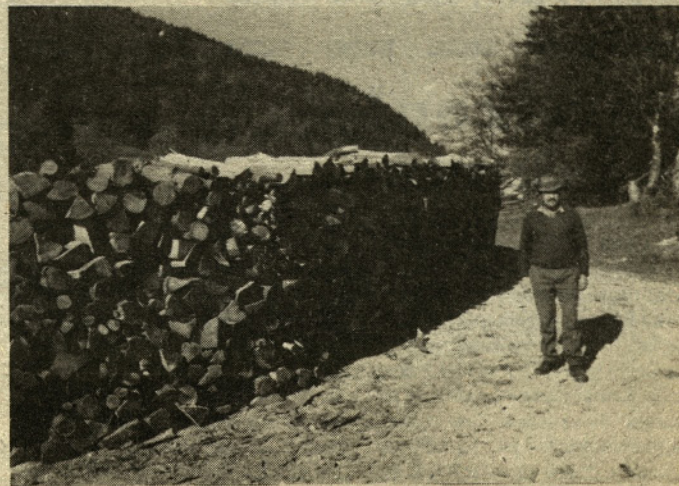
zavija rokave in pomaga doma na kmetiji. Okrog domačije imajo namreč kar petdeset hektarov hribovite zemlje, tako da mu dela resda ne zmanjka. Ob vsem tem pa je Zlatko tudi priden učenec, še zlasti rad ima fiziko. Toda še ljubši mu je svet okrog domačije in Jeronim, zato bi rad ostal kar doma. „Ne bi živel v mestu, ker tako ropota, tu pa je takšen mir in čist zrak,“ je dejal. In najbrž ima fantič z Jeronima kar prav.

Zlatko in njegov petelin Linko sta nerazdružljiva prijatelja.

Stara Jeseničnikova domačija na Jeronimu

SUHA BUKOVA DRVA ZA ZIMO

Zima trka na đuri in prinaša nevshečne skrbi, povezane s kurjavo. Priznajmo, da dajejo najboljšo toploto bukova drva, kakršne ima kmet Semprimožnik pod Menino.

Na kolenih zaslužen grunt

Jeronim je lepa vasica. Ravno prav je travnikov tod okoli, ravno prav gozdov in ravno prav valovi ravnina, da si je marsikdo želel pognati korenine v tem kraju. Tako kot Izlakarjev France, ki si je dvaintridesetega leta ustvaril domačijo v tem delu doline.

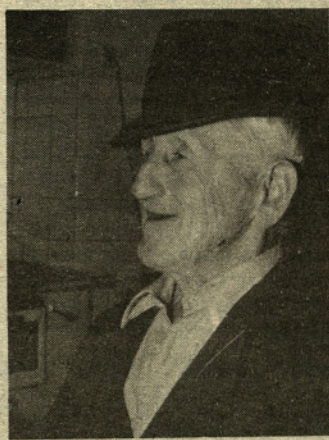
Krepko čez osemdeseto je vleče France, pa ga ni dela in opravila, ki se ga ne bi lotil. Še na traktor sede in pripelje k hiši vse, kar je

potrebno. „Kaj nočem, delo ne čaka,“ se je nasmejal in dodal, da kar gre, le z nogami da je večni križ, ker ga ne ubogajo kaj prida. „To je od dela v rudnikih,“ je hitro pripomnil. V rudnikih po Franciji, na Nizozemskem, pa tistih v zasavskih revirjih.

Najprej si je nadel rudarsko obleko v Zagorju, kjer je delal vse do leta 1924. Takrat so rudarji organizirali štrajk, kmalu zatem pa smo delo pustili in odšli v Franci-

jo,“ se je spominjal. Od tam jih je pot vodila v nizozemski rudnike, kjer je France ostal celih deset let. „V jamo sem moral, če sem hotel delati, za kaj drugega niso jemali,“ je povedal. In dodal, da je bilo kar lepo, čeprav so morali krepko zavihati rokave. „Po osem goldinarjev si dobil na dan, porabil pa si en goldinar,“ se je spominjal in potožil, da pa je danes vse drugače, da človek porabi veliko več, kot pa zasluži. Najbolj živo se je spominjal, kako je bilo takrat, ko je po „cel šit“ prebil na kolenih. „Nerodno je bilo, ko nisi bil pokanci in če si se hotel spočiti, si se moral uleči na trebuh. „Ampak zaslužilo pa se je tam najbolje,“ je povedal. „Drugi so dobivali po dva, po tri goldinarje, jaz pa po osem. Domačijo sem si res na kolenih prislužil,“ je razmišljal. Domačijo, ki jo je na Jeronimu kupil dvaintridesetega leta. „111 goldinarjev je bilo treba odšteti zanjo, to je bilo takrat 111 krav. „Francetu je takrat še manjkalo nekaj goldinarjev, da bi domačija res postala njegova, zato jo je mahnil v svet še za nekaj let.“

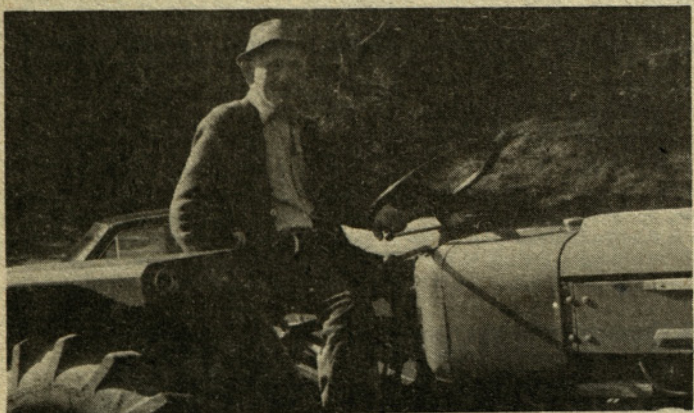
Ko se je končno vrnil domov, na svojo domačijo, je bilo treba znova zavihati rokave. „Marsikaj je

Franc Izlakar

bilo treba postoriti,“ je obudil spomin. „Ni bilo tako, kot je danes, še neveste si nisem upal pripeljati k hiši, dokler nisem vsega uredil,“ se je hudomušno nasmejal. Z leti je France skupaj z družino postavil na noge svojo domačijo, jo urejal in razvijal, da je postala takšna, kot je danes. Zanj in za njegov rod, ki je in bo še trdnje pognal korenine na Jeronimu.

— ij —

Letom navkljub se Izlakarjev ata kar pogosto vsede na traktor

ZA KANČEK SUHE ROBE NA JERONIMU

Nič kaj ni bilo prav Piderjevemu Tončju, kot pravijo domačini Kropivškovec Antonu z Jeronima, ko so ga še kot fantiča pred več deset leti hoteli izučiti za tkalca. Bolj kot statve in predilni stroji mu je dišal les in namesto preje je v roke prijel žago, pa kakšen nož ali oblič. Pa je žagal in obrezoval, zabijal in obdeloval les tako dolgo, da so pod njegovimi spretnimi prsti nastale grablje, pa lesene vile ali karkoli je že bilo treba.

Kdo ga je pravzaprav naučil vsega tega, najprej povprašam moža, ki mi sedi nasproti. Ni bilo treba veliko besed in že se je razgovoril. „Kje sem se naučil? To je bilo pa takole,“ je povedal. „V vasi je bil nek Stefan, ki je izdeloval lesene vile in grablje. Pa sem šel k njemu in ga poprosil, naj mi pokaže, kako to gre.“ Ne le da ga

je naučil, kako je treba prijeti v roke nož ali žago, vcepil mu je tudi veselje do tega dela. Saj drugače najbrž ne bi vse dolge zimske večere presedel ob rezanju klinov, pa ravnanju leskovih palic, da bodo grablje bolj ravne, ali pa pri obrezovanju in kuhanju klinov. Kuhanju da, pa naj se sliši še tako čudno. „Najprej narežem kline,“ je razložil Tone, ko sem ga povprašala o tem, kako nastajajo grablje. „Potem pride na vrsto čeljust, ki pa mora biti cepljena, ne žagana,“ je opomnil. Potem Tone navrta čeljust, v vodi skuha kline, ki jih skozi železno luknjo zabija v grablje. „Da bolj drži, drugače bi klini kar popadali,“ je razložil. In dodal, da na koncu treba poiskati še „tapravi štil.“ „Ta mora biti leskov, vendar ga je težko narediti, ker leska ni vedno ravna.“ Pa Tone natančno ve,

„Včasih sem kline obrezoval na ajdov zrn, tako so bolj gladko stekle,“ je med delom razlagal Tone.

kako se tej stvari streže in kako je treba ravnati, da še tako kriva

leska postane ravna.“ Kakšno leto se mora sušiti, potem pa jo daš še v-peč in jo zravnaš.“

Se je pripovedoval moj sogovornik. O tem, kako je včasih obrezoval kline „poševno, na ajdov zrn, da so bolj gladko stekle,“ o tem, kako je več kot deset let delal kot furman in s konji les vlačil po naših gozdovih, pa o delu v Sigmii, kjer je še danes zaposlen kot vratar. Ob vsem tem pa najde čas, da postori vse potrebno na zemlji okrog hiše, uredi pri živini ali pa sede k izdelovanju grabelj, upajoč, da bo kdo izmed otrok nadaljeval njegovo delo. „Včasih so mi otroci še kaj pomagali, danes pa nič več,“ je še povedal in dodal, da sin sicer zna narediti grablje, vendar ga bolj mika železje. Morda ga bo kdaj zamikal tudi les in bo nadaljeval očetovo delo.

DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM ŽALSKE OBČINE ČESTITAMO ZA DAN REPUBLIKE — 29. NOVEMBER

Zaščitni znak Lastovke je jamstvo za kvaliteto in vaše zadovoljstvo.

S svojo 56-letno proizvodno tradicijo se Polzela — Tovarna nogavic — uvršča med najbolj kvalitetne proizvajalce nogavic na domačem in inozemskem tržišču. Potrošniku nudimo bogat asortiment vseh vrst ženskih hlačnih nogavic iz sintetične in volnenih mešanic ter bogat športni program moških nogavic iz bombaža, sintetične in volnenih mešanic.

POLZELA
TOVARNA NOGAVIC

POLZELA
TOVARNA NOGAVIC/POLZELA

Mesto Žalec je prejelo zlato plaketo

Le šest mest v Jugoslaviji je letos prejelo zlato plaketo, ki jo podeljuje uredništvo Politika Expres in Radio Beograd, mestom, ki v preteklem letu niso imela prometne nesreče s smrtnim izidom. Iz Slovenije sta zlato plaketo prejela Žalec in Slovenj Gradec. Plakete so letos podelili petič, lani pa je plaketo prejela občina Žalec kot ena najvarnejših občin v cestnem prometu. V ocenjevanje je vključena aktivnost vseh dejavnikov, ki skrbijo za varnost v cestnem pro-

metu, povezuje pa jih svet za preventivo pri občinski skupščini. Krvni davek na cestah je še vedno velik, med žrtvami je največ mladih ljudi, še posebej otrok. Zato je toliko bolj pomembna ta akcija, ki naj bi vse odgovorne dejavnike spodbujala k preventivni dejavnosti in zagotavljanju večje varnosti v prometu. Število nesreč se je v zadnjem času sicer zmanjšalo, vendar je podatek, da vsako leto v Jugoslaviji ugasne na cestah 5000 življenj, še vedno zaskrbljujoč. jk

Zlato plaketo je sprejel predsednik sveta Vinko Jug

Partizanka je odprta

Po treh letih je izgradnja ceste Partizanka na Dobrovlje zaključena. Tako so letos razširili srednji in hkrati najzahtevnejši odsek, imenovan Strmec, v razdalji dveh kilometrov. Najzahtevnejši zato, ker je bilo cesto potrebno zasekati v živo skalo. Zaradi zahtevnosti terena izgradnja ni potekala brez težav. Najpomembnejše pa je, da so Dobrovlje dobile varno cesto, ki bo prevozna tudi pozimi. Najbolj pa so je veseli šolarji, saj jim bo sedaj

pot v šolo precej olajšana. „To je za nas najlepše darilo za praznik republike,“ so nam dejali krajanji, ki so ob našem obisku odstranjevali les in skale s cestišča. Povedati je treba, da niso lastniki zemljišč in gozda terjali nobene odškodnine in da so krajanji za izgradnjo ceste veliko prispevali s prostovoljnimi delom. Tudi odsek Strmec je bil zgrajen iz sredstev samoprispevka, veljal pa je osem milijonov din. jk

S ceste je bilo potrebno odstraniti veliko kamenja

Preboldski tekstilci na ITMA

Čeprav so že nekoliko odmaknjeni, a so vendar nepozabni vtisi vseh tistih članov društva inženirjev in tehnikov ter mojstrske sekcije Tekstilne tovarne Prebold, ki so si ogledali svetovno razstavo tekstilnih strojev in opreme — ITMA 83 v severnoitalijanskem mestu Milanu. Od 10. do 19. oktobra je to industrijsko mesto bilo svet v malem. Na 9. sejmu proizvajalcev tekstilnih strojev in opreme je sodelovalo 32

držav. Razstavniki so jim predstavili razstavniki, ki je zajemal več kot 125.000 kv. m površine, je zapolnilo več kot 5000 najrazličnejših tekstilnih strojev, njihovo delovanje pa je pojasnjevalo obiskovalcem sejma okrog 15.000 strokovnjakov. Ves razstavniki so bili v številnih dvoranah in v več nadstropjih je predstavljal največje dosežke na področju tekstila, kjer elektronika podira mostove preteklosti. D. Naraglav

Račevićeva družina. Hči Marjetka je odsotna.

KAKO ŽIVI DRUŽINA S POPREČNIMI DOHODKI: Življenje iz rok v usta

Življenje je postalo drago. Nenehne podražitve so že do skrajnih meja obremenile družinski proračun in ni jih malo, ki si meso lahko privoščijo le še ob nedeljah. Hrana je postala največji izdatek. Gospodinja, ki ne zna varčevati, se težko prebija do prvega (nove plače).

V Žalcu smo obiskali petčlansko družino s poprečnimi dohodki in pokramljali z njo o tem, kako živijo in si razporejajo dohodek. Čeprav jim gre bolj tesno, kot smo ugotavljali, živijo skromno, a brez pomanjkanja. Robert Račević (44) kot skladi-

šnik v Ingradu ne zasluži slabo, tudi žena Sonja, ki je zaposlena v Tovarni nogavic na Polzeli, ima srednje dohodke. Tako je v minulem polletju znašal njun skupni dohodek (mesečni) 32.160 dinarjev. Drugih dohodkov nista imela. S tem dohodkom vzdržujeta petčlansko družino. Hči Marjetka študira na fakulteti za zgodovino in sociologijo, mlajši sin Robi je v II. letniku RŠC Velenje. Ne prejmeta štipendij. Poleg teh skrbita še za 80-letnega očeta Janeza Račevića. Družina ima takole razporejene dohodke:

Marjetkin študij stane mesečno 7000 dinarjev, Robi 2500, kurjava (premog, drva) 1800, vzdrževanje lastne hiše, davek 1500, elektrika 1800, avto (vzdrževanje, bencin) 5000, radio, televizija 350, plin 670, vodarina 200, odvoz smeti 150, skupaj 20.970 dinarjev.

Pomeni, da ob naštetih izdatkih Račevićim preostane za hrano mesečno 11.190 dinarjev. Gospodinja Sonja mora imeti čarobno palčico, da s tem denarjem nahrani pet lačnih ust. Njen recept je tak: ob nedeljah je na mizi piščanec, enkrat v tednu pa še makaroni z mesom. Zato kupi 30 dkg mesa. Sicer pa kuhajo zgolj domače, preproste jedi. Krompir je vsak dan na mizi, zato ga porabijo letno nad 350 kg. Ostalo zelenjavo od solate do fižola, paprike in paradižnika pridelajo na domačem vrtu in tako tega ni treba kupovati.

„Če bi se odpovedali avtomobilu (stoenka), bi si s tem precej prihranili. Vendar avto nujno potrebujemo, ker se z njim mož, ki je invalid, vozi v službo,“ modruje Sonja.

Mož Robert: „Ne pomnim več, kdaj sem bil zadnjič v gostilni, čeprav bi se mi prilegel brizgavec. Preprosto ne gre, če se spomnim, kako tesno nam gre. Vzameš tu, pa

zmanjka drugje. Obleke ne kupujem, ker zanjo tudi ni denarja. Če bi otroka imela štipendijo, bi nam bilo lažje. No, pri nas, kjer sva oba zaposlena, je boljše kot tam, ko pride v hišo le ena plača.“

Glede predlaganega socialnega dodatka sta Robert in Sonja mnenja, da to ni rešitev. Delavec, ki dobro dela, mora zaslužiti toliko, da se bo dostojno preživljal. Ob tem ne bi smeli pozabiti parole, ki smo jo imeli velikokrat na ustih: Delu čast in oblast!

„Če bomo vsi delali, kot je treba, bomo prebredli sedanjo krizno obdobje. Je pa res, da sedaj niso časi, da bi človek živel na veliki nogi. Marsičemu se je treba odreči, vendar to še ne pomeni pomanjkanja...“

Kar veliko optimizma je bilo v teh njihovih mislih, optimizma, ki nam je v tem času še kako potreben. L. Trstenjak L. Korber

Obisk v samskem domu

Pomanjkanje delovne sile v industrijsko razvitih krajih Slovenije je prispevalo k temu, da je danes v Sloveniji zaposlenih veliko delavcev iz manj razvitih krajev Jugoslavije. Mnogi med njimi so si tu ustvarili družino in se vključili v tokove družbenega življenja. Življenje zdomcev pa ni niti najmanj zavidanja vredno, saj smo se v preteklosti lahko že večkrat prepričali, v kakšnih razmerah živijo in da mnogokrat ostajajo v naših očeh tuji. Za te ljudi kaj radi najdemo najslabše primerjave: če je kje kaj narobe, kar ni v skladu z našimi družbenimi normami, zato kaj hitro krivimo delavce iz drugih republik. V odnosu do njih so nekateri Slovenci vse prej kot bratsko razpoloženi. Pozabljamo pa, da smo za te ljudi naredili dosti premalo, predvsem pa smo jih zapostavljali in premalo vključevali v tokove družbenega življenja.

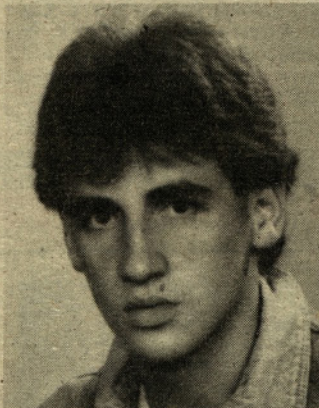
Trend zaposlovanja delavcev iz drugih republik upada, še vedno pa jih je mnogo, predvsem mladih, in prav te bi morali vključiti tako v delo in življenje, kot nam narekuje Titova pot bratstva in enotnosti.

V naši občini imamo zaposlenih precej delavcev iz drugih republik. Tudi TT Prebold jih zaposluje precej, čeprav je njena usmeritev, da odpira nova delovna mesta tam, kjer je delovna sila. Zgradili so blok majhnih stanovanj in tako mnogim delavcem, ki so zapustili domače ognjišče, omogočili ustrezne življenjske pogoje. Pred kratkim smo jih obiskali v njihovem samskem domu in se pogovarjali z nekaterimi stanovlenci. Najprej smo se obrnili na hišnika Dušana Božiča in njegovo ženo, ki

skrbita za red in disciplino v domu. Dušan je v Sloveniji že 11 let. Tu si je ustvaril družino, doma pa je iz Maglaja v BiH. V zvezi z domom je povedal: „Trenutno imamo 80 stanovalcev, ki so prišli iz

pri svojem delu, pa je dejal, da je bilo v začetku precej problemov, sedaj pa večjih težav ni. Dodal je, da je delati z ljudmi težko in da je širša družbena skupnost še premalo naredila za vključevanje v naj-

bolj zadovoljen, saj se nikakor ne morem navaditi na slovensko kuhinjo. V prostem času se ukvarjam s športom, berem, imam dekle in če ni drugega, spim. Lahko bi rekel, da se še kar dobro počutim,“

Pero Pranić

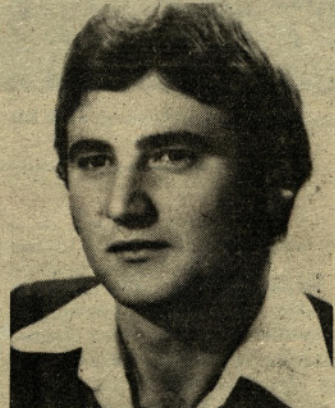
raznih krajev Jugoslavije. Sobe so opremljene in v njih živita po dva ali štirje stanovalci. Večina med njimi dela v turnusih, tako da je v domu vedno vsaj tretjina stanovalcev. Stanovanci imajo za hrano poskrbljeno v preboldskem hotelu, le-to TT Prebold tudi subvencionira. V glavnem so to mladi ljudje. Svoj prosti čas preživljajo ob televizorju, ukvarjajo se s športom, predvsem igrajo nogomet in so na raznih turnirjih že nekajkrat dobili pokale in diplome, pa tudi sami so bili organizatorji turnirjev.

Dušan Božič je hišnik že dve leti, torej od samega začetka. Na vprašanje, kaj je v tem času doživljal

Liljana Stević

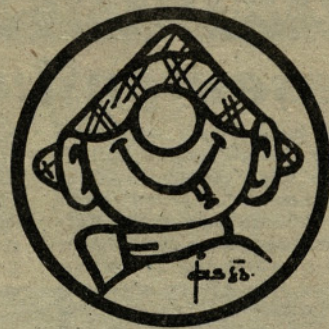
različnejše oblike družbenopolitičnega in društvenega dela. 22-letni PERO PRANIĆ iz Doboja je v svojem delu in življenju v Sloveniji razmišljal takole: „Tukaj sem že dve leti, v TT Prebold sem prišel s pomočjo Zavoda za zaposlovanje. Pred tem sem delal že v raznih krajih Dalmacije, vendar me je želja po boljšem zaslužku pripeljala v Prebold. V začetku je bilo težko, res pa je, da nam je tovarna omogočila dobre pogoje dela in življenja. Sedaj sem zaposlen na delovnem mestu barvar nogavic v TOZD-u Pletenine. Delam samo v nočni izmeni in tako tudi precej več zaslužim. S hrano nisem naj-

Dušan Božič

pogrešam le domače ognjišče. Premalo se vključujemo v družbeno življenje in se več ali manj počutimo tuje.“ LILJANA STEVIĆ, ki je prišla v Slovenijo skupaj s svojo sestro že pred štirinajstimi leti iz Prokuplja v Srbiji, podobno razmišlja, pravi pa, da jo boli nezaupanje, ki ga marsikdaj zelo očitno kažejo nekateri Slovenci do pripadnikov drugih narodnosti. Liljana se je dobro živela v življenju kraja in tovarne, kar dokazuje tudi njeno delo v delavskem svetu in drugod. Tako kot drugi ima tudi ona večkrat domotožje po domu, prijateljih in znanih. —dar

Kozerija

Pismo davčnemu inšpektorju

Davčni inšpektor Vrtavka je prejel pismo. Vsebina ga je tako pogrela, vznemirila, da mu je vzelo spanec. V pozni nočni uri se je premetaval po postelji, gotal aspirin in baldrijanove kapljice ter napeto premišljeval, kako bi se lotil zadeve, ki jo je razkrivalo pismo nepodpisane občana.

Ni bilo prvič, da je dobil takšno pismo. Pa je bil inšpektor Vrtavka mož načel in tako je vsako nepodpisano pismo romalo v koš. To pot pa je naredil izjemo, kajti vsebina mu je dala misliti.

Slo je za tri občane, njegove znance. Poznal jih je kot vodilne tozdog podjetja Zelena roža. V pismu je stalo črno na belem, da tovariši vodilni poleg svojih lepih plač vsak zase vodijo lastno proizvodno sadik, ki jih potlej v velikih količinah preprodajajo podjetju. Kupčija gre imenitno v klasje, saj gre za težke milijone. Delavci, pravi občan v pismu, najbolj zamerijo svojim predstavljenim, da pri tem postranskem zaslužku ne plačujejo davka, čeprav sedijo za obloženo mizo.

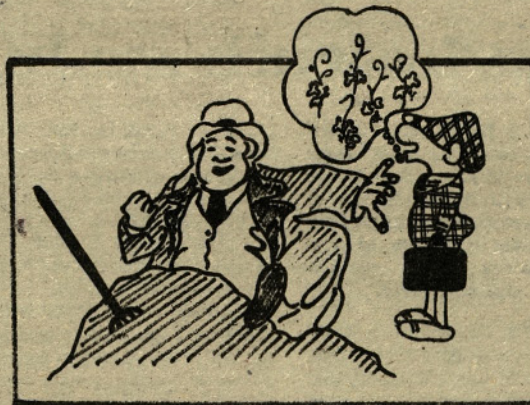
„Zamera gor, zamera dol, ugotovil bom resnico,“ je dejal inšpektor Vrtavka in vzela zadevo v roke. Obredel je računovodstvo, se pogovarjal z računovodji in blagajniki in našel imena omenjenih pa tudi kar lepe zneske, ki jih mimo osebnih dohodkov prejemajo na svoj račun, vendar ne za sadike, kot v pismu navaja občan, marveč za gnoj; ta pa je oproščen davka.

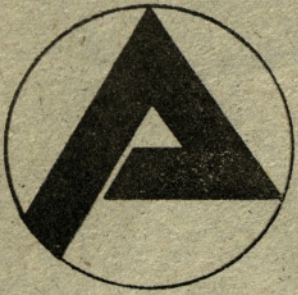
Vrtavka ne bi bil Vrtavka, če bi se s tem pomiril. „Le od kod vodilnim tolikšne količine gnoja?“ je vrtalo v njem. Doma morajo imeti prave, pravcate farme živine, da pripravijo toliko gnoja. Da bi zadevo dognal, se je odpravil na njihove domove, stikal od vrat do vrat, od hleva do hleva.

Pri prvem je našel v svinjaku le dva prašiča, pri drugem sta mukai v hlevu dve kravi, tretji je imel v hlevu privezано kravo in dve telci, v svinjaku pa je krulilo še nekaj prašičev, pa tudi kure so stopicale po dvorišču.

„Hja, gnoja nimajo še za lastne potrebe, kaj šele, da bi ga prodajali!“ je ugotovil Vrtavka. Vrnil se je v delovno organizacijo, trdo privil računovodjo in se dokopal do resnice. Občan je imel prav: vodilni so prodajali sadike lastne proizvodnje, ki pa so jih izkazovali kot gnoj in se tako izognili davku.

Ob tej ugotovitvi se je davčni inšpektor Vrtavka zvito nasmehnil in hkrati pridušal, da bodo možje do zadnjega dinarja plačali vse, kar so utajili, pa čeprav sedijo na vodilnih stolčkih. —ič

agros

ZDRUŽENA INDUSTRIJA KMETIJSKIH STROJEV IN OPREME o. sub. o.
6 3 3 1 1 Š E M P E T E R V S A V I N J S K I D O L I N I

DANES 100 ...

JUTRI 1000!

NOVIH DELOVNIH MEST

za občane — Savinjčane v naših združenih OZD

SIP ŠEMPETER

FERRALIT ŽALEC

HMEZAD—STROJNA ŽALEC

N U D I

SOZD AGROS — združena industrija kmetijskih strojev in opreme—ŠEMPETER
v Savinjski dolini. V poštev pridejo kadri naslednjih profilov:

KLJUČAVNIČAR

BRUSILEC

STROJNI KLJUČAVNIČAR

LIVAR

STRUGAR

MODELNI MIZAR

ORODJAR

LIČAR

REZKALEC

RAZNI DRUGI KOVINARSKI PROFILI

VARILEC

MLADI DELAVCI ZA PRIUČITEV

SOZD AGROS je specializiran za velikoserijsko proizvodnjo kmetijske mehanizacije,
ki proizvaja LINIJE KMETIJSKIH STROJEV ZA:

— obdelavo tal

— zaščito rastlin

— gnojenje polj

— spravilo koruze in poljščin

— setev in sajenje

— transport v kmetijstvu

SOZD AGROS ZDRUŽUJE VEČINO SLOVENSКИH TOVARN — OZD ZA PROIZVODNJO
KMETIJSKE MEHANIZACIJE

TEHNOSTROJ Ljutomer

OLGA MEGLIČ Ptuj

METALNA-RAU Maribor

TKL Lovrenc na Pohorju

Hmezad—STROJNA Žalec

FERRALIT Žalec

SIP—TKS Šempeter

AGROTEHNIKA—GRUDA Ljubljana

CREINA Kranj

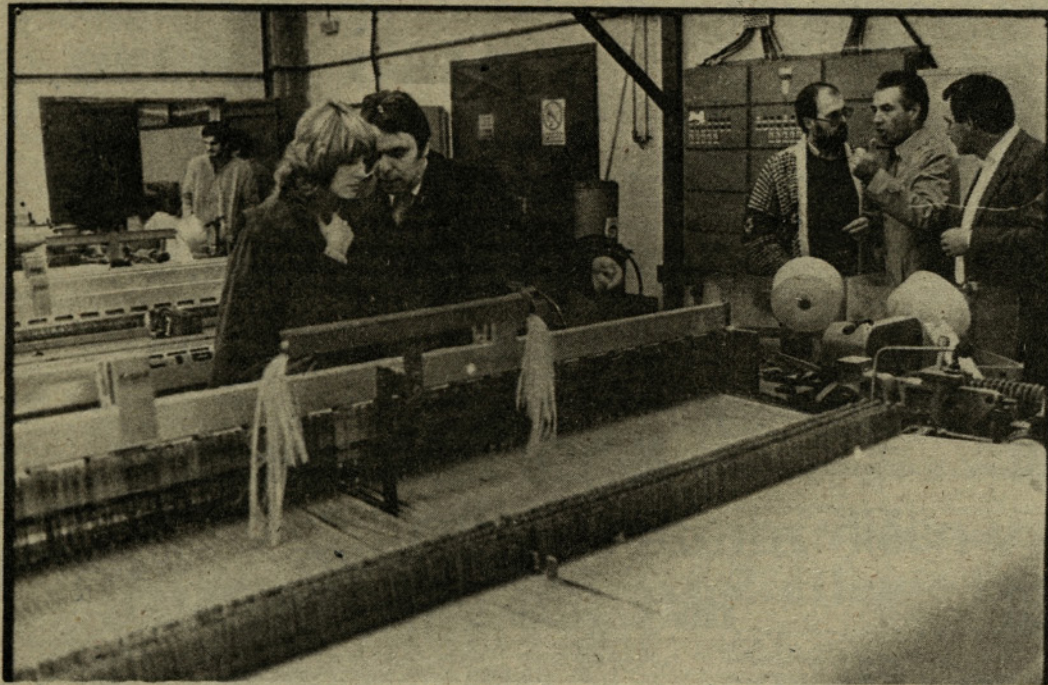
SIP—KRASMETAL Sežana

V AGROS združene OZD občine Žalec z nadaljnjo investicijsko izgradnjo, uvajanjem
večizemskega dela in povečanjem proizvodnje za izvoz odpirajo številna nova delovna mesta
kovinarske stroke.

OBČANKE, OBČANI!

ČE SE ZANIMATE ZA DELO V KATEREM OD NAVEDENIH
POKLICEV, SE ZGLASITE V NAŠIH OZD ALI NEPOSREDNO NA
SEDEŽU AGROSA V ŠEMPETRU, KJER BOSTE DOBILI VSE
POTREBNE INFORMACIJE O ZAPOSLOTVI.

**DELAVCEM IN OBČANOM ČESTITAMO ZA
DAN REPUBLIKE — 29. NOVEMBER**

Ustvarjalci filma *Balkan Ekspres* med ogledom TT Prebold

OB TEDNU DOMAČEGA FILMA

Tudi enajsti teden domačega filma, ki je največja tovrstna manifestacija v Sloveniji, je uspel. Uspeh zato, ker je v kinodvorane privabil številno občinstvo, kritično ocenil stanje v domači kinematografiji in dal marsikatero

pobudo ustvarjalcem te umetnosti. Tudi premierni program v žalski občini je opravičil svoj namen in ga kaže organizirati tudi v prihodnje. Ob vsem tem pa smo spoznali da občinstvo zna ločiti zmo od plevela. Ugotovili smo

tudi, da je tehnična opremljenost naših kinodvoran zastarela in slaba, kar je tudi vzrok za slab obisk. Prav bi bilo, da bi kulturna skupnost občine temu problemu posvetila več pozornosti.

jk

Konec kulturnega molka?

Temu ali onemu krajanu Pirešice in pa okolice so še dandanašnji ostale v spominu številne veselo in žaloigre, ki so jih nekdanji pripravljali in igrali v tem kraju v okviru tamkajšnjega kulturnoprosvetnega društva. Dobrih dvajset let je minilo od taktat, ko so si igralci-amaterji zadnjič naredili maske in kostume in se predstavili občinstvu. Kaže pa, da so temu kulturnemu mrtvilu napravili konec. Pred mesecem ustanovljena dramska skupina je v prostorih podružnične šole že pričela z vajami za novo predstavo. O njej so povedali:

Jožica Ocvirk, režiserka: „Dramska skupina v Veliki Pirešici me je letos poleti povabila k sodelovanju in sicer z namenom, da bi jim pomagala pri pripravi oziroma da bi prevzela režijo njihove igre. Sami so predlagali dramo Veriga, mislim, da je ta tekst za sku-

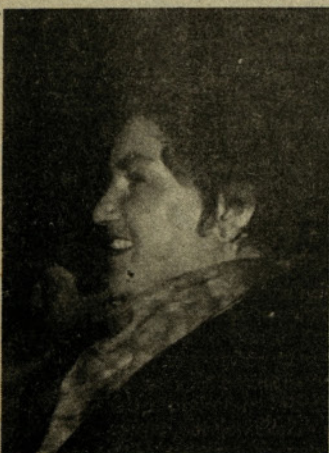
pino, ki se je prvič zbrala, ki ni uigrana, ki ni navajena režiserja niti režiser vajen skupine, kar primeren. Verjetno bi za začetek bila boljše komedija, ker je z njo veliko lažje ustvariti vzdušje med igralci. Kljub temu pa mi ni žal, da sem prevzela to delo, saj so igralci pokazali ne le smisel, temveč tudi veliko volje. Redkokdaj kdo zamudi, še redkeje kdo manjka. Dobro se razumemo upam, da to ne bo moja prva in zadnja predstava v Pirešici. Igro bomo verjetno predstavili občinstvu sredi decembra, še prej pa se bomo predstavili s kratkim recitalom za 29. november, ko bo nekaj članov nastopilo na krajevni proslavi v Galiciji v počastitev dneva republike.“

Alojz Golavšek, predsednik dramske skupine: „Res je, da dolgo časa v kraju ni bilo kulturnih prireditev, upam pa, da bo ta

dramska skupina dosegla svoj namen in spodbudila kulturno dejavnost v kraju. Po tej predstavi nameravamo nadaljevati naše delo na kulturnem področju in mislim, da bodo tudi ostali krajanji z veseljem sodelovali ter da bomo pripravili še kakšno predstavo doma, morda pa bomo svoje delo predstavili tudi kje drugje.“

Pavel Vozel, član dramske skupine: „Ko sem se preselil iz Žalca v Veliko Pirešico, sem občutil zelo veliko pomanjkanje kulturnega življenja, še posebej zato, ker sem predtem živel v kulturno zelo razgibanem okolju. Upam, da bo delo te dramske skupine prineslo več kulturnih prireditev in kulturnega življenja v kraj. Mislim tudi, da po dolgem času ta igra ne bo prva in edina, temveč da bomo z delom še nadaljevali.“

-ij-

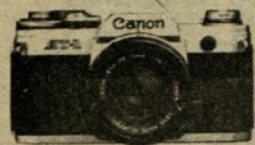
Jožica Ocvirk

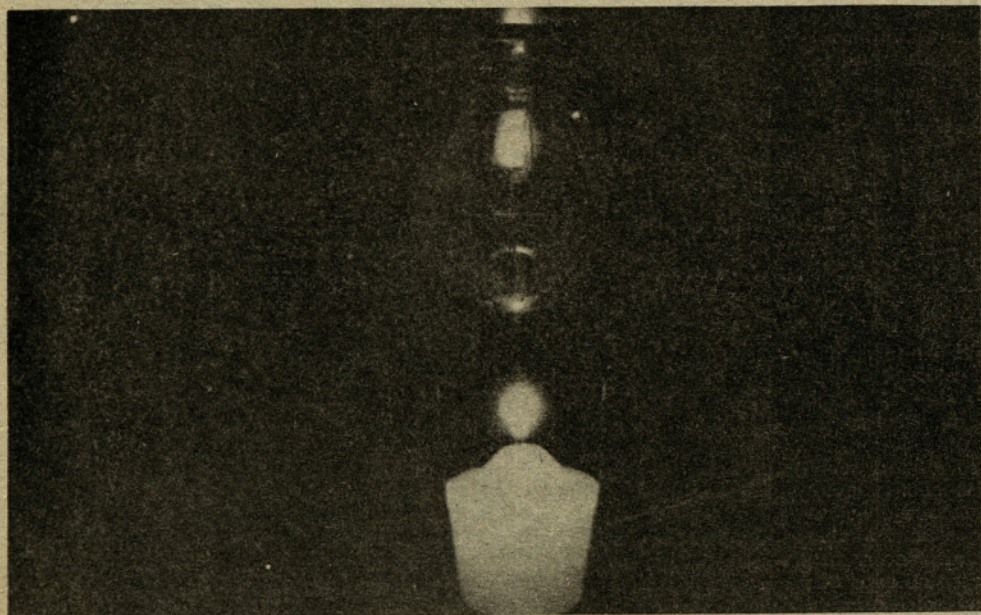
Alojz Golavšek

Pavel Vozel

BOLTIČEK ZA FOTOLAMATERJE

Inovacijski predlog za letošnje zimsko varčevalno obdobje z električno energijo **Ljubo Korber**

Nove knjige v oktobru

DIVJAD — Življenje divjadi. Naravno okolje. Divjadi v Sloveniji. Človek in divjad — več avtorjev; Pavle Ugrinov — **NA-LOŽENO ŽIVLJENJE**; Andrej Novak — **PAPEŽ WOJTYLA**; več avtorjev — **ENCIKLOPEDIJA TEHNIKE**; Tone Pavček — **DE-DIŠČINA**; Ivan Potrč — **IZBRANO DELO**; Karel Grabeljšek — **CERKVENI MAČEK**.

NAJBOLJ BRANE KNJIGE V MESECU OKTOBRU:

James A. Michener — **ZALIV 1. 2. 3. 4.**; Kobo Abe — **ŽENSKA S PEŠČIN**; Hans Herlin — **SKRIVNE MOČI NADČUTNEGA**; William Goldman — **MARATONEC**; Harold Robbins — **LJUBEZEN S TUJCEM**; Boris Režek — **ZABRISANE STOPINJE**; Ingeborg Bachman — **MALINA**; Karel Leskovec — **HUDI DOL**; Minka Krejan — **BE-GUNCI**; Sidney Sheldon — **ONKRAJ POLNOČI** in **BES ANGELOV**; Utta Dan-nella — **STELLA TERMO-GEN**.

Obnova kulturnega doma

Pogoji za delo bogato razvite amaterske kulture v Libojah že davno niso več ustrezali potrebam. Zato so se prizadevni člani kulturnega društva lotili obnove doma. Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev bo adaptacija potekala v treh fazah. Prvi dve bosta zaključeni do konca leta, tako da bo revija narodnozabavnih ansamblov že v obnovljenem domu. Doslej jih je adaptacija veljala pet milijonov din, sredstva je prispevala Občinska kulturna skupnost; KIL Libo-je, Mirosan, Liko in Ingrad pa so

prispevali material. Tako bodo pridobili prostore za knjižnico, dejavnost sekcij in sejno sobo. Za tretjo fazo, ki zajema razširitev dvorane, ki bo imela 350 sedežev, pa potrebujejo še enkrat toliko sredstev.

„Sami kljub udarnišnemu delu krajanov ne bomo zmogli opraviti tretje faze, zato pričakujemo pomoč širše družbene skupnosti.“ nam je povedal predsednik režijskega odbora Darko Šuler.

jk

V Grižah so obnovili knjižnico

V mesecu knjige je tudi Svoboda Griže praznovala svojo delovno zmagost; uresničila se jim je dolgoletna želja, saj so odprli obnovljene prostore knjižnice.

Knjižničarstvo ima v Grižah dolgoletno tradicijo, saj je bila knjižnica ena prvih sekcij Svobode, le-ta pa je bila ustanovljena leta 1921. Začetki knjižničarstva so v kraju povezani z Andrejem Kajtno, povratnikom iz Amerike, ki je svoje knjige podaril knjižnici. Kajtna je bil že pred prvo svetovno vojno znan aktivist socialno-demokratske stranke in po vojni župan na listi socialne demokracije. Knjižnica se je selila iz gostilne Volk v gostilno Cocaj, med vojno pa jo je okupator požgal. Redke ohranjene knjige je po osvoboditvi zbral Ernest Levstik, ohranjeni pa so tudi njegovi spomini na delo knjižnice pred vojno. V Zabukovici je ustanovila knjižnico sindikalna podružnica, ki ji je našla prostor v rdečem koticu (prejšnji ambulanti). Kasneje se je preselila v skromne prostore doma Svobode, kjer se je stiskala v dveh majhnih prostorih. Z letošnjo obnovo in pridobitvijo še enega prostora pa se je uresničila želja številnih ljubiteljev knjig v kraju. Na ličnih in funkcionalnih policah je našlo svoj prostor več kot pet tisoč knjig. Obnova je veljala nekaj več kot 49 tisočakov, opravljenih pa je bilo tudi več kot 200 prostovoljnih ur.

F. J.

TUDI FILM VZGAJA IN IZOBRAŽUJE

Prazna in suboparna je ponavadi govornica števil. Toda če zapišemo, da v Sloveniji letno obišče filmske predstave osem milijonov ljudi, med njimi 80 odstotkov mladih, ostale kulturne prireditve pa pritegnejo le tri milijone obiskovalcev — potem pomenuje te številke nekaj več. Pričajo o vlogi, ki jo ima film na vzgojo in izobraževanje mladih rodov, na osveščanje mladega človeka, pa tudi, kar je še pogostejše na učenje nasilja, duhovne revščine in omenjivosti.

To je bilo le eno izmed sporočil letošnjega posvetovanja v okviru 11. Tedna domačega filma v Celju, ki je bilo preevsem posvečeno vlogi filma v sredstvih javnega obveščanja in ki naj bi kritično ocenilo kakovost in količino filmske informacije, kritike in propagande na Slovenskem. Čeprav naj bi posvetovanje bilo omejeno zgolj na omenjeno vprašanje, pa je načelo številne dileme in vprašanja s področja filmskega ustvarjanja.

Posvetovanje je znova potrdilo že znano resnico, da domači film, zlasti slovenski, nima primerne deleža v sredstvih javnega obveščanja, predvsem pa, da se pisanje o filmu premalo osredotoči na družbenoekonomsko in razvojna vprašanja celotne kinematografije. Čeprav statistični podatki pričajo o tem, da število obiskovalcev v

kinodvoranah narašča, se filmu v tisku godi prav obratno. V tisk namreč zaide le malo vesti s tega področja, še zlasti pa sredstva javnega obveščanja ne pišejo o problemih, ki tarejo kinematografe v manjših mestih ali na vasi. Le-ti so namreč v manjših krajih pogosto edini vir kulture in izobraževanja, prav v njih pa ni nobene programske selekcije in kot je dejal eden izmed razpravljalcev, so „gledalci prepuščeni programski stihiji karate filmov in osladnih nemških erotičnih predstav.“

Udeleženci posvetovanja so zahtevali večjo angažiranost občinskih kulturnih skupnosti, ki bi morale odigrati odločilnejšo vlogo pri oblikovanju filmskih programov znotraj občinskih meja pa tudi širše. Zahtevali so tudi, da vsa sredstva javnega obveščanja v bodoče bolj na široko odpirajo vrata filmu kot najmočnejšemu in najpomembnejšemu mediju (poleg televizije), ki predstavlja tudi važen družbenopolitični dejavnik.

Sredstva javnega obveščanja, tudi lokalna, ne smejo pisati le o dogajanju v filmski proizvodnji, temveč morajo vključiti tudi ostali panogi kinematografije: filmsko distribucijo in predvajanje filmov. Hkrati pa se morajo zavzemati za enak družbenoekonomski položaj filma z ostalimi kulturnimi dejavnostmi.

-ij-

Ljubo doma, kdor ga ima

Posnetek s premiere

Takšen naslov ima kabare, za katerega je tekst napisal Matjaž Arsenjuk. Družinske zapletljave so zelo uspešno predstavili Lerk Belakova, Bogomir Veras in Matjaž Arsenjuk. Glasbene vložke je na citre spremljal Božo Ternovšek. Premierno predstavo smo si lahko ogledali v domu SLO v Žalcu, občinstvo pa jo je sprejelo z navdušenjem.

Osnovna misel, ki povezuje družino, katere življenje ni brez

zapletljavej in nasprotnij generacij, da je doma najlepše. Scenska opremljenost skupine je enostavna, tako da jo je možno postaviti v vsak prostor. Predstava je torej namenjena širokemu krogu gledalcev, organizatorjem pa dostopna s ceno. Zvedeli smo, da imajo veliko predstav že razprodanih, kar kaže na to, da si gledalci takšnih predstav resnično želijo.

jk

Posluš, vreden pohvale

Ljubitelji knjig že dalj časa opažajo posluš knjigarne Mladinska knjiga za razne dogodke, ki ga izraža v primeru urejeni izložbi. Knjižno ponudbo največkrat povežejo in razširijo z materiali, ki so vezani na določene dogodke. Tako so v času taborskega praznovanja razstavili umetniška dela in knjige, ki so se tematsko vezale na čas taborskih dni. Vso pozornost posvečajo tudi raznim nagradnim književnikom in njihovim obletnicam. V mesecu knjige so razstavili knjige, sliko in drug material Ivana Preglja ob njegovi 100-letnici. Lepo so pripravili izložbo tudi ob 70-letnici Ivana Potrča in 90-letnici Prežihovega Voranca.

Vsa pohvala kolektivu mladinske knjige, ki na primeren in izbran način pritegne pozornost ljubiteljev lepe besede, hkrati pa na nevšiljiv način ponuja bogastvo literarnih umetnin.

F. J.

PIONIRSKI KOTIČEK • PIONIRSKI KOTIČEK

40 LET AVNOJA

Letos poteka 40 let od zgodovinskega zasedanja — 29. novembra 1943 v Jajcu. Takrat so se v tem bosanskem mestecu ob Vrbasu, ki ga krasijo veličastni slapovi Plive, zbrali predstavniki iz vse okupirane Jugoslavije na 2. zasedanju AVNOJ-a.

Iz Slovenije so na ta zbor poslali štirideset izvoljenih poslancev, ki so krenili na pot iz Kočevja. Vodil jih je Jaka Avšič, med drugim pa je bil v slovenski delegaciji tudi Boris Kidrič. Pot iz Slovenije v Bosno prav gotovo ni bila lahka, saj je sovražnik grozil na vsakem koraku, v rokah pa je imel tudi vse železnice, mostove in vse pomembnejše ceste. Tistega leta pa je kmalu zapadel visok sneg, tako da je bila pot še težja. Po velikih mukah, težavah in nevarnostih so končno prišli na cilj. V Jajcu so se šed pred zasedanjem sestali z Edvardom Kardeljem in tovarišem Titom.

Na zasedanju, ki je potekalo v noči 29. na 30. november, so sprejeli vrsto pomembnih odločitev. Dogovorili so se, da naj bo po zmagi nad okupatorjem Jugoslavija skupnost enakih narodov, ki bo temeljila na načelih federacije, vladi v tujini so odvzeli vse pravice, kralju pa prepovedali vrnitev v Jugoslavijo. Zgodaj zjutraj pa je Moša Pijade sporočil vsem prisotnim, da je predsedništvo AVNOJ-a proglasilo tovariša Tita za maršala.

„... Svita se, a mi smo še vedno vsi zbrani. Nekatje v daljavi grmijo topovi. So naši ali fašistični? Mar pozdravljajo novega maršala ali mu grozijo? To je zdaj vseeno, saj je naš grom, ki bo to jutro odjeknil iz Jajca po vsem svetu, močnejši od vsakega topovskega streljanja.“ Tako je zapisal udeleženec zasedanja Novak Mastilović in ta zapis dokazuje, da so bili takrat v dvorani nekdanjega sokolskega doma trdno prepričani, da bodo sklepe zasedanja uresničili.

Hvala vam, tovariši, da ste toliko žrtvovali vsa ta štiri leta vojne in da ste se zbrali v Jajcu, postavili temelje novi Jugoslaviji in da ste sklepe po vojni tudi uresničili, zato da smo danes lahko ponosni na ugled, ki ga je deležna Jugoslavija v svetu.

Irena Kampuš, OŠ Peter Spraj-Jur Zalec

NOČEMO VOJNE HOČEMO MIR

Konec oktobra je bilo v Kopru srečanje članov klubov OZN iz vseh slovenskih občin. Naš klub OZN sva predstavili Marta in jaz. Zbrali smo se v dijaškem domu v Kopru. Od tam smo šli s transparenti pred trgovino Soča. Predstavnik vsake občine je dobil modro zastavo.

Po Koprskih ulicah je nato korakalo tisoče mladih in vzklikalo: „MI SMO ZA MIR, ZA MIR, ZA MIR!“

Želje po miru v svetu so kričale tudi iz naših transparentov. Po končani manifestaciji smo si ogledali kulturno prireditev v koprskem gledališču. Potem smo se vrnili v dom, kjer so podelili priznanja najbolj zaslužnim predstavnikom klubov OZN.

Z željo, da bi po vsem svetu zavladal mir, da bi prenehala oboroževalna tekma med obema velesilama, smo se v petek zbrali tudi vsi pionirji, mladinci in delavci OŠ Miroslav Širca Petrovčev.

Med programom smo prebrali protestno izjavo, nato pa smo se s transparenti napotili po Petrovčevah.

NOČEMO VOJNE, HOČEMO MIR!

Simona Dolar, 8. a,
OŠ Miroslav Širca
Petrovčev

NA GROBU IVANKE URANJEK

Pionirji-planinci iz osnovne šole Griže smo obiskali grob Ivanke Uranjek v Krškem. Ivanka Uranjek je bila kurirka. Ustreljena je bila 30. 7. 1941 v gozdčku Dobrava pri Brežicah. Po njej se imenuje naš pionirski odred. Ogledali smo si tudi spominski park pri osnovni šoli v Krškem, kjer smo položili vence in prižgali sveče.

V Brežicah, v muzeju, smo videli še nekaj predmetov Ivanke Uranjek, ki so jih izkopali iz groba. Z avtobusom smo se nato odpeljali v Podsredo in obiskali rojstno hišo matere tovariša Tita. Veliko novega in zanimivega smo spoznali na našem izletu.

Urška Šon in
Tamara Čilenšek,
OŠ Nade Čilenšek Griže

AVTOBUS BREZ VOZNEGA REDA

Vsi nestrpni in živčni: „Kde; bodo prišli? Zakaj jih še ni?“ Tudi jaz sem bila med tistimi, ki so nemirno prestopali z noge na nogo, saj je bilo poleg vsega še presneto mrzlo. Veter je pihal s takšno silo, kakor da tudi on nestrpno čaka na avtobus, ki nima voznega reda. Vsi, tudi tisti, ki so čakali zgolj iz radovednosti, so kazali svojo nestrpnost.

„Vendarle je prišel!“ je vzkliknil nekdo. „Hura!“ smo enoglasno zakričali. A je namesto avtobusa pripeljal le velik tovornjak. Naša nečakanost se je potem še stopnjevala, kar naprej smo stegovali vratove in pogledovali v smer, od koder naj bi pripeljal težko pričakovani avtobus.

Rahlo se je zmračilo, ko smo ga končno zagledali. Veseli, da smo rešeni negotovosti, smo stekli proti njemu. Najprej nas je pozdravila pesem Druže Tito, mi ti se kunemo ... , trenutek zatem pa smo že rokovali z našimi dragimi prijatelji, pionirji pobratene šole iz Cetinja. Čakala jih je še malica, nato pa smo dobili vsak svojega gosta in postali gostitelji.

Dobila sem dve dekleti Ano in Božidarko. Nekateri naši učenci pa so žalostno, tudi s solzo v očeh, morali oditi domov brez gostov iz Črne gore. Žal je večer prehitro minil, naslednje jutro pa smo se morali od njih posloviti. Takrat nismo bili prav nič nestrpni, želeli smo, da bi se vsaka sekunda podaljšala. Toda avtobus je moral naprej, saj je cetinjske pionirje čakala še dolga pot. Ustavljali so se pri prijateljih v vseh republikah, da bodo laže „napisali“ svojo veliko domačo nalogo bratstva in enotnosti. S pesmijo na ustih in z ljubeznijo v srcu pa bodo še naprej lepšali stekane vezi.

Breda Razboršek, OŠ Vransko

BILA SEM NA SREČANJU DOPISNIKOV V ŠKOFJI LOKI

Od presenečenja mi je zastal dih, ko mi je mentorica literarnega krožka povedala, da bom odšla na srečanje dopisnikov v Škofjo Loko. Povabil me je Nedeljski dnevnik, katerega redni dopisniki smo člani našega krožka.

Potovala sem z dopisniki iz Celja. V Škofjo Loko so nas sprejeli v avli šole Peter Kavčič. Nato smo odšli k svojim gostiteljem na dom. Moja gostiteljica je bila Zdena s Sv. Duha, prav prijetna punca; dolgo v noč sva klepetali v njeni sobici.

Naslednji dan smo prislunili uredniku KURIRČKA Janezu Kajzerju in akademskemu slikarju Ivetu Šubicu. Ogledali smo si tudi razstavo šolskih glasil, med njimi sem našla tudi glasilo naše šole. Po malici smo odšli pionirji dopisniki na srečanje s svojimi uredništvi. Presenečena sem bila saj sem pričakovala več dopisnikov, pa smo le štirje, eden pa je še manjkal. Z urednikom smo se pogovarjali o našem načinu dela v krožku, o težavah in željah urednika o spremembah in dopolnitvah našega koticja v Malem nedeljskem. Dobili smo diplome, knjižno nagrado in značke. Čas pogovora je hitro tekkel, slikali smo se in že smo bili spet v večnamenskem prostoru šole, kjer smo prislunili koncertu skupine Terlep. Po kosilu smo odšli na izlet v Dražgoše, kamor je odšel z nami tudi Ivo Šubic. Po vrnitvi pa so nam gostitelji pripravili zabavno popoldne s plesom. V teh dneh so se med nami spletle že prave prijateljske vezi, tako da smo imeli veliko zanimivih pogovorov.

V soboto dopoldne smo vsi dopisniki prisostvovali slavnosti zaključni prireditvi s podelitvijo priznanj nagrajenim glasilom. Sledila je izmenjava naslovov med dopisniki in našimi gostitelji in že je drvel avtobus proti Ljubljani, za nami pa se je zgubljal Škofja Loka in zame nepozabni dnevi v njej.

Darja Lužar, OŠ Bratov Juhart, Šempeter

MIR, MIR, MIR

Meglen, hladen, deževen ponedeljek. 29. november 1943, Jajce, zbor stopenidesetih odposlancev na drugem zasedanju AVNOJ-a, rojstvo nove Jugoslavije. Ti dogodki so z zlatimi črkami zapisani v zgodovini Jugoslavije.

Zanimiv zapis o tem velikem dogodku sem prebrala v knjigi Moša Pijade in njegov čas: „Bil sem razburjen in židane volje,“ je dejal poznejši zakonodajalec iz Jajca, Moša Pijade, podpredsednik AVNOJ-a,“ vendar sem sklep dobro prebral, slovesno in z močnim naglasom. Nihče, kdor je bil na zasedanju, ne more pozabiti tistega dolgotrajnega velikanskega navdušenja, ki ga je povzročilo branje sklepov. In tudi ni mogoče pozabiti, kako skromno je ob ploskanju, ki ni prenehalo, stal na govorniškem odru tovariš Tito, ki ni mogel priti do besede, da bi se zahvalil za izkazano priznanje.“

Predlog slovenske delegacije, ki ga je podal Josip Vidmar, da se Josipu Brozu-Titu dodeli naziv maršala Jugoslavije, je bil sprejet na prvi seji predsedstva Avnoj.

Minilo je štirideset let od tega zgodovinskega dogodka, štirideset let, ko je vzkalilo veliko seme in dalo bogate sadove. Ko žanjemo klasje velike njive, smo vsako leto bogatejši, pridne roke naših očetov in mater so neutrudne. Ko opravijo delo danes, že mislijo, kako bo jutri. Pravijo, da moramo paziti, negovati in braniti to veliko njivo, da ne bi vihar poškočoval klasja. Oče pravi, da je sredi njive Tito, ki se mu klanja klasje, on pa je nanj ponosen. Vsakomur, ki gre mimo njive, rad pokaže to zlato klasje. „Nihče ne sme pohoditi niti zrna“, opozarja, sosedu pa svetuje, kako naj seje, da bo zrastle lepše klasje. In vedno več je zlatih polj, tam daleč pa še vedno raste prapropt. „Mir, mir, mir“ se sliši glas njive, ko veter zapiha in nagne klasje. Kdo to govori? „Tito“, pravi oče. Pa, saj ga ni več, mrtev je. „Ni ga več, ostale so njegove besede, ki jih še vedno slišim,“ nadaljuje oče. „Kaj praviš? Saj te ne razumem.“

„V šolo pojdi, tovarišica ti bo razložila,“ še doda.

Med potjo v šolo sem ponavljala besede: štirideset let AVNOJ, njiva, klasje, Tito ...

D. Kroflič

RUBRIKA MLADIH • RUBRIKA MLADIH

Le z dobrim delom si mladi utirajo pot

„Če mladi ne pokažejo volje, jim tudi nihče ne bo ponujal položaja,“ je uvodoma povedal sekretar občinske konference ZKS Zalec Ludvik Semprimožnik na skupnem razgovoru članov ZSMS in zveze komunistov v Hmezadovi Notranji trgovini. V razgovoru naj bi mladinci in komunisti izoblikovali skupna stališča o družbenopolitičnem organiziranju in delovanju mladih. To so namreč vprašanja, ki jih bodo podrobneje obravnavali na naslednji seji centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, trenutno pa teče po vseh osnovnih organizacijah javna razprava o vlogi in položaju mladih.

V žalski občini je bila javna razprava predtem že organizirana v osnovni organizaciji ZSMS Petrovčev, poleg Notranje trgovine pa so jo predvideli še med mladimi v polzelskem Garantu. Tako naj bi javna razprava o položaju, družbenoekonomskem organiziranju in delovanju mladih zajela vse sredine — tako krajevne skupnosti, trgovino in združeno delo — in na kar najbolj veren način odrazila dejansko stanje oziroma položaj mladih.

V notranji trgovini, kjer so mladi organizirani v dveh osnovnih organizacijah ZSMS, kamor je vključenih 72 mladincev, so izpostavili številna vprašanja in probleme, ki jih pestijo pri njihovem vsakdanjem delu. Ko so ocenjevali vključevanje mlade generacije v delo samoupravnih organov, so menili, da je na tem področju narejen korak naprej, saj v samoupravnih organih deluje 31 odstotkov mladih, vendar njihova aktivnost še ni vedno zadovoljujoča. Prav tako mladi niso zadovoljni s sodelovanjem med osnovnima organizacijama in samoupravnimi organi ter ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami, saj se vabljeni člani samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij le redko pojavljajo na sestankih mladinske organizacije.

V nadaljevanju so mladi zlasti izpostavili vprašanja zaposlovanja, štipendiranja in še posebej pripravnosti oziroma pripravniške dobe, ko so mladi v glavnem prepuščeni sami sebi. Zato bo treba v prihodnje skrbneje izdelati programe dela in izobraževanja pripravnikov ter določiti mentorje, ki bodo znali kar najbolj vključiti

mlade delavce v delo in življenje kolektiva.

Precej časa so razpravljali namenili tudi stanovanjskim težavam in problemom mlade generacije, saj so ravno mladi tisti, ki imajo najbolj neurejene stanovanjske razmere; trenutni položaj v naši stanovanjski politiki, zlasti visoka stopnja participacije, pa mladim delavcem in mladim družinam še kako otežujejo pot do lastnega ali družbenega stanovanja.

V javni razpravi pa so bili mladinci kritični ne le do drugih, temveč tudi do sebe in lastnih napak.

Marsikateri razpravljalec je namreč dejal, da mladi nimajo le pravice, ampak tudi prenekatere dolžnosti, iz katerih izhajajo pravice. „Mladi se morajo zavedati, da je potrebna delavnost, delovna disciplina in odgovorno opravljanje vseh nalog, kajti le z uspešnim in dobro opravljenim delom si bodo mladi v družbi izborili takšen položaj, kakršen jim pripada in kakršnega si želijo,“ so poudarili v Notranji trgovini.

— ij —

Programsko volilna konferenca

Pred nekaj tedni je bila programsko-volilna konferenca osnovne organizacije ZSMS Centra za usmerjeno izobraževanje v Žalcu. Mladi so ob tej priložnosti ocenili svoje delo v preteklem letu in določili naloge in cilje za letošnje šolsko leto.

Lani so mladi sodelovali na šte-

vilnih prireditvah v občini. Pripravili so se za našo besedo, tekmovali v kvizu Tito in revolucija, udeležili pa so se tudi nekaterih lokalnih delovnih akcij. Za letos so poleg spremljanja prireditev, ki jih organizira občinska konferenca ZSMS, pripravili še plan dela na kulturnem področju, za dejavnost

splošnega ljudskega odpora in družbene samozastite, zanimajo pa jih šport, inovacijska dejavnost, rdeči križ, klub OZN in marksistični krožek, pa fotografška in hortikulturna dejavnost. Pisan splet dejavnosti torej, kjer bodo vsi mladi lahko našli kaj zase.

Demokratizacija odnosov v ZSMJ

Gradivo za javno razpravo je vsebinsko sestavljeno iz tem, ki so odraz različnih problemov organiziranja in dela ZSMS in naj služijo predvsem za osnovo in pripomoček pri izvedbi široke razprave.

Demokratizacija naše organizacije, torej boj z večjo in odločnejšo vlogo mladih ljudi iz osnovnih sredin v družbenoekonomskih in političnih procesih v naši družbi, je vprašanje, ki aktualizira vlogo članstva ZSMJ in položaj mladega človeka v socialistični samoupravni družbi. Gre za uveljavljanje mladega človeka, za uresničevanje njegovih interesov, ki jih nudi organizirano delovanje v ZSMJ. Celovito gledano pomeni ta javna

razprava tudi uveljavljanje vloge naše organizacije v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja.

Problemi, ki jih gradivo obravnava in nakazuje: birokratizem, liderstvo, dogmatizem, karierizem in politični profesionalizem v ZSMJ, zapostavljena vloga članstva z blokiranjem delegatskih odnosov, trajanje mandatov, rotacija, odpoklic delegatov in funkcionarjev, demokratizacija odločanja, javnost dela organov in informiranja, kadrovska politika, svoboda mišljenja v sami ZSMJ, vloga osnovnih organizacij, konferenc, predsednikov, vpra-

šanja dela mladih komunistov v ZSMJ, odgovornost, kolektivno delo; vse to so vprašanja, ki so ključnega pomena za našo organizacijo oziroma mlade. To so problemi, ki ZSMJ delajo forumsko organizacijo, pasivirajo članstvo.

Vendar ponavljamo: vzroki za to so v ZSMJ in tudi v širši družbi. Zatorej izhodišče naše razprave ne more biti pasivnost mladih, ampak vzrok za to pasivnost; cilj pa najšiša uveljavitev mladih v ZSMJ, ki bo s svojim delom in organiziranjem omogočila izražanje in uveljavljanje spontanih interesov mladega človeka.

I. T.

STANOVANJSKA PROBLEMATIKA MLADIH

Delovna organizacija rešuje stanovanjsko vprašanje vseh delavcev in tako tudi mladincev na dva načina. Prvi način je z dodelitvijo družbenih stanovanj v stanovanjskih blokih in provizorijih. V desetih stanovanjskih blokih razpolagamo s 174 stanovanji, v provizorijih pa s 47 stanovanji, skupno torej z 221 stanovanji. Drugi način reševanja stanovanjskega vprašanja pa je dodelitev posojila za individualno gradnjo.

V obeh primerih se razpis opravi enkrat letno, in sicer meseca aprila. Na podlagi prispelih vlog na razpis se opravi ogled stanovanjskih razmer, po pravilniku o stanovanjskih razmerjih pa se oblikuje točkovni sistem in sestavi prioritarna lista. Lista za družbena stanovanja velja za dobo enega leta.

V letošnjem letu se je na razpis prijavilo 29 prosilcev in od tega kar 22 mladincev. Do 1. septembra

letošnjega leta smo iz prioritete liste rešili stanovanjsko vprašanje že šestim mladincem. Opažamo, da je poraslo število mladincev, ki prosijo za družbeno stanovanje, medtem ko imajo starejši člani kolektiva v glavnem rešene stanovanjske razmere. Veliko manjši je delež mladih, ki kandidirajo za posojila za individualno gradnjo, saj se je v letošnjem letu na razpis za posojila prijavilo le devet mladincev.

V glasilih mladih smo prebrali

V današnji številki Savinjskega občana objavljamo krajši prispevek, ki smo ga našli v glasilu Mladi nogavičar, listu, ki so ga pričeli izdajati mladi v osnovni organizaciji ZSMS Tovarne nogavic na Polzeli. Tudi v vaših glasilih, mladinci v krajevnih skupnostih, delovnih organizacijah, šolah in drugod, bomo prav gotovo našli prispevke, ki bodo zanimali širši krog mladih, in jih bomo radi objavili v Savinjskem občanu. Zato nam čimprej pošljite glasilo, ki ga boste izdali v vaši osnovni organizaciji.

IZ KRAJEVNIH SKUPNOSTI

VRBJE

PRAZNIK NAJMLAJŠE KS

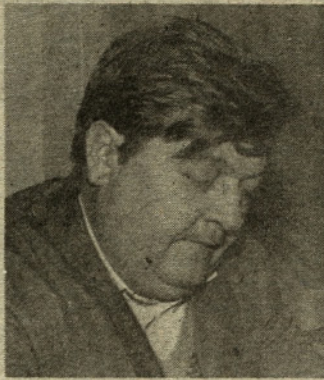
Krajevna skupnost Vrbe je letos že četrty praznovala svoj praznik v spomin na dogodke, ki so se zgodili v noči med 11. in 12. novembrom leta 1944, ko so nacisti iz maščevanja požgali Debičevo domačijo. Letošnje praznovanje ni bilo v znamenju pomembnejših pridobitev zaradi pomanjkanja

sredstev, ampak v znamenju kulturnih in športnih prireditev. Na svečani seji so ocenili opravljeno delo, opozorili na težave in potrebe, predvsem po izgradnji vrtca, in vsem krajanom izrekli zahvalo in priznanje za opravljeno delo.

Novi prostori za avto šolo

Pred tremi leti je Združenje šoferjev in avtomobilstov Žalec, ki šteje 760 članov zasadiło lopate za izgradnjo tehnične baze ob Savinji v Šempetru. Objekt, za katerega je predračunska vrednost dve stari milijardi, je sedaj zaključen v prvi fazi. Prostore za avto šolo s predavalnico in garažami bodo odprli za praznik republike.

„Gradnja tega objekta poteka skladno s finančnimi možnostmi. Doslej smo vložili preko osem milijonov din, izključno lastnih sredstev, ki smo jih pridobili z organizacijo tombole, le skupščina občine nam je na začetku prispevala 200.000 din. Kreditov ne dobimo, pogoji za gradnjo pa so vedno težji. Člani društva smo opravili že veliko prostovoljnega dela. Tako smo sami napeljali vodo iz Ločice. Pred nami je najzahtevnejša naloga — ureditev tehnične baze za tehnične preglede in manjša popravila osebnih avtomobilov in traktorjev. Ker sami ne bomo uspeli zbrati potrebnih

Roman Zupanc

sredstev, bomo iskali ustrezno delovno organizacijo, ki bi bila pripravljena objekt opremiti. Pogovarjamo se s Strojno iz Žalca in Crveno zastavo,“ nam je povedal Roman Zupanc, predsednik Združenja šoferjev in avtomobilstov Žalec.

Dodajmo še, da so člani za ureditev prostorov avto šole zbrali 400.000 din s posojilom članov. K delovni zmagi jim iskreno čestitamo.

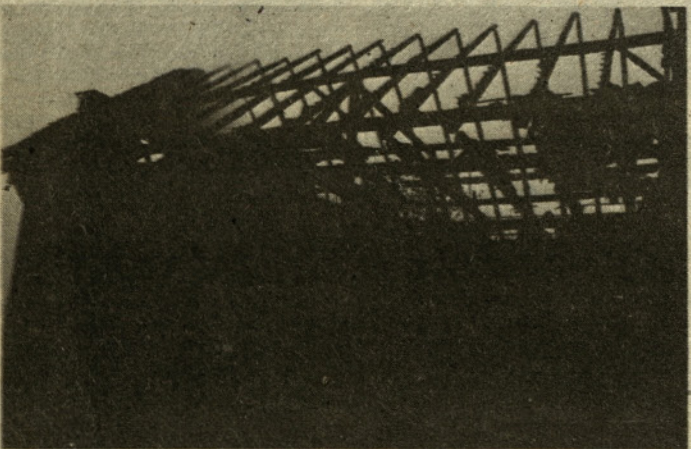
Podelitev pokalov za športna tekmovanja

TRNAVA

DVA MILIJONA ŠKODE

Konec meseca požarne varnosti so ognjeni zublji, kot da bi preizkušali preventivno dejavnost, kateri je bila v tem mesecu posvečena vsa pozornost, zajeli gospodarsko poslopje Andreja Ribiča v Šentrupertu pri Trnavi. Požar je nastal iz nepojasnjenih

razlogov, zahteval pa je veliko materialno škodo. Pri gašenju je sodelovalo več kot 30 gasilcev štirih prioritarnih gasilskih društev in 40 gasilcev šestih teritorialnih gasilskih društev; zelo pa so se pri tem izkazali tudi sosede in domačini.

SOLIDARNOST KRAJANOV TRNAVE

Po nesreči, ki je prizadela Ribičeve iz Trnave, se je takoj sestel komite za SLO in DSZ. Pozvali so krajanje, naj priskočijo na pomoč s prostovoljnimi delom pri odstranjevanju ostankov požara in obnovi gospodarskega poslopja. Akcija je hitro in tudi učinkovito stekla. Sedaj je poslopje pod streho in živina zopet na toplem.

Dogovorili so se tudi, da bodo zbrali še krmo. Pregovor pravi: kdo hitro da, dvakrat da; to pa žal ne velja za zavarovalnico Triglav, ki še vedno ni izplačala odškodnine. Komite za SLO in DSZ Trnava in družina Ribič se krajanom zahvaljujeta za pomoč v nesreči.

ŠEMPETER

ZADOVOLJNI S TURISTIČNO SEZONO

Prizadevni turistični delavci iz Šempetra so z letošnjo sezono zelo zadovoljni. Do konca avgusta je jama Pekel obiskalo 21.395 obiskov je bilo nekaj manj kot prejšnja leta, zato pa se je povečalo število avtobusnih izletnikov, vrsta delovnih kolektivov in društev pa je priredila pri jami Pekel svoje piknike.

prirreditvi Pomlad in Jesen v Peklu, ki sta bili povezani s trinskim pohodom čez naselje Grče, Kale in Loke. Obe prireditvi so popostrili s šaljivimi igrami, nastopi folklornih skupin, prikazom jamskih večšin in nastopom šolskih otrok. Zanimivo je tudi, da je bilo v antičnem parku letos manj domačih obiskovalcev, povečalo pa se je število tujcev.

ŽALEC

NASTOP KUD 14. OKTOBER IZ KRUŠEVCA

S plesi jugoslovanskih narodov in narodnosti se je KUD 14. oktober iz pobratene občine Kruševac že šestič predstavilo žalskemu občinstvu. Tako kot vedno doslej je tudi tokrat navdušili številno občinstvo z bogatimi in kvalitetnimi programa.

Njihova folklorna skupina sodi namreč med najkvalitetnejše ansamble v Jugoslaviji, pa tudi v mednarodnem merilu. Svoj največji uspeh so dosegli letos na mednarodnem festivalu v Parizu z osvojitvijo drugega mesta.

To je bila moja dolžnost

Ko se je Igor Kranjc nekaj po polnoči vračal proti domu, je opazil, da se pri kiosku na tržnici v Žalcu nekaj dogaja. Neznane se je s paketom pognal za bife, drugi pa je hitel pobirati s polic. „Tako mi je bilo jasno, da gre za nepriprava, ki sta vdrla v kioski, opazil pa sem tudi, da je okenska šipa razbita. Vlomilca, ki je bil v kiosku, sem pozval, naj pride ven, kar je storil po krajšem opiranju, nakar sem ga odpeljal na postajo milice. Na nevarnost, da sem bil sam proti dvema, tedaj niti nisem pomislil. Vedel sem le, da je moja dolžnost preprečiti krajo in vlomil-

Igor Kranjc

ca predati v prave roke,“ je dejal Igor Kranjc iz Žalca, ki za takšno samozasčitno obnašanje zasluži vse priznanje.

Krajevna samouprava na tapeti

Preboldska krajevna skupnost sodi prav gotovo med najuspešnejše KS v žalski občini. Z Dušanom Fritzem, tajnikom preboldske krajevne skupnosti, smo se pred kratkim pogovarjali o problemih, ki tarejo KS.

Na vprašanje, kako ocenjuje delo skupščine in sveta KS, nam je Dušan Fritz povedal, da je zadovoljen. „Skupščina se je v minulem obdobju sestala trikrat, svet pa sedemkrat. Z udeležbo na sejah sveta in skupščine smo zadovoljni. Poprečna udeležba pa je za seje sveta 70 %-na, za skupščino, bila pa 67 %-na. Oba, skupščina in svet obravnavata vrsto vprašanj, ki so ali naj bi vplivali na delo in življenje delovnih ljudi in krajanov krajevne skupnosti. Na sejah smo se pogovarjali o programu dela krajevne skupnosti, o finančnem programu ter s tem v zvezi s težavami, na katere naletimo pri zbiranju finančnih sredstev, o komunalni problematiki. Poleg teh vprašanj smo ocenjevali delo delegacij za SIS in zbor KS pri SO Žalec. Na dnevnih redih pa je bila še vrsta drugih vprašanj od prometa, sociale, SLO in DS.

Omenili ste problematiko financiranja krajevni skupnosti. Kje je problem?

„Problem financiranja je v tem, ker se organizacije združenega dela in ostali ne držijo družbenih dogovorov in sredstev ne nakazujejo redno, zelo malo pa dobijo krajevne skupnosti tudi iz proračuna občine. Že na mnogih sestankih in sejah so krajevne skupnosti predlagale drugačno financiranje, ki naj bi bilo zakonsko določeno, tako kot je za družbenopolitične skupnosti in samoupravne interesne skupnosti, ne pa da je financiranje odvisno od dobre volje posamezne organizacije združenega dela. Ravno tako je že bil podan predlog občinski skupščini, naj se v proračun občine vnesejo tudi osebni dohodki tajnikov KS, tako kot je to primer v večini slovenskih občin.

Krajevna samouprava se na najboljši neposreden način odvijata preko vaških svetov, kako delujejo v preboldski KS?

„V naši KS imamo organiziranih pet vaških svetov in sicer v vseh naseljih. Glede na porast blokovnega naselja na terasi in ob Boljski bomo morali v kratkem orga-

Dušan Fritz

nizirati svete tudi v teh dveh soseskah. Vloga vaških svetov je tudi v naši KS nadvse pomembna. Samostojno odločajo o problematiki svojega naselja in svoje predloge posredujejo svetu KS. Odkar imamo vaške svete, veliko lažje rešujemo probleme določenega okoliša, bodisi s področja komunale bodisi drugo problematiko. Vsekakor pa so nam vaški sveti v veliko pomoč pri evidentiranju kandidatov za delegate in pri volitvah.

Kakšna je vloga DPO, družbenih organizacij in društev v KS Prebold in kako ocenjujete njihovo delo?

„Govoriti o vlogi vseh teh struktur, pomeni analizirati in oceniti dobre in slabe strani. Vsi vemo, kakšna je in mora biti vloga KK SZDL, OO ZK, OO ZSMS in KO ZSB. Vse omenjene družbenopolitične organizacije so pomembne dejavnice družbenopolitičnega življenja krajevne skupnosti. Žal pa ocenjujemo, da njihovo delo ni takšno, kot bi si ga želeli, zato pa je tudi vloga teh organizacij bistveno manjša, kot bi lahko bila. Mislim, da smo povsem drugače zadovoljni z delom družbenih organizacij in društev. Saj gre resnično za široko paleto aktivnosti, ki dobiva svoj razveseljiv epilog na najrazličnejših področjih. Prav gotovo pa smo lahko vsi ponosni na telesnokulturne organizacije, ki so združene v Komisiji za šport in rekreacijo, saj so s svojim delom že dvakrat zapovrstjo posegli po najvišjem republiškem priznanju. Tako torej gleda na delo in življenje KS tajnik KS Dušan Fritz. Preveč prostora bi zavzelo, če bi napisali vse, o čemer je tekla beseda. Prav gotovo pa je, da smo zajeli vsaj delček utripa te krajevne skupnosti, ki se kot vsaka KS spopada z najrazličnejšimi problemi.“

DARKO NARAGLAV

PLAČEVANJE NADOMESTILA ZA UPORABO MESTNEGA ZEMLJIŠČA

V letu 1981 smo v občini Žalec sprejeli dopolnjeni odlok o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča. Nadomestilo se plačuje od zazidalnega in nezazidalnega stavbnega zemljišča znotraj mej sprejetega urbanističnega oziroma zazidalnega načrta pa območju krajevni skupnosti: Žalec, Braslovče, Galicija, Gornjsko, Trnava, Griže, Letuše, Liboje, Petrovče, Polzela, Prebold, Šempeter, Tabor, Vinska gora in Vrnsko.

Nadomestila ne plačujejo: — občani, ki prejemajo stalno družbeno pomoč, če bi bilo zaradi plačevanja nadomestila ogroženo njihovo preživljanje ali preživljanje članov njihovih družin; — imetniki stanovanjske pravice, ki prejemajo subvencijo stanarinc;

— upravljalci stavbnega zemljišča za zemljišče, ki ga pripravljajo in opremljajo za oddajo.

Za oprostitve plačila nadomestila mora zavezanec vložiti vlogo v vsakem koledarskem letu posebej pri občinskem upravnem organu, pristojnem za komunalne zadeve.

Nadomestilo odmeri zavezanec z odločbo v mesečnem znesku upravni organ občinske skupščine, pristojen za komunalne zadeve.

Odločba o odmeri nadomestila velja, dokler ne nastopijo spremembe, ki vplivajo na odmero nadomestila.

Nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča se plačujejo stavbni zemljiški skupnosti občine Žalec za nazaj in to vsake tri mesece.

Del sredstev nadomestila, to je 50 odstotkov, je dohodek tistih krajevni skupnosti, kjer se to nadomestilo plačuje, če te v svojem kraju same upravljajo in urejajo stavbna zemljišča. Nadomestilo se sme uporabljati samo za graditev in vzdrževanje komunalnih objektov in naprav primarnega pomena, ki so namenjena za skupno rabo.

Evidenco in pobiranje nadomestila opravlja občinska uprava za družbene prihodke Žalec.

Po zakonu o davkih občanov, ki se uporablja od lanskega leta, se izterjava začne z izdajo odločbe, zato omenjena uprava zavezanecem ne pošilja več opominov.

Vsem zavezanecem je bila odmeri nadomestila izkazana z odločbo, ki so jo dobili od pristojnega občinskega organa, evidenco o izterjanem in pobranem nadomestilu pa je zaključila občinska uprava za družbene prihodke, kar je bila osnova za prisilno izterjavo.

V postopku izterjave je bilo ugotovljeno, da je med zavezanci več starejših občanov, ki so verjetno to obveznost spregledali, zato smo prisilno izterjavo ustavili in vsem dolžnim zavezanecem poslali opomin, v katerem smo podaljšali rok poravnave.

Pričakujemo, da bodo dolžniki v podaljšanem roku poravnali zapadle obveznosti ali pa uredili morebitne oprostitve, ki jih opredeljuje 2. člen odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča.

Stavbna zemljiška skupnost občine Žalec

Podelitev plamenic

»Skrb za strokovno izpopolnjevanje kadrov je naša stalna naloga.« je bilo poudarjeno na svečanosti ob podelitvi plamenic devetnajstim novim nižjim gasilskim častnikom prve stopnje. Gasilska zveza organizira namreč

vsako leto tečaj, ki zajema teoretična in praktična znanja. Od 49 kandidatov je tečaj uspešno opravilo 19 gasilcev. Mnogi od njih bodo sedaj lahko prevzeli odgovorne dolžnosti v gasilski operativi.

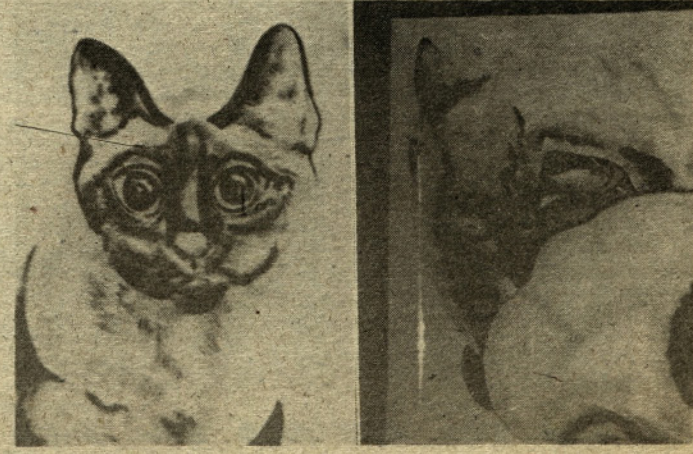

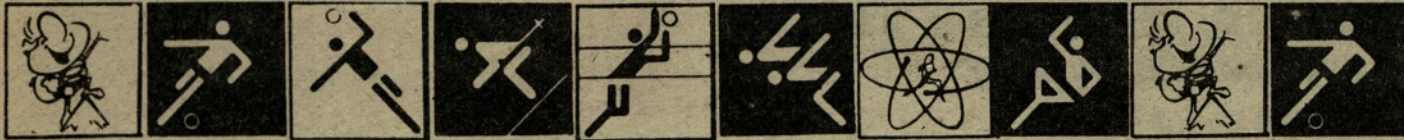
Slavica Pušnik iz Aera je napredovala v nižjega časnika prve stopnje

RAZSTAVLJALA JE LIZA LIK

V Žalcu je razstavljal Liza Lik, samorastnica z Ljubnega ob Savinji. Gre za slikarko, ki noče biti niti amater niti naivec, še manj pa slikar s formalnimi dokazili o svojem statusu. Svoj likovni izraz išče v okvirih sodobnih postavantgardnih tokov. V tehničnem pogledu se je posvetila slikanju z voskom, tako imenovani batik tehniki. S serijo živalskih portretov, je umetnica dozorela kot sli-

karka in osebnosti, ki je navezala svoj likovni izraz in motiviko na znamenito umetnico med obema vojnama — Karlo Bulevčev, hkrati pa je podzavestno dojela vzdusje transavantgardnega slikarstva. S portreti mačk, ki imajo po njenem mnenju izrazito individualnost, je načela vprašanje vsebine in razmerja med obliko in ikonografskim motivom v okvirih novega ekspresionizma.

Orientacijska tekmovanja usihajo?

Prizadevni planinci z Vranskega so pred dnevi organizirali orientacijsko tekmovanje na Čreti. Žal je bila udeležba zelo slaba, saj sta se tekmovanja udeležili le dve pionirski ekipi, dve jamarski ekipi in ekipa Vranskega ter PD Zabukovica. Čemu torej tako slaba udeležba, saj je bilo orientacijsko tekmovanje pred leti zelo razširjeno in številčno dobro udeleženo. Skoraj ni bilo planinskega društva, ki ne bi organiziralo tovrstnega tekmo-

nja z visoko udeležbo svojih članov; sedaj pa iz leta v leto ta tekmovanja usihajo, prijavljenih tekmovalcev pa je tudi vse manj. Morda pa vse preveč pozabljamo na pomen znanja iz orientacije? Nič boljše ni stanje v drugih občinah: Vprašujemo se, zakaj vse manj orientacijskih tekmovanj in zakaj se jih udeležujejo le člani določenih društev. Kje je torej vzrok za usihanje dejavnosti, ki je bila pred leti zelo razširjena?

F. J.

Natisnili 15.000 lepih koledarjev

Skrivnostni galapaški svet, otočje, na katerem je angleški biolog Charles Darwin dokončno prišel do spoznanja o razvoju živalskih vrst, bo po zaslugi preboldskih jamarjev spoznalo mnogo delovnih ljudi in občanov širom Slovenije in delno tudi Jugoslavije. Ta možnost se odpira s koledarjem za leto 1984 v 6 oz. 12-listni izvedbi, ki prinaša čudovite barvne fotografije s posnetki flore in favne tega otoškega raja sredi Pacifika. V celjski Cinkarni so natisnili 15.000 izvodov tovrstnega koledarja, preko 12.000 primerkov pa že dobiva svoje lastnike. Akcija prodaje koledarjev je dobro stekla in zahvaljujoč

razumevanju nekaterih delovnih organizacij celjskega območja, predvsem pa številnih obrtnikov, bo od prodaje koledarja nekaj sredstev kanilo tudi v malho ekspedicije Indonezija 84, katere organizatorji in nosilci so preboldski jamarji, ki prihodnje leto slavijo tudi 15-letnico svojega delovanja. Preboldski jamarji računajo, da bodo uspeli prodati še preostalo količino koledarjev in s tem svoj cilj še približati. Vsi, ki jim želite pomagati v njihovih prizadevanjih in odkupiti njihov koledar, lahko to storite pisno ali pa se osebno zglasite v Preboldu. Pošta, naslovljena na Jamarski klub, pride vedno v prave roke.

-AV-

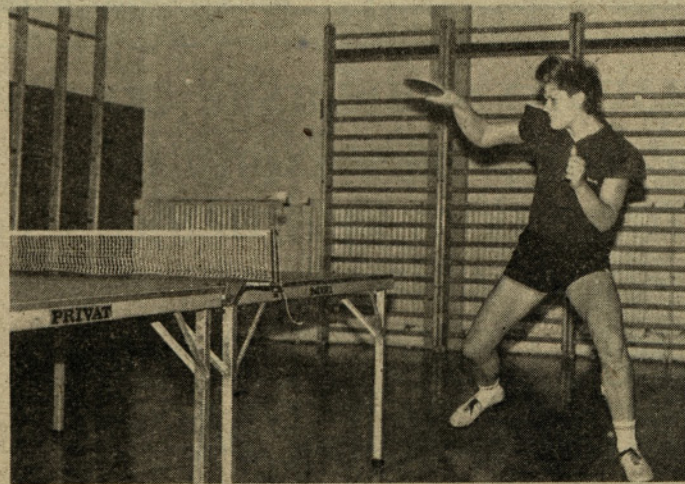
Rokometaše Minerve iz Griž so pred kratkim povabili v goste rokometiški avstrijske državne reprezentance, da so se v pripravah na turnir ALPE-ADRIA pomerili z njimi v prijateljski tekmi. Grižani so pokazali, da so na letošnjo ligaško tekmovanje res dobro pripravljani, saj so z Avstrijci izgubili le za dva gola. Na posnetku sta ekipi pred tekmo. Na povratnem srečanju v Žalcu je bil rezultat 27:27

VELIKO OBISKOVALCEV IN KUPCEV

Smučarska sejma v Preboldu in Žalcu sta bila dobro obiskana, več kot pretekla leta pa je bilo tudi kupcev. Zlasti je šla dobro v promet rabljena oprema, kar potrjuje, da si novo opremo vse težje kupimo. Cene so letos še posebej poskočile zaradi novega davka na športno opremo. Kako je rekreacija potrebna delovnemu človeku za boljšo pripravljenost za delo, pa je le še parola. Posnetek je s sejma v Preboldu.

JK

Namiznoteniška ekipa TVD Partizana Žalec, ki tekmuje v slovenski B ligi že šest let, je v letošnji sezoni na odličnem tretjem mestu. Na posnetku je Matjaž Diklič, ki zastopa člansko ekipo.

SREČANJE NA HOMU

Nadnje dni je bilo na Homu srečanje planincev PD Zabukovica, pridružili pa so se jim tudi planinci PD AERO Celje in PD Polzela. Srečanje je izzvenelo v oceni dela PD Zabukovice za preteklo leto in v programu dela za tekoče leto, ki je bilo namenjeno predvsem praznovanju 90-letnice organiziranega planinstva, 40-letnici AVNOJ-a in Kočevskega zbora ter gojenju tradicij NOB. Ugotovili so, da se planinci PD Zabukovica udeležijo vseh večjih republiških pohodov po poteh NOB, mladi pa zelo radi obiškujejo spomenike NOB. Pred kratkim so pionirski planinci obiskali grob prve slovenske talke Ivanke Uranjek, po kateri nosi pionirski odred tudi svoje ime. V društvu je tudi ekipa članov, ki na orientacijskih tekmovanjih zaseda najboljša mesta. Pa tudi sicer so zabukovski planinci aktivni, saj so letos obiskali kar 18 transverzal in prejeli 186 častnih znakov za prehojene poti; 14 planincev pa je opravilo republiško Transverzalo kurirjev in vezistov Slovenije. 30 članov PD Zabukovica, Polzela in Aero Celje pa je opravilo transverzalo Velika in Mala Sutjeska, bili pa so tudi edini doslej, ki so opravili planinsko šolo na turi, teste pa so pisali v Bosni in tako povežali teorijo s prakso.

Srečanje je z diapozitivi, ki so jih posneli posamezni člani, izzvenelo tudi v obujanju spominov na prehojene poti.

F. J.

TVD PARTIZAN POLZELA

VABI NA SEJEM RABLJENE IN NOVE SMUČARSKO OPREME od 25. do 27. novembra 1983 v prostorih osnovne šole Polzela.

Komisija za delovna razmerja pri TOZD za PTT Promet CELJE

vabi

k sodelovanju delavce za opravljanje del in nalog

dostavljač pri ptt enotah: **Žalec, Šempeter in Prebold.**

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- končana osemletka ali najmanj šest razredov osnovne šole,
- vozniški izpit za vožnjo z mopedom.

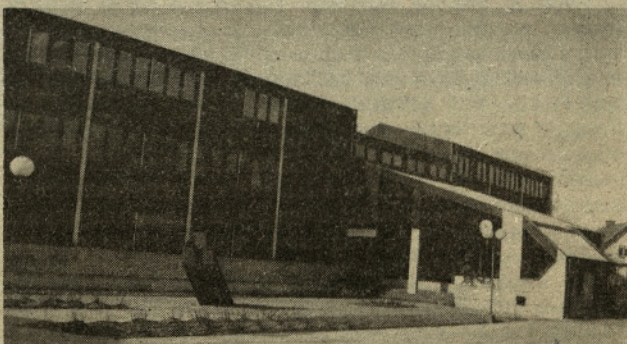
Kandidati naj vložijo pisne prijave z dokazili v roku osem dni po objavi na naslov: Komisija za delovna razmerja pri TOZD za PTT promet Celje, Titov trg 9, Celje.

ZA DAN REPUBLIKE
ČESTITAMO
DELOVNIM LJUDEM
IN OBČANOM
ŽALSKE OBČINE
IN SE PRIPOROČAMO

DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM
ŽALSKE OBČINE

ISKRENE ČESTITKE ZA DAN REPUBLIKE

Izletnik **Celje**

TURISTIČNA AGENCIJA
POSLOVALNICA ŽALEC

Obvešča cenjene stranke, da so v prodaji aranžmaji za

- JESEN — ZIMA — POMLAD 83/84
- DAN REPUBLIKE
- NOVO LETO — posebna ugodnost: CRIKVENIŠKO-VINODOLSKA RIVIERA — AVTOBUSNI PREVOZ
- SMUČANJE 83/84
- Ugodno — BOVEC-KANINSKA VAS — že od 7.900,00 din (najem)

POTOVANJA:

- BEOGRAD — ZLATIBOR — SIROGOJNO (obisk pri pletiljah)
- 26. 11. — 5 dni — SAMO 6.300 din
- VESELO SILVESTROVANJE NA ZLATIBORU 30. 12. — 5 dni — 8.900 din

STROKOVNA POTOVANJA:

- MÜNCHEN — Dom — obrt — 2. 12. — cena 9.200 din — dva dni

POSEBNI PROGRAMI:

- SVETOVNI POKAL KRANJSKA GORA — 1. in 2. december
- OBISK OLIMPIJSKIH IGER SARAJEVO 84 — eno- in dvodnevni aranžmaji — že od 2.100 din dalje
- SMUČARJI POZOR — PRIKLJUČITE SE AKCIJI „VSI NA GOLTE Z LETNO KARTO“ — možnost nakupa do 15. 12. 1983.

Zahtevajte programe v poslovalnici na avtobusni postaji Žalec.

ZA DAN REPUBLIKE ČESTITAMO VSEM STRANKAM IN POSLOVNIM SODELAVCEM!

— VAŠA AGENCIJA IZLETNIK ŽALEC

KINOLOŠKO DRUŠTVO ŽALEC

Obveščamo vse občane in lastnike psov, da bo Kino-loško društvo Žalec tudi v letu 1984, v mesecu marcu, organiziralo šolanje za službene in športne pse.

Interesenti naj se zglasijo na naslov: Andreja Zatljer, Aškerčeva 10, Žalec in Vinko Zagoričnik, SIP Šempeter.

DA NE POZABIMO

Razvoj ljudske oblasti

V orisu razvoja ljudske oblasti v naši dolini velja poudariti, da so bili na Stajerskem odbori OF predstavniki ljudske oblasti. Izjema je bila Gornja Savinjska dolina, kjer so bile oktobra 1944 na osvobodjenem ozemlju volitve narodnoosvobodilnih odborov, ki so bili prvi ljudski odbori oblasti.

Ob koncu stare Jugoslavije so bile v Spodnji Savinjski dolini (sedanji občini Zalec) naslednje občine: Petrovče, Zalec, Gomilsko, St. Pavel, Šempeter, Velika Pirešica, Sv. Jurij ob Taboru, Vransko, Braslovče, Polzela in St. Janž na Vinski gori. Bile so štiri manj kot ob nastanku, to je leta 1850. (Manjkale so: Gotovlje, Sv. Hieronim, Grajska vas in Marija Reka).

Okupator je samo nekatere občine združil in jim dal vsiljeno vodstvo z nemškimi (večinoma s sabo pripeljanimi) župani. Tako je v občini Griže, ki je bila kasneje priključena Preboldu, okupator imenoval za župana dr. Alfreda Fischerja, šefa umobolnice v Novem Celju. Po odločitvi SZ 3541, št. 3363, je bil proglašen za vojnega zločinca. Bil je član komisije za odgon in usmritev, okoli 370 umobolnih v Novem Celju, hiralcev iz konventa v Vrbi in sodelavec v drugih zločinih.

Domala po vseh vaseh so že takoj po napadu Nemčije na Sovjetsko zvezo začeli rasti vaški odbori Osvobodilne fronte (OF). Kadri za te odbore so bili izbrani iz že znanih uporniških skupin, bili so najbolj poštene in predani osvobodilni ideji. Morali so imeti tudi ugled med prebivalstvom. Proti koncu leta 1941 so obstajale organizacije OF skoraj v vsaki vasi in so zajele v osvobodilno gibanje velik del prebivalstva.

V Zalcu je bil jeseni 1941 ustanovljen prvi odbor OF. Na njegovem ustanovnem sestanku je bil navzoč tudi znan predvojni komunist Albin Vipotnik, ki je ustanovil prvi odbor OF v Gotovljah. Na področju takratne občine Griže sta bila sprva že v letu 1941 ustanovljena dva odbora. Enako je bilo tudi na področju Gomilškega, kjer je bil ustanovljen odbor na Gomilskem, v Orli vasi in kasneje še v Trnavi. V Taboru je bil ustanovljen odbor OF v septembru 1941, na Vranskem avgusta istega leta, v Zabukovici in Podvrhu pri Braslovčah pa jeseni 1941. V tem času je ustanovil odbor OF v Letušu Jože Letonja.

V letu 1941 so bili ustanovljeni odbori OF še v Preboldu, v Seščah, v Latkovi vasi, v Kaplji vasi, v Šentrupertu, v Grajski vasi, na Polzeli, v Petrovčah, v Levcu, v Grušovljah, v Drešnji vasi, v Libojah, v Senpongracu, v Vrbi, v Rojah, na Britnih selah in morda še kje.

Prišlo je tudi do akcijskega združevanja večjih okolišev (terenov, okrajov, okrožij). Razumljivo je, da vodstvo ni moglo imeti stalnega sedeža, čeprav so se okoliši (okrajji) označevali po izrazitih točkah. Tako so se oblikovali okrajji: Lurd, Galicija, Št. Jurij (Tabor), ki se je kasneje razdelil v Št. Jurij in Vransko, ter Letuš, ki se je razdelil med Braslovče in Mozirje. Kot najširša organizacijska oblika je nastalo savinjsko okrožje.

Jeseni leta 1944 je bilo obnovljeno celjsko okrožje in je v njegov sestav prišlo tudi savinjsko okrožje. Prvi sekretar je bil Sergej Kraigher, ko je pa le-ta postal oblastni sekretar, ga je v okrožju nasledila Ida Rakar.

Po tragični smrti prekaljenih borcev Antona Pečnika, sekretarja Okrožnega komiteja KPS Savinjska dolina, in člana komiteja Franca Lapajneteta (14. novembra 1941), Slavka Šlandra, sekretarja Pokrajinskega komiteja KPS za Stajersko, Jožeta Letonje, sekretarja Okrožnega komiteja KPS Savinjska dolina, po množičnih aretacijah in streljanjih talcev, so ostali stari in prekaljeni borci proti fašizmu Albin Vipotnik, Julka Cilenšek, Rudi Cilenšek, Ivay Farčnik, Ela Letonja in drugi, ki so le s težavo obvladovali široko območje.

F. J.
(se nadaljuje)

PRI ZDOMCIH V SALZBURGU

Delegacija občine Zalec se je v soboto udeležila proslave dneva republike, ki jo je pripravilo kulturno društvo Oton Župancič iz Salzburga. Otroci slovenske dopolnilne šole s pomočjo tovarišice Majde Deisl in ansambel Harmonija iz Liboj so pripravili bogat kulturni program. Delegacijo je sprejel tudi konzul Dragutin Leban, v razgovoru pa je tekla beseda o položaju naših delavcev v Avstriji. Zanje je v tujini vse manj dela in mnogi se bodo morali vrniti v domovino. —jk

Posnetek iz proslave dneva republike v Salzburgu

DEDEK MRAZ BO TUDI LETOS OBISKAL NAJMLAJŠE

Toda pod pogojem, da bodo vse delovne organizacije prispevale svoj delež v njegovo skromno malho.

Občinska zveza društev prijateljev mladine Zalec ima že pripravljen program novoletnega praznovanja otrok, pri njegovi izvedbi pa se srečujejo z velikim pomanjkanjem denarja.

Tako kot vsako leto predvidevajo tudi ob letošnjem novem letu skupinsko in individualno obdaritev otrok. Na Občinski zvezi društev prijateljev mladine predvidevajo, da bo treba pripraviti okrog 5600 paketov za otroke v starosti od dveh do enajstih let, pri čemer naj bi vsebina paketa bila prilagojena starosti otrok. Dedek Mraz bo obdaroval otroke v vzgojnovarstvenih domovih, šolah in krajevnih skupnostih v okviru novoletnih prireditev za otroke. Le-te bodo v sodelovanju z enotami vzgojnovarstvenih zavodov in šol pripravila krajevna društva prijateljev mladine. Poleg prihoda dedka Mraza naj bi odhod starega leta

spremljale še številne druge prireditve za najmlajše, kot so: ure pravljic, filmske in lutkovne predstave, pripravljajo pa tudi novoletne sprevede dedka Mraza po nekaterih krajevnih skupnostih.

Kot je že v navadi, se tudi letos zatika pri denarju. Delovne organizacije so podpisale samoupravne sporazume o zagotavljanju sredstev za novoletno praznovanje otrok, po katerem prispevajo vse delovne organizacije po 150 dinarjev na zaposlenega delavca, z zbranim denarjem pa bodo nabavljeni paketi v vrednosti 300 dinarjev. Čeprav so delovne organizacije samoupravne sporazume podpisale, pa zelo slabo izpolnjuje svoje obveznosti oziroma se nakazila zavlečejo do februarja, čeprav morajo biti darila naročena in plačana do sredine decembra. Zato Občinska zveza društev prijateljev mladine poziva vse delovne organizacije, da čimprej nakažejo denar in tako ne prikrajšajo otrok svojih delavcev za obisk dedka Mraza.

LIBOJSKA REVIJA TOKRAT V DECEMBRU

Delavsko prosvetno društvo Ludvik Oblak v Libojah se je letos žal moralo izneveriti desetletni tradiciji, kajti revijo narodnozabavnih ansamblov bo namesto konca novembra pripravilo šele v nedeljo, 18. decembra. Vzrok za prestatitev je preprost: obnova dvorane. Tako bodo tudi Libojčani in okoličani s časoma le dobili sodobne prostore, kjer se bo razvijalo kulturno delo vseh številnih sekcij, pa jubilejna zborovanja krajanov, občni zbori, šolske prireditve, preprosti koncerti in podobno.

XI. revija narodno-zabavnih ansamblov bo torej v nedeljo, 18. decembra, z dvema koncertoma — ob 15. in 18. uri. Vstopnice bodo tudi tokrat v predprodaji v trgovini Keramične industrije Liboje oziroma, kolikor jih bo ostalo, še dve uri pred prvim in drugim koncertom.

Letos organizator — organizacijski odbor pri DPD Svoboda Ludvika Oblaka, ki ga vodi predsednik Heri Kuzma, pripravlja poleg obnove dvorane še vrsto drugih presenečenj. Nastopilo bo nekoliko manj skupin kot prejšnja leta, vse pa bodo morale zaigrati dve ali celo tri LASTNE melodije. Tokrat se je organizator odrekel nastopu vokalnih skupin in posameznikov, med katerimi so tudi humoristi. Revija bo torej izpolnjevala osnovno geslo — nastopijo naj samo narodnozabavni ansambli s svojimi skladbami! Poleg ansamblov iz žalske občine se bodo predstavili tudi iz celjske (Celjski instrumentalni kvintet, Franci Zeme, Pogladič, Videc, Ašič, Štajerci in drugi) šentjurske, smarške, mozirske, velenjske, konjiške in laške občine ter celo iz zamejstva — z Italije in Avstrije. Prišli

bodo tudi godci iz pobratenegega kulturnega mesta Ptuj.

Pred prvim koncertom bo še posvet z vodji sodelujočih ansamblov o že pripravljenem tekstu sporazuma, kdo in zakaj bo lahko v bodoče sodeloval na libojski reviji narodnozabavnih ansamblov. Prednost bodo imeli še vedno ansambli žalske občine ter celjskega območja, medtem ko bo za ansamble, ki se še niso pojavili na festivalih v Števerjanu oz. Ptujju ter snemali za radio, televizijo in plošče, pripravljena avdicija. Posebna komisija bo ocenila, ali je ansambel sposoben za libojski nastop ali ne.

Tudi letos je glavni pokrovitelj libojske revije KIL (kot že vseh prvih deset let), pomagajo pa še Kulturna skupnost Zalec, Zveza kulturnih organizacij Zalec, Mirošan in Krajevna skupnost Liboje. Veliko je še ostalih sodelavcev, katerim so organizatorji nadvse hvaležni. V akcijo se vključujeta tudi uredništvo Novi tednik — Radio Celje in Savinjski občan iz Zalca.

Med nastopajočimi bosta tudi edina ansambla, ki sta sodelovala na vseh dosedanjih revijah v Libojah: ansambel Veseli hmeljarji iz Zalca in ansambel Francija Zemeta iz Vojnika. Tudi tokrat revija ne bo tekmovalnega značaja, pač pa bo prav vsak nastopajoči dobil posebno priznanje organizatorja in pokrovitelja.

Dobimo se torej v nedeljo, 18. decembra, ob 15. in 18. uri v Obnovljeni dvorani kulturnega doma DPD Svoboda Ludvika Oblaka v Libojah na XI. reviji narodnozabavnih ansamblov, katere pokrovitelj je Keramična industrija Liboje.

TONE VRABL

Cvetke . . .

Ne godrnjaj čez delegate. Postani sam delegat. Bodo drugi godrnjali čez te.

Še pomniš, tovariš? Ne, pozabil sem. Sedaj sem gospod.

Stric? Oh, da bi ostal še dolgo zdrav — in tam!

Paloma se obnaša stabilizacijsko. Tanjša papir, dviguje cene.

FOTOKRONIKA

Za tisto malo pokojnine se res ne sploča vstopiti . . .

Piknik je uspel in otroci so bili nadvse zadovoljni. Žal pa se piknika kljub dobri obveščeni in pisanim, živobarvnim plakatom, ki so vabili k sodelovanju tudi otroke, ki niso v dnevnem varstvu, le-ti niso udeležili. K. K.

POPRAVEK:

V prejšnji številki nam je v prispevku Ivana Jurčeca-Toma Savinjska dolina pod udarom nemških vohunskih služb ponagajal tiskarski škrat, ki je pod viri zapisal: 2. Poročilo komisarja II. grupe odredov Dušana Kvedra-Tomaža, 14. 11. 1942, Zbornik dok. Vojno zgodov. institut JLA, del IV. (pravilno je del VI.), knjiga 4., stran 254, dok. 86.

Avtorju in bralcem se za napako opravičujemo.

uredništvo

VELEBLAGOVNICA

ZALEC

Zima je pred vrati in čas za nabavo smučarske opreme. **PRODAJNI CENTER**
Če ste ekonomični, boste kupovali v Nami in PC Levec, kjer dobite vse za dom in družino pod eno streho — vse v Nami.
ZA DAN REPUBLIKE ČESTITAMO VSEM DELOVNIM LJUDEM

LEVEC